

MISLI

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission
by post as a periodical.

1968 DECEMBER ŠTEVILKA 12 LETO XVII

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper, N.S.W., 2027
Tel.: 36 1525

★

Naročnina \$3.00
letno se
plačuje vnaprej

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, N.S.W. 2028

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
N.S.W. 2192. Tel. 759 7094

Takoj ste morali opaziti, da je pričujoča (božična) številka za eno in pol. Ker je tiskarna (kaj šele pošta!) pred Božičem močno zaposlena, se utegne zgoditi, da se bo dostava te številke zakasnila.

Pričujoča povečana številka hoče nadomestiti 16 manjkajočih strani v skupnem izdanju za marec in april. Čeprav še ne vem, kako se bo tekoče leto finančno obneslo, nisem hotel naročnikov prikrajšati prav letos, ko sem po mnogih letih povišal naročnino od 2 dolarjev na 3.

Ljudje so (ste in smo) še kar naprej po svoje čudni. Pa rajši recimo: različni. Nekaterih zlepa ne izbežajš, da bi poravnali naročnino (tudi za 2 ali 3 leta nazaj), drugi pa že ves mesec december pošiljajo naročnino za 1969.

Prav tem zadnjim gre zahvala, da bo mogoče listu poravnati vse letošnje dolgove. Morda ni prav, da se jemlje denar iz naročnine za prihodnje leto. Pa je na drugi strani upanje, da bodo zaostankarji uvideli dobro voljo uprave, si vzeli pričujočo povečano številko za OPOMIN in bodo po novem letu poslali za dve ali tri leta skupaj.

To upanje gojita uredništvo in uprava. Če se bo izkazalo, da je to upanje zmeta, bo pač prihodnji letnik tak, kot bo mogel biti.

S pričujočo številko dobite tudi KOLEDAR za na steno in kuverto za poslanje naročnine. Kdor ima že plačano, mu velja seveda samo koledar in zahvala z voščilom vred, kdor pa nima, naj pa le tudi kuverto dobro OPAZI in tako dalje . . . In vse tukaj povedano naj vzame na znanje. Lep pozdrav vsem! — P. Bernard.

KNJIGA O ŠKOFU BARAGU V ANGLEŠČINI

Imamo je še veliko v zalogi. Cena ji je EN DOLAR. Je zelo primerna za božični dar prijateljem in znancem, ki berejo angleško. Mislite na to! Ob branju te knjige se bo angleško govoreč svet seznanil z našim velikim kulturnim delavcem najprej v Sloveniji, potem v Ameriki. Ne zapirajmo zakladov svojega naroda pred očmi tujcev!

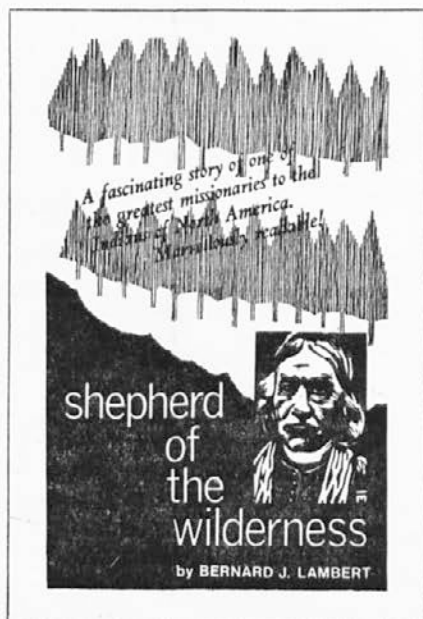
Knjiga je taka kot kaže slika na desni. Dobi se pri MISLIH, pri p. Baziliju v Kew in pri ostalih slovenskih duhovnikih v Avstraliji. Sezite po nji!

LEP BOŽIČ IN ZADOVOLJNO NOVO LETO

NAROČNIKOM, BRALCEM,

PRIJATELJEM IN VSEM ROJAKOM!

Uredništvo in uprava

LJUBEZEN DO CERKVE – LEPA BOŽIČNA MISEL

PAPEŽ PAVEL VI. nam je pred meseci polagal na srce:

Prišla je ura, da ljubimo Cerkev z močnim in novim srcem. Težava, ki jo je treba pri tem premagati, je naša duhovna kratkovidnost, ki ustavlja pogled pri človeškem, zgodovinskem, vidnem obrazu Cerkve in ne vidi skrivnostne prisotnosti Kristusa, katerega ona oznanja in skriva pred očmi tistih, ki niso razsvetljeni po veri in ki nimajo razumevanja za njeno globoko mističnost.

To zunanje gledanje vidi le Cerkev, ki jo sestavljajo nepopolni ljudje in časne ter omejene ustanove, dočim bi jo radi takoj videli vso sveto, vso duhovno. Konkretni in zemski obraz Cerkve je ovira za iskreno in lahko ljubezen; tvorna resničnost Cerkve, kakor se javlja čutnemu izkustvu, se zdi, da zanika lepoto in svetost, katero ona vsebuje po božjem daru.

Toda prav v tem se kaže ljubezen. Če smo dolžni ljubiti bližnjega, pa naj bo kakršen koli njegov obraz, in če ga moramo toliko bolj ljubiti, kolikor bolj je morda bolan in zapuščen, ne smemo pozabiti, da je tudi Cerkev naš bližnji, še več, ona nam je najbližja, ker jo sestavljajo tisti "bratje po veri", katere smo najprej dolžni ljubiti. Zato bi napake in slabosti cerkvenih ljudi morale še bolj utrjevati in pospeševati ljubezen pri tistih, ki želijo biti živi udje cerkve. Tako delajo dobri otroci, tako delajo svetniki.

O pokoncilski Cerkvi moramo priznati, da se sivepovsod trudi, da bi tudi v svojih vidnih usta-

novah in ljudeh zaživela čim bolj avtentično Kristusovo podobo. Danes se v vsej Cerkvi kaže čudovito prizadevanje po obnovi, po krščanskem življenju, po svetosti. In sicer po svetosti, ki je manj vezana na navade in na okolje, kakor v prejšnjih časih, zato pa bolj osebna in zavestna, bolj občestvena, in bolj delavna.

Škofje, škofije, škofovske konference, redovniške družine, vse se danes prenavlja v pristnem katoliškem življenju. Danes je vsak vernik poklican k popolnosti, vsak laik k apostolskemu delovanju, vsaka cerkvena skupnost k misijonskemu prizadevanju.

Vsa Cerkev je danes poklicana k zavesti svoje edinosti in vesoljnosti. Težavno, toda odkrito ekumensko delo sili katoličane k lastni obnovi in k novim možnostim za pristrčen razgovor z ločenimi brati. Danes se Cerkev vrača k svojim virom, da bi se čutila živa in odprta za stike s svetom, in da bi v sožitju z njim opravljala svoje poslanstvo, ki je biti "luč in sol" za zveličanje vseh.

Ljubiti Cerkev pomeni spoštovati Cerkev, biti ji zvest in čutiti veselje, da smo njeni udje. Pomeni tudi poslušati jo in ji služiti, pomagati ji tudi z žrtvijo.

Končno pomeni še, da moramo znati združiti pripadnost vidni Cerkvi s pošteno in velikodušno ljubeznijo do vseh drugih stvari na svetu: do življenja, družine, družbe; do resnice, pravice, svobode in dobrote.

NADPASTIRJEVA BESEDA ZA IZSELJENSKI DAN

Škof dr. Janez Jenko

PRVA NEDELJA V ADVENTU se proslavlja po katoliškem svetu kot izseljenski dan. Ta dan naj utrdi povezanost med brati in sestrami, ki so ostali doma, pa med onimi, ki so odšli v širni svet. Odšli so v svet — nekateri začasno, drugi za stalno. Mnogi teh velikodušno pomagajo domačim na drugi strani morja. Ali ne veže dolžnost hvaležnosti, da se domovina spominja svojih v tujini, kakor izseljenci ne pozabljajo rojstnega doma? Vsekakor izseljenci še vedno pripadajo narodu, iz katerega so izšli. Z njim so povezani z močnimi vezmi, ki se ne dajo lahko pretrgati.

Kar velje za vse narodnosti, velja enako za nas Slovence. Stotisoči naših ljudi so razkropljeni po širni zemeljski obli. Pred dobrim mesecem sem imel srečo, da sem mogel obiskati vas, dragi rojaki v Avstraliji. Postregel sem vam z majhnim duhovnim darom — z misijonom ali duhovno obnovo v nekaterih večjih krajih. Z veseljem sem to napravil kot vaš rojak in katoliški škof. Pazljivo ste me poslušali in mnogi ste se po dobro opravljeni spovedi odločili za bolj vzorno krščansko življenje. Le stanovitni ostanite! Slab je človek in omahljiv, zato mora iskati oporo pri Bogu z molitvijo in prejemanjem zakramentov. Važno vlogo igra pri tem tudi dobro branje in beg pred pokvarjeno družino.

Kdor še nima urejenega zakona po postavah Cerkve, naj to čimprej stori. Kako bi mogel dobro vzgajati otroke, če sam ne živi s Kristusom in Cerkvijo? In zakonskih zadevah bodite pošteni! Ljubezen in plodnost se ne dasta ločiti, je poudaril sv. oče v zadnji encikliki. Božji volji nasprotuje vsako dejanje, ki uničuje možnost prenosa življenja. Vedite tudi, da je vse nenaravno v zakonu tudi zdravju škodljivo. Končno: vzgoja enega ali dveh otrok je v resnici težja in slabša od vzgoje v številnejši družini. Gre za močno zgradbo celotnega človeka, ne le v tem ali onem pogledu.

Dragi rojaki, prav je, da vam ostane v spominu Jezusova beseda, ki sem jo med vami večkrat ponavljal; Kdor hoče za menoj priti, naj zataji samega sebe, zadene svoj križ in za menoj hodi. (Mt. 16, 25) Nikoli ne smemo izgubiti iz misli resnice, da smo na tem svetu le popotniki in tuj-

ci. Naša stalna in končna domovina so nebesa. Tja romamo. Vse, kar imamo, vse, kar nas obdaja, mora služiti temu zadnjemu cilju.

Vse naše duhovniško delo, vse cerkveno leto z lepimi prazniki med enim adventom in drugim, je pripomoček na poti v večnost. Prav tako vsaka župnija in njena cerkev. Vsak od vas naj se vključi vanjo v svoji bližini, družine skupno z otroci. V kolikor še ne obvladate dovolj angleščine, sledite poteku maše s slovenskimi obrazci v rokah. Sicer pa ne more biti tako dolgo, da vam tudi angleško besedilo ne bo več tuje. Nedeljska maša mora biti središče vsakega tedna, to si dobro zapomnite! Kadar pa imate med sabo slovenskega duhovnika, se z veseljem odzovite njegovemu klicu, saj si lahko mislite, da ga drži na tem kontinentu le ljubezen do vas. In drug drugemu radi pomagajte, povežite se kot bratje med sabo! Varujte se vsega, kar bi moglo omadeževati dobro ime vas osebno ali dobro ime naroda in vere, ki jo priznavate.

Zelo pri srcu so mi vaši birmanci, ki so v tako lepem številu stopali predme. Njim bi rad posebej nekaj napisal — vi jim povejte moje misli po svoje. Ob pologanju mojih rok so postali Kristusovi vojaki in apostoli njegove Cerkve. Prosto-voljo so se odločili za službo Kristusu Kralju. Naj pazijo, da ne bodo umazali Kristusove zastave, njegovega križa! Naj zvesto opravljajo nedeljsko dolžnost, naj bodo plemeniti in velikodušni do svojega bližnjega. Biti hočem koristen član človeške družbe, vedno in povsod hočem delati dobro — to naj bo njihovo geslo, pa bodo ohranili čisto srce in se izogibali blata pogubne razuzdanosti.

Ko govorim o birmancih, naj izrazim željo, da bi starši poskrbeli za boljše znanje slovenščine med mladino. Materni jezik je cvet, ki ga je treba skrbno čuvati in nežno gojiti. Čeprav smo Slovenci majhen narod, je vendar dragocen kamenček v mozaiku narodov širom po zemeljski obli. Naša domovina, naša pesem, naša govorica, vse to je med najlepšimi. Dopovedujte otrokom, naj se nikjer in nikoli ne sramujejo svojega slovenskega rodu. Kristus se ni sramoval siromašnega rednika Jožefa, ni se sramoval skromne in takrat komaj znane matere Marije.

Vrednost človeka se ne meri ne po bogastvu ne po številu rodu, ki mu pripada, meri se po

plemenitosti duha. Zato je lahko tudi slovenski človek velik — naj imenujem samo Slomška in Baraga poleg nešteti drugih naših narodnih velikanov, ki bi bili nanje ponosni tudi veliki narodi, če bi jih mogli šteti za svoje.

Ob izseljenskem dnevu vam kličem, dragi rojaki: zvesto se držite Kristusa in Cerkve, tudi za ta svet vam bo ta zvestoba odlično služila. Voščim vam vesel božič in prav srečno leto 1969! —

Janez Jenko, škof Slov. Primorja.

PONOVNO DOŽIVETJE BOŽIČA

P. Valerijan

Zopet je pred nami Božič in z njim njegova skrivnost. Bog naj nam nakloni, da bi zopet letos božične praznike lepo praznovali. Vemo; tudi Božič, kakor drugi prazniki, pride in mine. Božična skrivnost božjega učlovečenja pa ostane. Naj se Kristus znova rodi v naših srcih tudi ob letošnjem Božiču — in potem še pogosto. Pripravimo mu pogosto prijetne jaslice v srcu pri obhajilni mizi. Ali je to prevelika zahteva? Če smo zares kristjani, bi moralo biti samo po sebi razumljivo. Žal so med nami taki, ki se boje, da bi veljali za preveč "pobožne", če bi redno hodili k maši, molili doma vsaj nekaj vsak dan in imeli obešene na stenah razpelo in druge svete podobe.

Božič naj nam bo novo doživetje stare resnice. Ta resnica je: Bog me ljubi, zame je poslal na svet svojega Sina v človeški podobi, da bi me osrečil. Svojo ljubezen do mene je dokazal s tem, da je zame umrl. Kaj naj mu dam v povračilo, da se mu izkažem hvaležnega? Po pravici pričakuje, da mu dam svoje srce. Saj vem, da ga je zase ustvaril. Noče ga vzeti s silo, pričakuje, da mu ga dam prostovoljno.

Zunanje praznovanje Božiča ni važno. Lahko ima kdo vso priložnost, da se o praznikih "sijajno" ima, pa znotraj ostane prazen, ker je "praznoval" mimo in brez božine skrivnosti. Zunanji blesk in sijaj tako lahko zatemni jedro Božiča, ki je — sam Kristus. Zato je Božič v skromnih kmečkih hišah navadno vse lepše doživet kakor kjerkoli.

Zelo pomembno je, da se držimo lepih navad in običajev, ki jih poznamo še iz domovine svojega rojstva. Posredujmo jih otrokom, ki jih v domovini niso doživljali. Razložimo jim pravi pomen Božiča in njegovega praznovanja. Jaslice s sveto družino, pastirčki, angeli, zvezdo in ovčkami — to so važni zunanji znaki, ki odpirajo pot do jedra stare, pa vedno nove — božične skrivnosti!

KOT DA JE HODIL TOD HEROD . . .

Marijan Jakopič

*Pri nas je letos čuden čas!
Božiča ni, brez jaslic smo,
zvonovi sveti ne pojo.
Pri nas je čuden čas!*

*Zdaj prazen sanja bohkov kot;
odnesli jasli smo v smeti,
za sveto Dete mesta ni,
za božje Dete hlevčka ni.*

*Pregnali smo ga iz domov,
iztrgali iz svojih src.
Še naše matere, žene,
si angelčkov več ne žele,
otrok več živih ne rode.
Kako ostuden je naš čas!*

*Za jasli zdaj prostora ni,
je angelčkom zaprta pot,
ljubezen umorjena spi,
kot da je hodil tod Herod . . .*

*Več v hišah naših zibke ni,
ki bi imela srčke tri,
ki bi imela žegne tri,
ki bila bi vir radosti.*

*Kako je žalostno pri nas,
kako pri nas je bridek čas.
Kaj Detece bežiš od tod,
ostal bo prazen bohkov kot,
ostala prazna bo zibel,
za narodom le še vrzel,
spomin, spomin prežalosten.*

P. Basil Tipka

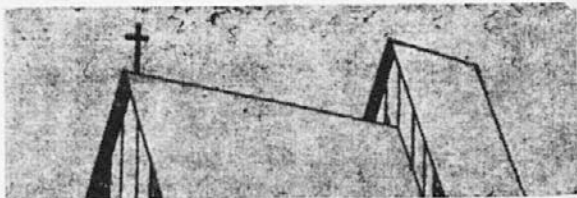
BARAGA HOUSE Tel. 86 7787

19 A'Beckett St., Kew VIC. 3101. Tel. 86 8118

★ "AH, TI NESREČNI POLŽ, kaj še ne bo konca z jim?!" sem vzkliknil, ko sem odprl stran svoje zadnje Tipkarije. Skoraj bi patru uredniku privoščil, da bi mu polži pojedli vso solato in ves fižol na njegovih gredah tam ob čebelji ekonomiji. Pa sem se zazrl v zastavico na polževi hišici in njen napis: Ju-hu-huu! — obenem pa še opazil, da je polž na sliki — na vrhu naše cerkvene strehe. Vse to me je spravilo v dobro voljo: naš polž je kljub "hitrici ene milje na uro" končno le prilezel na vrh. Res smo začeli nabirko v oktobru 1963 in zasadili prvo lopato v marcu 1965, s polževno vztrajnostjo smo pa končno le dočakali slovesnost blagoslovitve. Sydneyčane vse to še čaka — tam se polž šele ogleduje, kam bi zlezel . . . (No, saj mu želimo iz srca, da bi kmalu imel kam zlesti!)

★ Od polža sem stresel svojo jezo raje na tiskarskega škrata, ki mi jo je zagodel v novembrski številki: spored nedeljskih maš v naši novi cerkvi je fletno pomešal. Je menda s samim črnim v zvezi, pa hoče da bi melbournski Slovenci na napačne nedelje hodili k maši ter ostali brez nje. Zato še enkrat: redno vsako nedeljo je v naši cerkvi maša ob **osmih zjutraj**, na prvo in tretjo nedeljo v mesecu pa **tudi maša ob desetih**. Preko tedna je redna maša ob sedmih zjutraj (izpade le, kadar sem zdoma), na zapovedane praznike poleg te tudi ob pol osmih zvečer. Razne pobožnosti bodo objavljene sproti, enako poseben spored za božič in za veliko noč.

★ Moram reči, da se je od nedelje blagoslovitve sem cerkva kar lepo napolnila. Na prvo nedeljo v novembru je bila sv. maša za vse naše drage pokojne in po njej smo odšli na pokopališče ter nato na romanje v Sunbury. To nedeljo sem tudi blagoslovil spominsko ploščo ob vhodu v cerkev. Napis se glasi: **Bratom in sestram, žrtvam vojnih grozot, postavili v spomin Avstralski Slovenci.** — Prvo nedeljo v decembru smo pa **po maši**

Preveč so tukaj pridni,
odplazol polž je v Sydney

imeli v dvorani pod cerkvijo Miklavževanje, kar je tudi marsikatero družino pritegnilo k slovenski maši. Bog daj, da bi se zdaj res bolj zavedali nedeljske dolžnosti, ko smo pod lastno streho!

★ Na grobovih se nas je zbralo veliko. Lahko rečem, da nas je vsako leto več in je ta naša prva novembrska nedelja res že tradicionalna. Blagoslovil sem naše skupne in družinske grobove, odmogli smo za vse pokojne, tudi tiste doma, katerih grobov nismo mogli obiskati. Pevci so zapeli nekaj žalostink, najlepše je pa zopet zadonela Slomškova "V nebesih sem doma . . ." Pristrčno se azhvaljujem vsem, ki ste grobove okrasili s cvetjem in prinesli svečke. Drugo leto pa bo, upam, tudi bronasti kip pod križem že zopet na mestu.

Po obisku pokopališča smo nadaljevali pot v Sunbury, kjer smo se kot vsako leto v lepi skupini udeležili evharistične procesije. Število naših narodnih noš se je zopet povečalo in žele so splošno občudovanje. Kar priznajmo, da se z narodnimi nošami res lahko postavimo. Posebno otroci so fletni in so jih fotografirali od vseh strani.

★ Miklavževanje prvo decembrsko nedeljo po maši je tudi lepo uspelo ob sodelovanju Slovenskega društva in Slomškove šole. Poleg Miklavža, ki je v spremstvu angelov in parkljev obdaril številne otroke, so z ljubkimi nastopi razveselili gledalce gojenci Slomškove šole. Največ ploskanja je vsekakor odnesel Tomažičev Igor kot "gospod zdravnik", tako po doktorsko se je obnašal na odru. — Tokrat je prvič nastopila tudi naša **folklorna skupina** deklet in fantov, ki so v narodnih nošah pokazali nekaj slovenskih narodnih plesov. Največ ploskanja je želo belokranjsko kolo. Vesel sem, da je dvorana pod cerkvijo tako hitro začela služiti svojemu kulturnemu namenu: folklorna skupina je zaživela kmalu po otvoritvi ter se redno zbirala k vajam. Setnikarjevi Dragici, godcem Walterju in Gayu Pahor in nastopajočim iskrene čestitke! Želimo jim vztrajnosti, da nam bodo še večkrat pokazali kaj domačega. Pristrčna zahvala tudi čč. **sestram, Sernečevi Anici in Slomškovi šoli.**

Kot so udeleženci Miklavževanja videli, smo od

otvoritve cerkve tudi že za dober jard povečali oder. Vaje folklorne skupine so pokazale, da bo oder s tem veliko pridobil. Tesarjema Alojzu Ke-recu in Alojzu Kumarju iskren Bog plačaj!

★ Glede izvršitve nedokončanih del pri cerkvi se še kar nismo prav zganili. Pa se bo treba, da ne bo nepotrebne škode in da bomo zares prepodili polža s strehe. Je še polno drobnih del, ki pa vzamejo več časa kot si predstavljáš. No, saj začelo se je že: povečanje odra sem že omenil, električna napeljava bo v teh dneh dokončno urejena. Uršičev Franc je že skoraj končal odvodne kanale za deževnico, Rozmanova brata Jože in Franc pa sta končala železen okras za steklena okna pod korom. Bog plačaj vsem! — Računam na sodelovanje tudi z darovi, da pokrijemo dolgove. Do blagoslovitve smo vedno sproti plačevali in nikoli bili v dolgu, zadnji čas pred slovesnostjo so pa našo zbirko darov presenetila nujna dela in vsa na kupu: električna napeljava, klopi v cerkvi, stoli v dvorani, stranišča . . . Upam, da bo božični duh odprl da-režljiva srca in bomo zopet kaj nabrali.

Celotna vsota, ki smo jo do danes zbrali, je \$29,144-13. Seveda imamo na banki od tega samo še \$1,610-79, neplačani računi pa skupno pokažejo veliko višjo številko . . .

★ Prvo poroko v novi cerkvi smo imeli 16. novembra: ta dan sta si obljubila zakonsko zvestobo Jože Gomboc in Slavica Nemec. Ženinov rojstni kraj so Bakovci, krščen pa je bil v Murski Soboti, dočim je bila nevesta rojena v Ljubljani in krščena v Goričah. Obema želimo obilico blagoslova na skupno življenjsko pot!

★ Da ne pozabim, naj najprej omenim krst, ki ga je 26. okt. v Adelaidi izvršil g. škof Janez Jenko: **Silvana Marija** je nova članica znane družine Danila Kreseviča in Ivanke r. Šajn, Clovelly Park. Čestitke!

★ Prvi krst v novi cerkvi sem že zadnjič omenil: na dan blagoslovitve cerkve je g. škof Janez Jenko krstil **Tanjo Ano**, prvorojenko glavnega vodje pri gradnji cerkve, Alojza Markiča, in Anice r. Cimerman, Ringwood. Isti dan je bil tudi krst **Romana**, sinka Jožefa Čelharja in Marije r. Šorec, Reservoir. — 26. oktobra so bili štirje krsti in vse so prinesli iz St. Albansa: **Ivan** je sinko Ivana Vuka in Štefke r. Sušec, **Darko** pa sinko Martina Vidmarja in Margarete r. Bijač. **Diana Marija** je hčerka Jožefa Lovenjaka in Gizele r. Grah, **Jurij** pa sinko Ivana Jacmenoviča in Marije r. Baban. — Naslednji dan je bil krst **Gordane Elizabete** (tudi iz St. Albansa), ki je nova članica družine

Štefana Baligača in Rozalije r. Koprek. — 1. novembra je krstna voda občila **Roberta**, sinka Rafaela Pečenka in Marije r. Hvalica, Alphington. — Naslednji dan pa so nad krstnim kamnom držali **Tanjo Julijo**, novi prirastek v družini Berta Calzi in Majde r. Rožanec, Bulleen. — Tretjega novembra je bil zopet fantek na vrsti, tokrat sin našega pridnega sodelavca pri gradnji cerkve, Franca Purgarja in Jožefine r. Gionfrido, Brunswick. Klicali ga bodo za **Franca Antona**. — 15. novembra je bila krščena **Tanja Silvia**, nova članica družine Stanislava Kolariča in Mariette r. Hüttenmoser, Reservoir; 16. novembra so iz Ascot Vale prinesli **Natašo Rezko Ido**, hčerko v družini Cirila šnajderja in Estere r. Preis. — Kar šest krstov je bilo v naši cerkvi v nedeljo 17. novembra: **Roberta Sonja** je hči Rudolfa Franciča in Marije r. Antolovič, East Vermont; **Mihael Andrej** je sinko Martina Pajmona in Natalije r. Rozman, South Oakleigh. **Maliza** bo razveseljevala družino Antona Kruha in Jožefe r. Golya, Rosanna, **Karen Ann** pa družino Karla Golya in Barbare r. Ford, Ringwood. **Jožef Štefan** je prvorojenec v družini Jožefa Morija in Helene r. Donnellan, Box Hill, dočim bodo sinka Viljema Dominka in Marije r. Trbanc v Cheltenhamu klicali za **Davida Jožefa**. — 23. novembra so iz Glen Waverley prinesli **Edvarda Roberta**, novega člana družine Alojza Ladovca in Ade r. Voltič.

Kar lepo število krstov za dober mesec po blagoslovitvi cerkve, kajne? Vsem družinam iskrene čestitke k prirastku!

★ Žal moram sporočiti, da smo v sredo 4. decembra ob devetih imeli v naši cerkvi že prvo pogrebno mašo, na predvečer pa rožni venec ob krsti z zemskimi ostanki rojaka **Avgušтина COLJA**, ki je zapustil solzno dolino v nedeljo 1. novembra popoldne v katoliški bolnišnici Mena House. Pokojni je bil pred nekaj tedni operiran na želodcu, pa se od takrat ni več dobro počutil.

Avguštin (ali Gusto kot so ga imenovali prijatelji) je bil rojen 27. avgusta 1916 v Komnu. Nekaj let po končani vojni je odšel čez mejo v Italijo, kamor je kasneje pripeljal še zaročenko Ano Zechner iz Celja. Poročila sta se v Trstu 22. oktobra 1952, v februarju naslednjega leta pa na ladji "Toscana" emigrirala v Avstralijo. V Thomastownu sta si postavila domek. Po poklicu je bil varilec, nedavno si je kupil tudi tovorni avto, a načrte je preprečila bolezen in končno smrt.

Gusta smo po maši zadušnici pokopali na keilorskem pokopališču blizu naših skupnih grobov, kjer naj v miru božjem čaka vstajenja. Žalujemo vdovi in sorodnikom v domovini in Trstu iskreno sožalje.

Konec str. 375

JOŽEF IN MARIJA, PRIDITA NAZAJ!

(“Božična misel” Karla Mauserja)

NI DOLGO TEGA, KAR SEM BRAL kratko, toda lepo božično zgodnico. V neki vasi so šolski otroci priredili na odru betlehemiški prizor, ko Jožef in Marija iščeta prenočišče. Moža, ki je imel gostilnico in v njej že polno prišlekov, je igral mlad fant, ki je bil sicer močan po telesu, v umu pa počasen. Prideta Marija in Jožef in prosita za prenočišče. Fant jima reče, kakor je bilo v vlogi zapisano: Nobenega prostora ni več, pojdiva najprej. Se enkrat zaprosi Jožef in fant odgovori z istimi besedami. Žalostno se Marija in Jožef obrneta tedaj pa se fantiču usujejo solze in krikne za njima, kar ni bilo v vlogi: Pridita nazaj, Jožef in Marija. Lahko imata mojo sobico!

Nekaj gledalcev je reklo, da je bila igrlica polomija, večina pa je mislila, da lepše in iskrenješe še niso videli.

Ta zgodnica mi je prišla na misel ob letošnjem božiču. Pridita nazaj, Jožef in Marija. Lahko imata mojo sobico.

Čudno navajeni smo, da nam kakor že iz navade, božič pomenja višek čustvovanja. Tako hitro so solzne oči ob božični pesmi, tako mehki so nekateri, ko gledajo mnogobarvne lučke na božičnem drevescu v topli sobi, ganjeni so, ko odvijajo darove.

Mar je res to že postalo višek božičnih dni?

Če odpremo božje knjige (moralo bi jih večkrat), bi našli v njih čudovito zgodbo preroka Danijela v babilonski sužnosti. Daleč od domovine govori z angelom Gabrijelom, s tistim, ki je dobrih pet stoletij za tem v majhni nazaretski hišici govoril z dekletom, ki ji je bilo ime Marija. Govoril je Danijel o sedemdesetih letnih tednih, ki se morajo dopolniti, in Mariji, da se je čas dopolnil.

In rodil se je Otrok, ki ga je trideset let pozneje s terase v Jeruzalemu rimski Poncij Pilat pokazal ljudstvu z besedami: Ecce, homo. Poglejte, človek!

Kaj je vendar bistvo božiča, bistvo svetega večera?

Ta krik Poncija Pilata, ki je zapisan v svetih knjigah. Ecce, homo! V tem kriku rimskega oblastnika, ki ni poznal Jezusa kot Boga, temveč samo kot človeka, je namreč obtožba nas vseh, ki v Jezusu, rojenem v ovčji staji, gledamo Boga, pa malo ali skoraj nič brata vseh ljudi.

“DAN SVETOVNEGA MIRU”

Lansko leto je ev. oče papež Pavel naprosil ves svet, naj začne vsako leto dan 1. januarja NOVO LETO) praznovati kot “dan svetovnega miru”. Nikjer niso naravnost odrekli, ponekod so papežovo misel in željo navdušeno pozdravili. Temu primerno so dan tudi praznovali.

Za leto 1969 prihaja obvestilo, da je “Dan svetovnega miru” prenešen na prvo nedeljo v januarju, ki pade na 5. dan meseca. Zakaj tako, še ne vemo. Pa naj bo na katerikoli dan, potreba svetovnega miru je tako ogromna, da da se bomo papeževemu klicu iz vsega srca odzvali.

Geslo letošnjega praznovanja je na papežovo željo: Izpolnjevanje človekovih pravic je najboljša pot do svetovnega miru.

To stoletje, v katerem živimo, v katerem se je svet trpeče in strahotno premaknil na stotinah krajev, je stoletje socialnega preporeda, stoletje iskanja po rešitvi najbolj perečega vprašanja: kako pravično rešiti bedo milijonov Kristusovih bratov?

V tem stoletju, ko je komunizem obetal zapreti nebeška vrata in nebeške dvore prepustiti vrabcem, pa odpreti raj na zemlji, se še vedno rode otroci na bambusovem trstičju, na prerijski travi, na puščavskem pesku.

Koliko jih je na tem božjem svetu, ki bi sredi komodnosti modernega sveta, sredi lučk, jedi in pijače še kriknili kakor fantiček na odru:

Pridita nazaj, Jožef in Marija. Lahko imata mojo sobico.

Koliko jih je? Tistih, ki jim solze oči od blagosti, ko poslušajo božično pesem ki so ganjeni ob lučkah na božičnih drevcih in ob darovih, zavutih v zlat in srebrn papir, lepo okrašen z rozetami in pentljami.

Komunizem je mnogim zaprl nebeška vrata, pa ni odprl raja na zemlji. Narobe. Toda ob svetem večeru in ob božičnih dneh bi se morali tudi mi kot kristjani vprašati: Kaj pa smo mi napravili za rešitev bednih in od vrat odgnanih? Kaj smo mi, ki v nebesa in v Boga verujemo, naredili za svojega sobrata, ki je prav tako brat Kristusov?

Božični dnevi niso in ne bi smeli biti samo kipežje čustev, ne samo obujanje spominov ob staji, kjer spi božji Otrok. Daleč od božiča je tisti, ki misli, da je vse to bistvo.

Božič je praznik aktivnosti, je dan spoznanja, da smo po tem Otroku, ki mu Mati in sveti rednik nista mogla najti zibel in toplega prostora, povezani z vsemi tistimi, ki trpe in se mučijo v tem življenju, kakor da zanje ni prostora na tej zemlji.

Svetovne družbene bede ne more rešiti samo karitativno delovanje. Mnogo naredi, mnogim obriše solzo vsaj za hip. Vendar samo socialna pravičnost more postaviti tiste temelje, v katerih bo brat gledal brata.

Ecce, homo! Vsak je človek, po božji podobi ustvarjen, s hrepenenjem po pravici in po ljubezni. Če na sveti večer in v božičnih dneh vidimo samo sebe in svoje veselje, če se skušamo, da nas ne bi vznemirjalo, izločiti iz množice stiskanih, ponižanih — tedaj gre božič dejansko mimo nas. Obsijani od luči in lučic, na barvastih slikah, ki jih bomo posneli sebi in drugim za spomin, nasmejani od dobre volje, smo daleč od svojega božjega Brata in daleč od vseh bratov.

Božič ni cmeravost, ne kup sladkih besedi. Božič je krik po pravici. Težko bi kdo lepše povedal božično misel, kakor jo je rajni škof dr. Gregorij Rožman v voščilu leta 1959: "V revščini hleva in tihoti svete noči sta se pogleda deviške Matere in božjega Deteta prvič srečala, prvič sta se zazrla drug drugemu v oči". Če bi se še mi! Obe-ma. Kaj vse bi brali v teh očeh?

Berimo!

Škof dr. Janez Jenko govori v novi cerkvi

JAKOB ŠOLAR O DETELOVI

"SPOMINSKI PLOŠČI"

Urednik

Pretekli mesec smo zaključili v MISLIH povest "Spominska plošča". Kolikor vem, je bila bralcem zelo všeč. V Detelovih zbranih spisih, ki jih je uredil prof. Jakob Šolar (umrl prav med izhajanjem te povesti v našem listu) nam Šolar podaja k povesti svoj komentar in njeno ozadje. Zanimivo branje. Podajamo ga tu zelo skrajšano.

MOTIV SPOMINSKIH PLOŠČ SE JE V DETELOVEM pisateljevanju večkrat oglasil. Na primer že leta 1905 v šolski komediji Dva prijatelja. Že tam se loteva zadeve s posmehom. Detela sam je tako odkritje doživel 14. avgusta 1898, ko je imel slavnostni govor pri odkritju plošče na rojstni hiši Ivana Vesela-Koseskega ob stoletnici pesnikovega rojstva v Spodnjih Kosezah blizu Moravč. Stvar mu je z leti postajala toliko bolj smešna, ker je videl, kakšni nagibi pogosto vodijo do odkrivanja spominskih plošč, kako se ob takih prilikah pojavljajo vseh vrst spori in sebične želje, kako brez razumevanja so ljudje za delo tistega, ki mu velja plošča. Bolj ali manj očitno vsakdo išče le svojo čast in korist.

Za osnovo te povesti je Detela vzel odkritje spominske plošče Ivanu Veselu-Koseskemu. Seveda Detela v povesti ni pisal zgodovine. Tudi ni mislil smešiti pesnika Koseskega, saj ga je ob odkritju sam slavil in ocenil po resničnih zaslugah. Zato nikakor ne smemo enačiti Koseskega z Urbanom Škorcem v naši povesti. Detelovo bistro oko je v slovesnostih pri odkrivanju plošče Koseskemu opazilo vrsto ljudi in stvari, ki so dražile njegovo satirično žilico. In pozneje je bilo takih odkritij še veliko, med njimi zlasti Prešernov spomenik v Ljubljani z vsemi malenkostnimi boji in strastmi.

Najprej si je moral Detela za našo povest poiskati njega, ki bo v povesti "slavljenec današnji". Ko je humoresko pisal — leta 1913 — je bila slava pesnika Koseskega že popolnoma zbledela in zatonila. Že v tej luči se je lahko spraševal, ali se mu je spodobila taka slava 15 let poprej. Vendar je bil Detela preresen mož, da bi po 15 letih prekliceval, kar je bil takrat govoril. Naj je subjektivna cena Veselovi pesmi še tako padla, ob

svojem času je opravljala veliko delo za narodno prebujenje. Ta zgodovinska objektivna vrednost mu gre tudi še vedno, čeprav se danes čudimo, kako je mogla Koseskega pesem desegati take uspehe.

Detela torej ni izbral za svojo humoresko pesnika, ampak nepomembnega prevajalca dveh povesti Kristofa Šmida. Ime mu je dal Urban Škorec. Docela neznano ime med domačini v Moravčah in med literarnimi zgodovinarji. Tako ni mogel nihče misliti, da Detela smeši Koseskega. Pač pa je mersikatero okolnost za povest vzel iz spominov na odkritje plošče Koseskemu.

Ob stoletnici rojstva Koseskega je dal pobudo za spominsko ploščo zlasti moravški rojak Makso Pirnat, tedaj jurist z dvema semestroma. On je organiziral odbor. O Koseskem je pisal po časnikih. V poznejših letih je kot profesor veliko pisal o domačih zadevah, zlasti o kulturnih dogodkih ob raznih prilikah. Detela je to pisanje ocenjeval kot nečimrno razkazovanje samega sebe. Detela se je spotikal tudi nad brskanjem za pismi in človeškimi intimnostmi velikih mož. Tudi v naši humoreski (Spominska plošča) izščeta Ivan in Janko podobne stvari. Janko pravi:

"Jaz bom pa zbral njegova (Škorčeva) pisma in jih ponudil kakšnemu znanemu zavodu. Na stežaj se jim bodo odprli vse predali, in zame bo to prijetno literarno delo".

Da je v svojem "Janku" Detela imel v mislih nadučitelja Janka Tomana, ki je bil navdušen pečovodja v cerkvi in zunaj nje in je leta 1898 res vodil petje v cerkvi in pri slovesnosti odkritja plošče Koseskemu, ni težko uganiti. V svoji vlogi se Janko sicer ne navdušuje kdove kaj ne za Škorca ne za odkritje plošče, v presoji obojega je enako cinično hladen. Preveč pozna ljudi, da bi se mogel navduševati, pa tudi odpovedati noče sodelovanja, ker mu je pač petje vrednost zase in rešuje take slovesnosti tudi tedaj, če se vse drugo polomi. S te strani je Janko v povesti kar dostojna osebnost s primerno samostojnostjo in zavestjo. Nič ne čutiš, da mu skuša Detela nasprotovati.

Vendar je hudomušni Detela drugo stran Tomanovega značaja pokazal v vlogi župana Lomasta. Nadučitelj Toman je bil večkrat župan in je imel res tudi krčmo. Lomast nastopa v povesti kot mogočnjak — "težak človek, včasih priliznjen kot maček, drugič robot in na kveder, da se ga ljudje boje." "Za Janka Tomana je značilno, kar pravi Detela o Lomastu, kako je govoril z župnikom pred ljudmi in kako je takoj potem šel k župniku, da svoje besede podtakne drugim, sam pa da hoče mir in sodelovanje. Bil je praktičen politik in se je držal vedno močnejše stranke. Poslednje sicer pri Detelu velja bolj ali manj za vse krčmarje. Tu pa

prav posebej velja o Tomanovi dvoličnosti, ko je bil oster liberallec in obenem vdan župniku.

Za glavne osebe v povesti je torej imel Detela toliko resnične osnove, da je zajemal iz polnega in zares živo ustvaril člane pripravljalnega odbora. Kot domačin je pa imel tudi preproste ljudi dobro ugledane in jim je odkazal njih delež pri slovesnosti.

Najbolj prizadet pri stvari je bil seveda Škorec, gospodar Urbanove rojstne hiše. Tega sta Ivan in Janko najprej obiskala. Tu je Detela snoval po svoje, Škorca se je docela izmislil. Kakor hitro Škorec začuti, za kaj gre, se mu vzbudi želja in volja, da bi se s slavnim sorodnikom okoristil. Strica Urbana se komaj malo spominja, vendar se v nečaku zbudi ponos, tega mora najprej občutiti žena; toda imenitna novica ne sme ostati doma za pečjo, zato Škorec takoj odloži koso in se odpravi na Mlako — Moravče. Pri Lomastu že prvi večer začno piti in jesti imenitnemu sorodniku na čast — in na njegov račun. In tako naprej.

Detelova zamisel spora zaradi napisa na plošči in rešitev z dvema ploščama in dvema govoroma ter s petjem istega zbora sredi med obema je zares izvirna. Vsak je dobil svoje zadoščenje, pa tudi vsak svojo kazen. Škorec je sicer ugnal Lomasta,

pa za drag denar. Ivan je sicer prišel do besede in postavil Lomasta v senco, vendar z občutkom, da je vsa slovesnost komedija brez pomena. Janko je po svojih načelih stregel na obe strani in pokrival sramoto z lepo pesmijo. Lomast bi moral biti najbolj prizadet, pa je imel debelo kožo. Sicer se je hudo razjezil, potem si je pa poiskal zadoščenja pri sodišču zaradi razžaljenja časti . . .

Detela se je pri pisanju svoje "Spominske plošče" ves razživel. Kar nič ni dolgih opisov in razmišljanj, vse se odigrava neposredno pred našimi očmi v živem razgovoru. Skoraj vsa humoreska je podana v dialogu, tako je ni bilo treba skoraj nič predelovati za oder, kamor so jo ponekod res postavili in jo vprizorili kot igro.

Jezik je ves živ in domač. Spominska plošča pomeni vrh Detelovega ustvarjanja po domisleku in oblikovanju. Pikrost pisateljevih poudarkov rahlo karikira osebe, a jih ne pači do zoprnosti. Pisatelj je znal varovati pravo mero. Očitno je moralo biti Detelu veliko do tega, da se v novem Domu in svetu pokaže uredniku in javnosti v vsej moči.

To se mu je tudi posrečilo. Humoreska je bila uredniku Izidorju Cankarju na moč všeč. Sam je bil po naravi podobno satirično razpoložen do takih zadev, zato mu je bila všeč snov, pa tudi obdelava.

POZIV FOTOGRAFOM IN FILMARJEM

(Prišlo prepozno za prejšnjo številko)

Mnogo preprostih pa tudi strokovnjaških fotoaparatorov in drdrajočih filmskih kamer je prežalo na škofa dr. Jenka ob raznih slovesnostih. Tako že na letališčih, pred cerkvami in v njih, v dvoranah in tako dalje. Tudi pri obiskih rojakov na domovih je pela ista pesem. (Ni čudno, da se je moj vojni invalid, izrabljen aparat, tresel kot šiba na vodi in se stiskal v kot ob taki razstavi fotografskih magnatov.)

Tako obilno fotografiranje in filmanje je vsekar dokaz in izraz splošnega veselja nad obiskom prvega slovenskega škofa v Avstraliji. Sedaj je ta edinstveni dogodek za nami, toda ostal je med nami v mnogobrojnih slikah. Začnimo sedaj izmenjavati najboljše posnetke, črno-bele in barvane, pa seveda tudi filme, ki jih bomo potem lahko predvajali pri prireditvah društev in drugačnih srečanjih. Morda se bo tudi še kaj našlo za objavo v

MISLIH, čeprav se p. urednik boji klišejev — pač stanejo lep denar . . .

ZELO PROSIM: Pošljite spodaj podpisanemu na dan naslov "firstprint" slike ali filme, ki se vam zdijo najbolj posrečeni ali osebno zanimivi. Seveda ne opustite označbe svojega imena in naslova, da vam morem posojeno blago v teku časa vrniti. Kar se tiče vračanja, bom po najboljših močeh ravnal drugače kot trdi koroški pregovor: Posojivo nazaj priveka. Da ne pozabim: tu pa tam tudi pripišite, kje je bila slika vzeta in kdo so druge osebe (škofa bomo pa že poznali), ki jih slika kaže.

Že naprej iskrena hvala vsem, ki se boste temu vabilu odzvali.

Dr. Ivan Mikula
90 Oxford Street
Paddington, NSW. 2021.

Izpod Triglava

V OREHOVICI PRI VIPAVI so ob koncu poletja na en dan pokopali pet mrličev iz ene same družine — Semenčičeve. Zastrupili so se, ker so jedli strupene gobe. Bili so: stari oče, sin, gospodar na posestvu, njegova žena in dva mladoletna otroka. Čeprav sta bila stari oče in sin-gospodar izkušena nabiralca in poznavalca gob, sta se to pot prevarila. Za večerjo so imeli gobe. Ko so se zjutraj prebudili, so po vrsti začutili bolečine. Prepeljali so jih takoj novogoriško bolnišnico, od tam v Ljubljano, toda vsaka zdravniška pomoč je bila neuspešna. Na pogreb je prihitel sin Benjamin iz Nemčije, našel je že vse v grobu. Stara mati je ostala pri življenju, ker je tisti večer bila na obisku pri omoženi hčeri v sosednji vasi.

V ADLEŠČIH V BELI KRAJINI so v oktobru letos pokopali dr. Jureta Adlešiča, ki je bil še tik pred vojno ljubljanski župan. Po vojni je šel z begunci v tujino, nazadnje v Združene države. Pred nekaj leti se je vrnil v domovino, domotožje ga je gnjavilo. Doma je našel tudi zadnje zemeljsko počivališče.

REKO MURO REGULIRAJO pri Hotizi na Pomurskem, na Gornjskem nad Kranjem pa več potokov, ki so njihove struge preveč napolnjene s prodom. Ob raznih nalivih gorski hudourniki nanesejo v struge in pustijo tam toliko navlake, da so poplave pogostne in seveda škodljive njivam in travnikom.

TUDI AVSTRALIJA je bila zastopana v Ljubljani na mednarodni razstavi "Sodobne elektrone". Vršila se je razstava na gospodarskem razstavišču in je privabila 177 razstavljalcev iz 20 dežel. Slovensko elektroniko je zastopala tovarna ISKRA iz Kranja in dosti častno. Obenem s razstavo so se vršila predavanja in posvetovanja mednarodnih znanstvenikov, ki so pritegnila izredno veliko interesentov iz domovine in tujine.

PREVEČ SADJA SO PRIDELALI letos med Dravo in Muro ter sploh v vsej daljni in bližji okolici Maribora. Ne vejo kam bi z njim. Sadjevca imajo še od prejšnjega leta lepe zaloge, trgi so s sadjem prenapolnjeni. V Mariboru so prodajali hruške in jabolka po pol dinarja kilogram.

V MURSKI SOBOTI so slavili 60letnico pisatelja Miška Kranjca. Rodil se je v Polani. Že v zgodnjih šolskih letih je kazal veliko nadarjenost in kot dijaku je mnogo pomagal v šolah rajni župnik Klekl. Fant je bil sprva član dijaškega Orla, na univerzi se je priključil "katoliški levici", nazadnje je preskočil v komunistični tabor in že dolgo je eden najbolj navdušenih propagatorjev komunizma v leposlovnih besedi. — V Murski Soboti je po desetletnem delovanju prenehalo obstajati ondotno učiteljske. Izobrazilo je 443 učiteljev. Na "pogrebščino" se je zbralo lepo število bivših gojencev in drugih izobražencev tudi od drugod.

OD ŠKOFJE LOKE DO ŽELEZNIKOV so asfaltirali cesto, ki je dolga 17 km. Delo je bilo na skrbi cestnega podjetja v Kranju. Nato je prišla na vrsto cesta skozi Poljansko dolino do Žirov. Najprvo so se lotili dela na odseku Selo — Trebija. — Na Stolu v Karavankah so odprli gorski prehod za turiste. Prihajajo v velikem številu iz Avstrije in tudi iz bolj oddaljenih dežel. Radi se zadržujejo v Prešernovi koči, ki je bila preko letošnjega poletja skrbneje upravljana kot druga leta.

JANEZ VIPOTNIK je v ljubljanskem DELU zapisal: V naporih, da bi dosegla resnično enakopravno in ustvarjalno življenje, uživa slovenska manjšina v Italiji odločno podporo matičnega naroda in države. — Kat. glas v Gorici k temu pravi: Vipotnikova trditev je predrzna, ker ne odgovarja najmanj resnici. Vsakdanja dejstva jo postavljajo na laž.

"DA JE DOLENJSKA TAKO LEPA, res nismo vedeli!" Tako so vzklikali izletniki in romarji iz Gorice, ko so se vozili mimo Ljubljane proti Trebnjemu in Dobrniču. Šli so obiskat kraje Baragove mladosti. Večini med njimi je bila Dolenjska popolnoma neznana. Zdaj so jo videli in zaključili, da jo bo treba še in še obiskati.

V MARIBORSKI ŠKOFIJI je letos vstopilo v bogoslovje 27 abiturientov. Toliko baje že 50 let ne. Bilo bi čisto veselje, če bi bilo le prostora zanje. Škofija je imela lepo novo semenišče v smeri proti Kamnici, pa ga je komunistična vlada ukradla. Zaman se škof Držečnik trudi, da bi ga dobil nazaj. V prostorih povečanega stolnega župnišča bodo mogli stanovati samo bogoslovci zadnjih dveh letnikov. Oni iz nižjih letnikov bodo morali še študirati v Ljubljani. Tam je pa prostorna stiska prav enak problem.

NA TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM se je novo šolsko leto začelo v oktobru in izkazalo se je, da je za spoznanje povišano število otrok v slovenskih šolah. Osnovne slovenske šole na Tržaškem učijo letos skupno 1071 otrok, lani le 1054. Nižjo srednjo šolo obiskuje letos 678 dijakov, lani 658. Neverjetno se bere pritožba, da nekateri učitelji in profesorji na slovenskih šolah pošiljajo svoje otroke — v italijanske šole . . .

CERKNIŠKO JEZERO je vzrok mnogih preglavic. Ne vejo, kaj bi z njim, da bi bolje "neslo". Zaključili so, da ga je treba vključiti v turizem. Zato naj bi se ustavilo njegovo periodično usihanje, treba ga je "ojezeriti", da bo vedno polno vode. Akademija znanosti je poslala na delo armado strokovnjakov, turistični zavod pa delavcev. Upali so, da bo delo končano prihodnje leto. Zdaj so pa dognali, da so tla v jezeru drugačna, kot so računali. Dela bo več, stroškov pa seveda tudi. Delavci bi bili, denarja manjka, baje bo treba načrt vsaj za nekaj časa ustaviti.

MED VINICO IN KRIZARICO v Beli krajini so asfaltirali cesto za avtomobilski promet. Dolga je 17 km. V rudniku Krizarica so letos nakopali za petino več premoga kot lani. Letos je prišlo na dan 95 tisoč ton črnega diamanta.

V TRŽIČU NA GORENJSKEM je bil doma duhovnik Ignacij Holzappel, ki je umrl pred sto leti. Tržičani so njemu v čast letos priredili proslavo v razstavo njegovih del in na rojstno hišo so vzdali spominsko ploščo. Holzappel je ustanovil ljubljansko gluhonemnico na Zaloški cesti malo pod sv. Petrom. Bil je pa tudi pesnik in skupno s Prešernom objavljaval verze v Čbelici. Prešeren ni bil nad njimi navdušen. Napravil je nanj zabavljiv napis in si ga privoščil skupno s pesnikom Levičnikom. Holzappel pomeni lesniko in tako sta nastala Prešernova verza:

Kako bi neki sladke pel Lesničnjek,
kako bi neki prave pel Levičnjek.

NOVO MESTO nam prilično dobro pokaže, kaj pomeni izraz "Slovenija na kolesih". Na njegovo avtobusno postajo pride vsak dan 244 avtobusov in zopet odpelje. Res niso vsi polni, pa če ima vsak le 25 ljudi — računajte! Tudi v pogledu gradnje je Novo mesto v ospredju. Ob Ločenski cesti je velik prostor — eno samo gradbišče. Dviga se tovarna za zdravila "Krka" in druge gradbe. Zdi se, da bodo postopno vsi razni obrati iz mesta preneseni tjakaj, potem pa tudi upravna poslopja. Tako se bo v doglednem času Novo mesto delilo v Staro novo mesto in v Novo novo mesto.

KDO NAJ RAZUME, SPRAŠUJEJO NA OSLAVJU

OSLAVJE JE VAS NA GORIŠKEM. Tam je živela družina Mikulaš. Oče, mati, trije otroci. Očetu Albertu se je pred leti omračil um na posledicah dogodkov med vojno. Od leta 1953 je bil v goriški umobolnici. Domišljal si je, da ga domači preganjajo in da ga zlasti žena Milena sovraži. Snoval je maščevanje in tega ni skrival. Od časa do časa je smel domov za nekaj dni, pa ne brez primerne ga varstva. Včasih je pobegnil iz bolnice, pa ga je policija spravila nazaj. Bilo je mučno življenje zanj in za njegove, pa nekako je šlo.

Prišel je pa v goriško umobolnico nov primarij, neki dr. Bassaglia, in je začel uvajati moderne načine zdravljenja umobolnih. Kar mogoče veliko prostosti in svobode. Ne jih zapirati, nasprotno, čimveč naj hodijo med ljudi ali v mesto ali na deželo. Domov naj hodijo zelo pogosto in dolgo ostanejo.

Tako svobodo je dobil tudi Albert Mikulaš. Nič ni pomagalo svariti primarija, da mora prej ali

sljej priti do tragedije. Oče Albert je še vedno sumil ženo Mileno, da ga preganja. Domači so seveda tiho sprejemali obiske očetove, čeprav v velikim strahom. Vsaj sprva je vepdar prihajal z njim eden bolničarjev. Nazadnje ga je pa nekdo samo pripeljal, pustil in odšel. Domači so imeli veliko dela v vinogradu, oče je ostal v hiši sam, mati si je dajala opravka v kuhinji. Ko se je sin David vrnil iz vinograda, je našel mater v mlaki krvi mrtvo, očeta ni bilo nikjer. Čez čas so ga našli skritega v nekem grmu in policija ga je aretirala. Izjavil je: Moralo je do tega priti, tako je bilo usojeno . . .

Na Oslavju in daleč naokoli se ljudje sprašujejo, tudi časopisi so o tem veliko pisali: Ali je bilo potrebno? Kdo je prav za prav kriv? Ljudje nikakor ne morejo razumeti, zakaj so za napredek znanosti potrebne take žrtve, čeprav dr. Bassaglia svoj postopek opravičuje z izgovorom: brez žrtev ni napredka . . .

DALJŠI ODGOVOR NA PISMO V PREJŠNJI ŠTEVILKI

Urednik

Spøštovana gospa Stojkovič: — V svojem pismu, ki sem ga objavil v novembrski številki tega lista, ste se dotaknili cele vrste verskih zadev, ki ne morejo veljati kot zadnja beseda. Dovolite, da jih v svojem daljšem odgovoru po vrsti vzamem pod drobnogled.

1.

Svojega bivšega gospodarja, nekega Juda v Sydneyu, nam katoličanom postavljate pred oči kot zgled pristnega vernika in ga nam priporočate v posnemanje. Ko si ga živo predstavljam, kakor ste ga nam opisali — kaj naj rečem o njem?

Zavedajmo se z vso resnobo tega-le: Vsa vernost in pobožnost, molitev, izpolnjevanje zapovedi, za kristjane tudi vsi zakramenti — vse to ni samemu sebi namen. Vse to in tako so samo sredstva, ki naj človeku pomagajo, da postane **d o b e r č l o v e k**.

Kaj naj pomeni izraz: dober človek?

Povejmo tako: dober človek je tisti, ki zna pravilno urediti svoje odnose do Boga, do sebe in do sočloveka. Mislim, da je s tem kar vse potrebno povedano in boste tudi vi potrdili. In zdaj moram reči: Zelo se bojim, da se Vašemu junaku, ki ga tako občudujete, ni posrečilo postati **d o b e r č l o v e k** — kljub vsej pobožnosti, ki jo tako na drobno opisujete.

Kar se tiče njegovih odnosov do Boga, jih pač ne morem preveč natanko pregledati in razčleniti. Naravnost v dušo mu ne morem videti in tudi poznam ga le v toliko, kolikor ste Vi o njem povedali. Sodim ga torej le kot ste ga nam Vi naslikali, zato nisem kriv kakega "natolcevanja". Po zunanjih znakih, ki jih povzemam iz Vašega poročila, se resno bojim, da je bila že sama njegova predstava o Bogu zelo pogrešena. Kakšnega si je vendar predstavljal? Čudaškega pusteža, ozkorčnega pikolovca, malenkostnega jetniškega paznika — ali si morete misliti, da je Bog res tak? Ni čudno, da je mož očitvidno opravljal svoje pobožnosti iz golega strahu pred Bogom, ne pa iz kake sinovske ljubezni.

Ob "zgleidih", ki jih navajate iz življenja svojega junaka, mi je olajšano razumevanje, zakaj je Gospod Zveličar tako "mahal" po — farizejih! Pri Mateju 23,24 berem njegov očitek: "Slepi vodniki, ki precejate komarje, a velblode požirate". — Kakšnega "velbloda" je Vaš junak požiral, je dovolj razvidno, ko pravite, da je bil — z ženo vred —

"nepopisno skop". In Vi mu dajete čast in priznanje, da je bil "zvest izpolnjevalec judovske vere". — Draga moja, kdor le malo pozna stari zakon (na primer iz MALEGA SVETEGA PISMA, ki ga lahko dobite pri MISLIH), bo vedel, da judovska vera NI BILA TAKA — tako so naredili farizeji...

Kaj pa odnosi Vašega junaka, ki jih je imel do sočloveka?

Verjetno veste, da je judovska vera že davno pred Kristusom in pred nastankom farizejstva človeku naročala: "Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem in vso dušo in z vso močjo in vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe" (2. Mojz. 19,17). Kristus je to samo potrdil in na novo zabičal. Kako je Vaš junak izpolnjeval ta del judovske vere, je dovolj razvidno iz njegovih odnosov do Vas — uboge begunke in najete služkinje. Ni da bi tu ponavljal, kar ste pisali.

Torej: vsa "pobožnost" Vašega junaka je morala biti zunaj in znotraj čudno skrivenčena in kot taka seveda ni mogla narediti iz njega **d o b r e g l a č l o v e k a**. In naj ga še jaz občudujem? Ne njega, pač pa Vas, da ste v taki službi vztrajali tri leta! Pač v prvi vrsti iz ljubezni do sina, toda ker se kot vestna katoličanka zavedate, da tako ljubezen nalaga Bog sam, ste vztrajali vsaj vključno tudi iz ljubezni do Boga. To je tisto, kar je vredno občudovanja.

Morda bi se komu zdelo, da je pa treba pograjati, ko pišete, da ste gospodarja in gospodinjno "zelo sovražili". To res ni krščansko. Toda če vse dobro premislim, kar stoji v Vašem pismu, prihajam do spoznanja, da tisto Vaše čustvo niti ni bilo resnično sovraštvo. Trdil bi celo, da prav sovražiti niti ne znate. Če bi znali — kako vse drugačno bi bilo Vaše pismo!

V vsem, kar sem napisal, nimam namena reči, da katoličani, "tudi še posebno vsi naši duhovni veroučitelji", ne potrebujemo dobrih zgledov. O vsi jih potrebujemo, toda s takimi, kot ste jih postavili pred nas, pri najboljši volji ne vemo kaj početi.

KDO BI VEDEL O NJIH?

Alojzij Mahne, rojstni kraj Tatre v Brkinih, se je v januarju 1968 vrnil z obiska v domovini, potem se ni več oglasil domačim. Naslov matere: **Marija Mahne**, Tatre 8, p. Obrov, Slov. Primorje.

Kje je **Pepi VIČIČ**, doma iz vasi Jasen pri Ilirski Bistrici? Že deset let se ni oglasil domačim. Svoj čas je živel v Fawknerju, Vic.

Kje je **Mirko DROLČ**, ki je pred več leti dopel v Avstralijo iz Nemčije. Doma je iz Leboj pri Zalcu. Išče ga bližnji sorodnik v Nemčiji.

2.

Zelo sem vesel, da ste tako pohvalili "novo moderno mašo" — čeprav nehoté. Pravite, da jo "vsak narod razume". Ne zavedate se, kakšno priznanje ste ji dali s temi besedami! In je zelo prav, da nevséčnosti, ki jih menda na njej opazite, niste naštel. Naj bi jih naštel tudi nič manj kot 99, ko ste ji enkrat dali gornje priznanje, ji z nobeno grajo ne morete več blizu!

Tista "neteščnost", preden se obhajamo, je pa še malo "hujša" kot ste navedli v pismu. Ne tri ure prej, eno samo uro prej lahko še jemo in pijemo, vodo pa celo še tudi v teku zadnje ure. Ampak to ni "nova zapoved", je le olajšanje prejšnje. Komur se zdi to olajšanje premehko in popušča-joče, ima vso pravico, da se drži stare: biti tešč od polnoči naprej. Če to dela iz dobrega namena, bo še poplačan za to.

4.

"Dovoljeno je celo sv. obhajilo brez poprejšnje spovedi", pišete. Kdaj ste pa brali o tem "novem" dovoljenju? In zakaj bi bilo treba to dovoljenje dati v naših časih?

Jaz na primer poslušam pridige že kakih 70 let in sam pridigam že kakih 54 let, pa še nisem ne slišal ne sam učil, da je treba iti k spovedi pred vsakim sv. obhajilom. Le če človek ve, da ima na sebi smrten greh, se to zahteva. Dovoljenje za obhajilo brez spovedi, če ni smrtnega greha, je pa staro že blizu 2,000 let in se ga kristjani vse od takrat poslužujejo — žal, da še mnogo premalo ...

5.

"In lahko se meso uživa tudi o petkih..." Tudi to ni zapoved, je le olajšava. Papež in škofje so dovolj pojasnili, zakaj tako. Smatrajo današnje katoličane za dovolj dozorele, da si sami naložijo kaj pokore ob petkih, ni edina oblika pokore v tem, da ne jemo mesa. Pa je spet tako, da lahko vsakdo, če hoče, še nadalje pusti ob petkih meso pri miru. Če Vas zanima, naj Vam povem, da ga jaz še nisem jedel noben petek. Pa ne mislim, da sem zato boljši od drugih...

6.

"Ali se sme Cerkev spreminjati kot ženska moda?" — V tem vprašanju je dobršna merica — nelogičnosti. Primera šepa! Logično bi bilo, če bi Vi zapisali: Ali se sme Cerkev spreminjati kot se spreminjajo ženske? Toda tako niste zapisali, ker veste, da se ženske ne spreminjajo, čeprav se spreminja njihova moda — dostikrat res zelo neokusno. Pa naj bo moda na ženski še tako "moderna", neokusna in ne vem kakšna še, ženska ostane ista, čeprav se na zunaj kaže drugačna.

Misli, December, 1968

Nekaj takega velja za Cerkev. Od nekdaj spreminja svojo zunanost, s časom gre naprej in v službi ljudi in sveta spreminja ukaze, obrede, bogoslužje, svoj način biti čim bliže človeku — toda pod temi zunanostmi Cerkev le ostaja ista. Lahko se te zunanosti komu zdijo neprimerne, tudi morda neokusne, vse to še ni noben dokaz da je spreminja Cerkev sama.

7.

Naj Vas končno spomim na besede Gospodove: NI človek ustvarjen zaradi sobote, sobota je postavljena zaradi človeka. To je tisto, kar sem omenil v začetku tega pisanja: vse to in tako je tu zato, da služi človeku in mu pomaga postati **d o b e r č l o v e k**. Ne posreči se vedno. Zato pač Cerkev od časa do časa poskusi s čim drugim. Človek ni na svetu zaradi Cerkve — **Cerkev je na svetu zaradi človeka!**

ZAKLJUČEK. — Verjetno si kdo bralcev ali bralk misli, da bi bilo bolj pametno, če bi se Vi in jaz privatno pomenila o teh stvareh, ni jih bilo treba postavljati v MISLI. Pa morda le ni tako. Je le dobro, če se od časa do časa tudi kaj takega-le bere v našem listu. Enemu ali drugemu lahko prav pride. Seveda pa človek ne plane v tako pisanje kar brez vsakega povoda. Vi ste dali tak povod s svojim pismom, zato za pismo prav lepa hvala! — **P. Bernard.**

V SPOMIN NA OBISK

ŠKOFA DR. JANEZA JENKA

DARUJEMO

Za Slovenik

Po \$50: J.M. in B.A. — po \$10: Franc šveb, Mirko šveb, Jože Grilj — \$ 7: Fr. Valenčič — \$ 5: M. Martin in trije neimenovani — \$ 1: štirje neimenovani. — **Vsem darovalcem prisrčna hvala!**

Tako smo dosegli cilj za to leto: TISOČAK. Zadnja dva stotaka sta odšla v Rim v začetku decembra.

TAKOJ začenjamo z nadaljnjim zbiranjem. Skušajmo v letu 1969 zbrati več! Kaj SLOVENIK pomeni narodu, nam je lepo razložil škof dr. Jenko. Vzemimo si k srcu!

EDEN GOVOROV ŠKOFA DR. JENKA

(Ob blagoslovitvi cerkve v Kew. Posneto na trak)

PREDRAGI GOSTJE, PREDSTAVNIKI MELBOURNSKE NADŠKOFIJE, gostje frančiškanskega reda, sobratje duhovniki, rojaki, vsi verniki v Kristusu!

“To je dan, ki ga je Gospod naredil, radujmo in veselimo se v njem”. Tako lahko zakličemo danes vsi, ki smo tu zbrani, posebno p. Bazilij, ki je to cerkev zamislil in s tako vztrajnostjo dovršil. Prav tako vi vsi, ki ste z darovi, mnogi pa z delom, velikim delom, sodelovali pri graditvi tega lepega svetišča. Končno vi vsi, ki nosite slovensko ime in se priznavate za katoličane — vsi ste gotovo danes veseli, da lahko odpremo tukaj na avstralski zemlji cerkev, posvečeno svetima bratoma Cirilu in Metodu. Hvala Gospodu Bogu, da je obilno blagoslavljal to delo, zakaj brez blagoslova iz nebes je vsako človeško delo prazno in neplodno.

Tri misli želim v tej prigidi na kratko razviti

1.

Kaj je namen, kaj je cilj te cerkve?

Vemo, da je Gospod Bog povsod pričujoč, vemo, da nas sliši in uslišuje, kjerkoli se nanj obračamo. Povsod in vsak čas lahko molimo. Vendar je Bog že v stari zavezi odločil posebne kraje, sebi posvečene, kjer naj bi se verniki pogosto zbirali in Ga občestveno slavili. Judje so imeli eno samo veliko narodno svetišče v Jeruzalemu, kjer so Mu smeli prinašati darove: jagnjeta in druge daritve. Tako so ga skupno proslavljali in ga prosili pomoči ter blagoslova.

Kristjani so si takoj od začetka določali posebne kraje za svetišča. Prvo tako svetišče jim je bila dvorana zadnje večerje, kjer je Kristus sam opravil najsvetejšo daritev. Radi so se zbirali, če so le mogli, ob grobu svojega Odrešenika. Cesar Konstantin je pozneje zgradil tam dve lepi cerkvi-baziliki: eno na Golgoti, drugo na vrtu, kjer je Jožef iz Arimateje položil v grob mrtvega Gospoda. Danes odkrivajo na mnogih krajih Male Azije in severne Afrike ostanke starih krščanskih svetišč. In tako so letos odkopali tudi v Ljubljani na mestu nekdanje Emone baptisterij, kjer so kristjani krščevali — majhno rotundno z znaki cerkve-bazilike. To je dokaz, da je bilo v središču današnje Slovenije že krščanstvo razširjeno pred prihodom Slovencev.

Tudi mi čutimo in se zavedamo, da potrebu-

jemo svetišča, kjer je Gospod na poseben način med nami pričujoč. “To je hiša božja in vrata nebeska”, je zaklical oče Jakob, ko je v snu videl, kako se je dvigala lestva med zemljo in nebom in so angeli po njej hodili gor in dol. Ob vsaki posvetitvi nove cerkve se nam oživlja pred očmi ta slika — slika nebeškega Jeruzalema, vsega ozaljšanega za sprejem ženina Kristusa. Prav to je tudi ta nova cerkva, lepo ozaljšana, čakajoča kot nevestica Ženina, ki je na pohodu sem, da sprejme to zgradbo za svoje bivališče. V novem tabernaklju bo stalno navzočen, da bo sprejemal obiske in molitve svojega ljudstva. Na oltarju, ki so na njem vzdane relikvije — koščice svetih mučencev — se bo dvigala daritev sv. maše — obnavljanje Kristusove daritve na križu.

V tem je važnost, pomen in svetost vsake krščanske cerkve. Kaj je v primeri z njo nekdanji jeruzalemski tempelj, čeprav je bil ves iz zlata, srebra, marmorja in dragocene cedrovine, ki so jo dobivali iz gozdov libanonskih! Tam se je božja pričujočnost kazala le v podobi nekakega oblaka, ki je legal na Najsvetejše in tiho ostal. V naši novi cerkvi bo vse drugače. Sam živi Bog bo stalno pričujoč, naš Gospod Jezus Kristus, neviden telesnim očem, pa nič manj resničen v posvečeni Hostiji. Tu boste prejemale Kruh živih, Kruh močnih v sv. obhajilu. Tu boste očiščevali svoje duše v sveti spovedi. Tu je že pripravljen krstni kamen, kjer se bodo vaši otroci včlanjali v Kristusa in njegovo Cerkev. Lahko bodo rekli: tu sem se rodil, to je moj rojstni dom, to je moja rojstna hiša. To je hiša Kristusova, ki je naš Gospod in naš brat. In tudi je to mesto, kjer bo kraljevala Marija Pomagaj, kraljica Slovencev, ljuba Mati brezjanska. Kako pri vsem tem ne bi živo čutili, da je to tudi naša hiša in naša vrata do nebes!

2.

Druga misel, ki naj bi jo naglasil, je ta: nova cerkev je posvečena sv. bratoma Cirilu in Metodu. Kdo od vas ne ve, kakšen pomen imata ta dva svetnika za nas Slovence in vse Slovane? Čeprav sta bila Grka in sta oznanjevala evangelij že tudi drugim narodom in opravljala razne diplomatske posle v službi cesarskega dvora, le nista odbila prošnje moravskega kneza Rastislava,

naj prideta njegovim ljudem oznanjat besedo božjo. Bila je težko in naporno delo, zahtevajoče močnih ljudi, pripravljenih na trpljenje in žrtve.

Taka sta bila brata Ciril in Metod. Velika v molitvi, velika v trpljenju in žrtvah. Metod je moral kot postavni nadškof za nekaj let v krivičen zapor. Njegov lastni pomočnik Vihing mu je delal težave in z njim tudi preveč posvetni knez. Metod je vse prenašal s potrpljenjem, kot zmora le velik svetnik. Da, oba sta bila živa svetnika, pa obenem slovanskim narodom *n o s i l c a k u l t u r e*. Z Vzhoda sta prinesla tradicijo, da ima vsak narod pravico do rabe svojega jezika tudi v bogoslužju, liturgiji. Imeli so že svoj jezik v liturgiji Armenci, Kopti, Sirci, Etiopci, Arabci, da ne omenjamo Grkov. Našima apostoloma se je zdelo čisto naravno in samo po sebi umevno, da velja ista pravica Slovanom. Takoj sta začela prevajati liturgične obrazce v staro slovenščino in jih uporabljati v bogoslužju.

Na Zapadu se je v tistih časih že ustalila zavzetost za unifikacijo: latinščina je preplavila druge jezike in vsi po vrsti so se ji pokorno umikali. Uvajanje slovenščine je nujno naletelo na močan odpor. Toda papeži so jo priznali in potrdili svete slovenske knjige. V samem papežkem Rimu se je nekako pred enajst stoletji v cerkvi Marije Velike opravljala sveta maša v staroslovenskem jeziku. Spomin na to nam je v čast in ponos. Res je za dolga stoletja ostal samo časten spomin, toda po drugem Vatikanskem koncilu se je vrnilo v vsakodnevno življenje.

Zares smo lahko ponosni na naša prvka slovenske pismenosti in splošne kulture. Iz devetega stoletja po Kristusu sta na novo vstala. Spomnimo se tudi slovitih brižinskih spomenikov, najstarejših zapiskov v našem jeziku iz devetega stoletja — očitno nosijo sledove prvih ciril-metodijskih knjig. Prav tako "stiški spomeniki" in druge stvari, ki jih imamo še izpred časov prve knjige v novi slovenščini, ki jo je napisal Primož Trubar: kakoz tekizem in drugo. Vsega tega sta začetnika naša velika blagovestnika, brata Ciril in Metod. O, le ostanimo Slovenci zvesti svoji kulturi, svojemu jeziku, svoji pismenosti! Ni se nam treba sramovati, kakor da smo šele od danes ali od včeraj. Naša kultura in pismenost sega daleč nazaj. V tista starodavna leta, ko sta brata Ciril in Metod zbirala učence na dvoru kneza Koclja ob Blatnem jezeru, jih poučevala, jih odvedla v Rim in jih, vsaj nekatere med njimi, postavila pred papeža za mašniško posvečenje.

3.

Tretja misel, ki jo želim naglasiti, ste vi, dragi rojaki na petem kontinentu! Ostanite zavedni Slo-

Misli, December, 1968

venci in prav tako zavedni verniki. Naj bo ta cerkev, ki jo danes blagoslovljamo, pravi simbol obojne vaše zavednosti. Niste hoteli zaostati za slovanskimi izseljenci v Ameriki in Kanadi, kjer so postavili lepo število slovenskih cerkva. Že pred njimi so bili v onih krajih naši slovenski misijonarji, prvi od vseh slavni oltarni kandidat škof Baraga, ki ste mu tudi tu nedavno odkrili spomenik. Žrtvoval se je za Indijance prav po zgledu sv. bratov Cirila in Metoda. Sledili so mu mnogi drugi, njim deset tisoči izseljencev — in tako je naš narod mnogo doprinesel k rasti in današnji moči severne Amerike. Prav sedaj ti naši ljudje zbirajo denar za postavitev slovenske kapele v narodnem ameriškem svetišču v Washingtonu, kej bo poleg mnogih drugih tudi naš narod primerno predstavljen.

V zadnjih desetletjih se je precej sinov in hčera naše domovine priselilo v Avstralijo, peti kontinent. Naši ste tu novo domovino, gostoljubno streho, možnost zaslužka, primerno urejeno življenje. Prav je, da stoji zdaj med vami tudi slovenska cerkev. Bolj kot kar koli drugega vam bo pomenila košček domovine. Posebno še, kot sem že rekel, ker ima v njej tudi slovenska Marija Pomagaj z Brezij svoj prostor. Pa tu pred seboj vidim še bandero svetogorske Kraljice in Karmelske Matere božje iz Podgraj — nadaljnje simbole naše vernosti. Zelo pomenljiv je tudi kelih, s katerim bom danes maševal, prišel je prav iz Ljubljane. V kolenu ima nekaj dragocenih kamnov iz Avstralije, na podnožju pa štiri kose marmorja od štirih znamenitih svetišč v domovini: Brezij, Višarij, Gospe Svete in Svete gore. To so simboli naših svetišč v domovini, kamor se steka še vedno toliko naših vernih ljudi.

Naj bo vse to v zvezi z današnjim slavjem vam vsem v opomin, da držite skupaj. Narod, ki je med seboj povezan v molitvi, ki rad poje in posluša svoje nabožne pesmi, ki ne zapira srca besedi božji v domačem jeziku, tak narod bo krepko stal. In kakor naj bi bila ta cerkev za vas košček domovine, tako naj bo Avstraliji, zlasti temu velikemu mestu, simbol slovenske pričujočnosti tukaj. Naj priča tej deželi, da so med mnogimi drugimi narodnostmi tudi Slovenci prinesli vanjo svojo vernost, svojo kulturo, svojo pesem, svojo tisočletno tradicijo.

Dragi verniki! Naj vas današnji dan pokrepi v vsem dobrem. Uredite si svoje dneve tako, da boste tukaj živeči v obilnem številu posečali svoje narodno svetišče, pa tudi od drugod naj prihajajo na romanje kar mogoče pogosto, vi jih pa sprejemajte kot brate in sestre po krvi, še bolj pa kot brate in sestre v Kristusu in v njegovi presveti Materi — slovenski Mariji Pomagaj! Amen.

P. BLAŽ NAŠ GOST IZ AMERIKE

Urednik

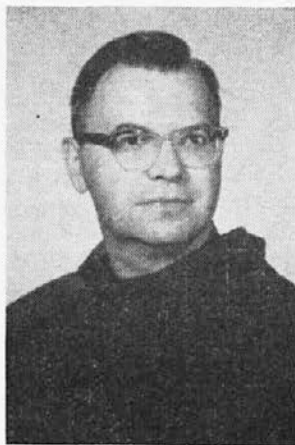
NJEGOV OBISK V AVSTRALIJI za blagoslovitev cerkve v Melbournu je bil v prejšnji številki sicer že omenjen, pa le nekako mimogrede. Njegovo polno ime je: **p. Blaž Čemažar OFM.** Je predstojnik (custos) slovenskih frančiškanov v Združenih Državah Amerike in biva v Lemontu, znanem romarskem kraju, ki je znan tudi pod imenom. Ameriške Brezje. Vsi trije patri, ki smo že nekaj let v Avstraliji, smo prišli od tam. Tisti med vami, ki berete list AVE MARIA, imate lahko dosti živo sliko o Lemontu v Ameriki.

P. Blaž je še dokaj mlad, da, eden najmlajših tam, ni si mogel prav predstavljati Avstralije in še manj slovenskih zadev v njej. Porabil je doslej edinstveno priložnost: obisk škofa Jenka in blagoslovitev slovenske cerkve tukaj, pa jo je še on primahal med nas. Avstralijo je videl v Sydneyu, Melbournu in Adelaidi, Slovence pa le v drugih dveh krajih, za proslave v Sydneyu je prišel prepozno. Iz Adelaide se je sicer vrnil v Sydney, pa le za nekaj dni in tako ga tukajšnjim rojakom nismo imeli priložnosti predstaviti. Prehitro se je vrnil k svojim opravkom v Ameriko.

P. Blaž je bil rojen v Chicagu, je obiskoval le angleške šole, toda že v šoli svojih staršev se je naučil slovenščine, pozneje jo je še izpopolnil. Tudi pridigati zna po slovensko, ali v Melbournu so ga naprosili, da je za slavnost blagoslovitve cerkve takoj za škofom Jenkom spregovoril v angleščini. Tu prinašamo njegovo sliko in njegovo angleško pridigo. Obenem se mu zavaljujemo za ljubezniv obisk.

People of God All: The Most Reverend Bishop in His talk just now mentioned Bishop Frederic Baraga, a man who came to the land where I was born and worked there as a Missionary among the Indians, and among the white people that were coming to the frontier territories. There followed him — as many other people did — Slovenes, looking for a better life in the New World, and there they settled in different places.

Several years ago, on my holidays, I had a chance to go and see the country where Bishop Baraga travelled, where he worked and there I ran into a small church way up on the peninsula or a "point" as you call it here. A small church, built by the Slovenes who had settled there in the 1880 — 1890. A beautiful church, one of the first built by the Slovenes in the New World of America.

And this year, I had the chance to see the land where my father and mother were born — Slovenia. There I saw what I had heard before, that there were churches in every village, churches and shapels on almost every hilltop and mountain. Trully, **the land of the Slovenes is a land of churches.**

The gift of the faith was given to the Slovenes and was brought to us from the West and the East twelve hundred years ago: by Saint Modestus and the Irish Missionaries from the West, by Saints Cyril and Methodius and their disciples from Constantinople and the East. This gift of the faith which was given to us and to our ancestors, which we have kept with the grace of God, which we have lived through for so many centuries. And our people, though they are small, have scattered to all the corners of the world, they built churches in their homeland, OUR homeland, a homeland of my ancestors and yours, and they built churches wherever they went. So here on this Australian Continent, the land down under, as it is known to us in America.

Today we are dedicating the first Church built by the Slovenes on this Continent. As we have kept the faith through these centuries so this church will be the symbol of the faith we have kept. It will be the gateway. A gateway to the faith of your children, for many of your children, it will be a gateway to haven for many of you — no doubt. And as we have honored God, worshiped God and honored His Mother and the Saints in the past, so here shall we honor God, worship God, and honor His Mother and the Saints in the present.

PISALI SO ČITAJMO

KATOLIŠKI GLAS v Gorici o poletu papeža
Pavla v Bogoto v Južni Ameriki:

Dan pred svojim odhodom v sredi 21. avgusta je sv. oče v teku splošne avdiencie v Castelgandolfu izrekel sledeče besede: "Rečeno mi je bilo, da bomo našli v Kolumbiji klice nestrpnosti ter upora tudi v vrstah duhovščine in vernikov. Razumemo ta nemir, v kolikor je v njem pozitivnega in velikodušnega. Toda istočasno bi ne bili iskreni, če bi ne povedali, da rešitev tega žalostnega stanja ne more biti niti revolucionarna reakcija niti uporaba sile. Za nas rešitev obstaja v ljubezni, a ne v slabotni in besedni ljubezni, temveč v tisti, ki nas uči Kristus v presv. Evharistiji; ljubezen, ki se razdaja, ljubezen, ki se množi, ljubezen, ki se žrtvuje. Poudarjamo vse to, ne le na podlagi zgodovinske skušnje, ki ve povedati, kako vsaka nasilna revolucija pusti za seboj razdejanje, rodi versko in družbeno propast ter konča v novi diktaturi, temveč zaradi zvestobe Kristusu."

"Med raznimi poti do pravične družabne obnove — je v soboto 24. t.m. dejal sv. oče zbranim latinsko-ameriškim škofom ob priliki odprtja druge konference vseh škofov Latinske Amerike (prva je bila leta 1955 v Rio de Janeiro) — odklanjamo tako brezbožni marksizem kot sistematični upor kakor tudi prelivanje krvi in anarhijo. Pri popravljanju starih napak in pri zdravljenju sedanjih težav ne moremo in ne smemo storiti novih zgrešenih korakov, saj bi to bilo proti evangeliju, proti duhu Cerkve, proti lastnim interesom ljudstev, ki so potrebna pravice in miru."

Besede sv. očeta so bile kot žaromet za latinsko-ameriško duhovščino, ki si je razdvojena iskala rešitev za številne socialne probleme, ki tarejo

May this church, which we dedicate today, be the source of many graces: for many of you, for all of you. In it we shall worship God, in it together we shall celebrate the Mass, in it many encounters with Christ will take place in the Sacraments. May this church strengthen the faith — your faith and the faith of all who enter here. May it be a memorial to the faith of us the Slovenes — scattered though we be in all the corners of the world. We have loved God in the past, we have served Him. Let us continue to serve and love God now and in the future in this church and other churches throughout the world. God bless us all!

Misli, December, 1968

ameriško družbo. Konservativni element je v glavnem videl v vsakem poudarjanju socialnih krivic pospeševanje komunizma in zato zaviral socialne akcije. Ta element obsega zlasti višji kler, dobrostoječe župnike ter bogate veleposestnike, ki imajo ves interes, da stvari ostanejo kot so. Tipičen predstavnik teh konservativcev je kardinal Luis Concha Córdoba, nadškof v Bogoti. Sv. sedež ga je zaradi njegovega ponesrečenega ravnanja z duhovnikom Kamilom Torresom poslal praktično v pokoj ter je na njegovo mesto imenoval za apostolskega administratorja msgr. Anibala Muñoz Duque.

Ko je mladi duhovnik Kamil Torres, ki je študiral socialne vede na lovanjski univerzi v Belgiji, sprožil v Kolumbiji gibanje v korist ljudskih mas in začel poudarjati, da bi morala biti Cerkev predvsem z reveži in ne samo z bogatimi sloji dežele, ga je kardinal poklical k sebi, ga obtožil, da je proti Cerkvi in mu ukazal, naj molči ali pa zapusti duhovništvo. Kamil Torres se je branil, da je njegovo ravnanje v skladu z evangelijem in s papeško okrožnico Janeza XXIII. "Mir na zemlji". Ni se dal ukloniti, češ da bi izdal Kristusa in svojo vest, če biravnal drugače, zato ga je kardinal prisilil, da zapusti duhovniški stan. Torres, ki je bil idealist, ne pa politik, je nato naredil odločilen korak: pridružil se je gverilcem.

Čez nekaj časa so ga vladne čete ujele in dale ustreliti. "En razbojnik manj!", so olajšano ugotavljali vladni krogi in konservativni katoličani. Toda Kamilova smrt je rodila silno reakcijo med nižjo duhovščino; nastalo je gibanje "kamilistov", duhovnikov, ki se navdušujejo za spremembo družbenih struktur potom nasilne revolucije.

Večina duhovnikov in škofov, ki znajo brati znamenja časov, pa pripada k vrstam reformistov. So za preobrazbo družbe na podlagi smernic, ki jih nudita socialni okrožnici "Mati in učiteljica" ter "Napredek narodov". Njih stališče je odločno podprl sv. oče Pavel VI., zlasti v govoru kmetom ter ob priliki odprtja druge konference latinsko - ameriških škofov.

Pridružil se mu je tudi nadškof Helder Cámara iz mesta Recife v Braziliji, za katerega so mnogi, vsaj na podlagi njegovih včasih kar eksplozivnih izjav mislili, da je "kamilist". Vljudno je odklonil vabilo Torresove matere, da bi se v času bivanja v Bogoti nastanil v njenem stanovanju, o samem Torresu pa je dejal: "Če gre za osvoboditev ljudskih množic brez metode nasilja, bom rad razvil zastavo Kamila Torresa; a nasilje zavračam tudi jaz." Za nekatere je ta "rdeči škof", kot ga njegovi nasprotniki imenujejo, stalen problem; za druge pa je simbol neurejenih razmer in novih upov vseh narodov Latinske Amerike.

ROMAR IZ SLOVENIJE V LURD PRIPOVEDUJE

ROMARJI SMO BILI IZ LJUBLJANE, iz Radovljice, iz Gorij in z Bleda. Bilo nas je za pet avtobusov znamke Mercedes. Organizacijo romanja je prevzelo turistično podjetje Transturist iz Škofje Loke. Odpeljali smo se iz Ljubljane na velikonočni ponedeljek ob 8. zvečer. Do meje z Italijo smo bili mimogrede. Obmejne formalnosti so bile hitro opravljene.

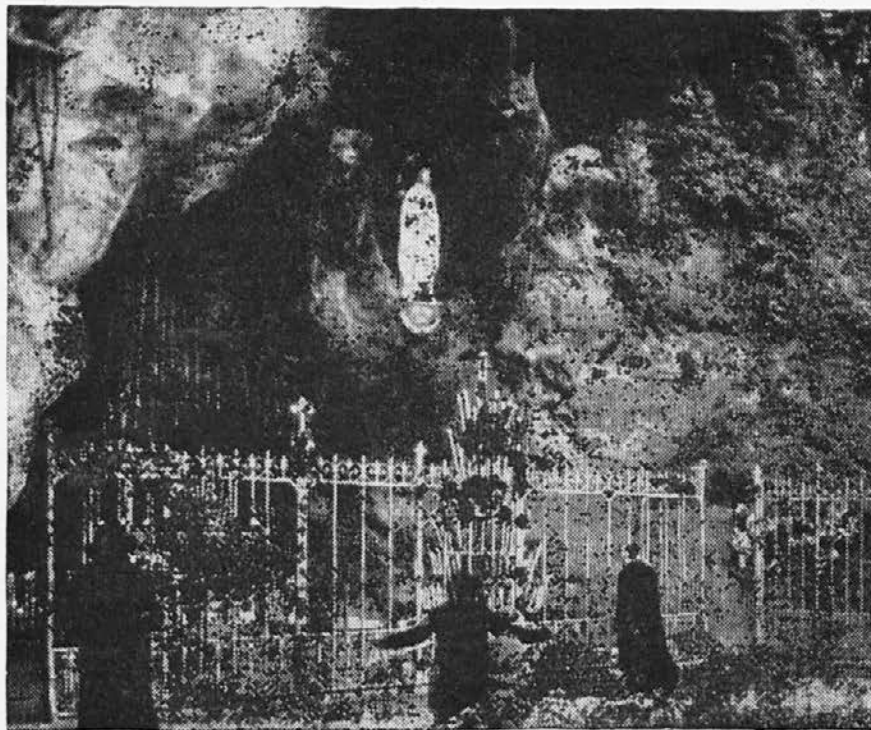
Kmalu onstran Trsta smo zavozili na avtostrado, pri Mestrah pa še na boljše avtocesto. Takih krasnih cest Slovenija nima. Ustavljali smo se prav malo. Spali pa tudi nismo kaj prida. Zjutraj ob zori smo se vozili mimo Milana in ob sedmih že obstali v Turinu. Tam smo se ustavili in naši duhovniki so maševali. Na kratko smo si ogledali nekatere znamenitosti mesta, zlasti kar spominja na Don Bosca. Ob desetih smo morali že odpotovati.

Od Turina naprej smo se vozili po dolini Aosta proti predoru pod goro Mont Blanc. Ta dolina je jezikovno mešano ozemlje, prevladujejo Francozi.

Italijani so v manjšini. Tu je tretje tako ozemlje v Italiji, kjer je manjšinjsko vprašanje vedno pereče, podobno kot v Primorju napram Slovincem in v južnem Tirolu napram avstrijskim Nemcem. V mestu Aosta smo se le malo ustavili, takoj nato smo smuknili skozi predor. Malo pred njim smo prestopili mejo iz Italije v Francijo.

Po izhodu iz tunela smo hitro vozili naprej do mesta Grenoble in potem do Valence. Točno po 24 urah vožnje smo dospeli in se hitro spravili k počitku, ker ta kraj je bil vnaprej določen za naše prvo prenočevanje. Dobro smo se naspali, drugo jutro pa kar brž naprej — do Avignona. Ker je bila ura že 11 dopoldne, so bile cerkve zaprte in naši duhovniki niso mogli priklicati koga, da bo jim odprl za maševanje. Prav malo smo si mesto ogledali, treba je bilo naprej proti cilju.

Od Avignona dalje smo se vozili po pokrajini Languedoc. Je polna vinogradov. Trta je zelo nizka in nima nič podpore kakih količkov ali kaj podobnega. Je pa pokrajina en sam vinograd in lahko

si mislimo, koliko vina pridelala. Tu pa tam smo se malo ustavili. Francozi nas niso nič kaj prijazno gledali, imeli so nas za Nemce. Ko smo jim pa povedali, odkod smo, so takoj spremenili svoje vedenje do nas.

V sam Lurdu naši avtobusi niso dospeli istočasno. Trije so prišli ponoči med 10. in 11. uro, dva druga, ki sta dobila med potjo neke okvare, pa šele zjutraj ob 5. Nameščanje v hotelih za prenočišče je menda povsod ob takih prilikah neprijetna zadeva. Tudi to zadevo je imel v rokah škofje loški Transturist in se — mnogim zameril. Vsi bi radi imeli sobe v pritličju ali vsaj v prvem nadstropju. Romarji — pa tako zahtevni!

Nekaj drugega nas je pa prijetno presenetilo. Komaj smo se ustavili pred hotelom LAVORIERE, je že stopil v avtobus slovenski duhovnik Stanko

Kavalarič, nas po naše pozdravil in napovedal ves red romanja. Drugi dan smo vse lepo opravili, le hiteti smo morali s skupnimi opravili, ker so vedno že čakale druge skupine romarjev. Kar največ mogoče so naši prepevali pod vodstvom pevodje Šolinca. Ko smo mi po skupni maši odhajali iz votline prikazovanj Marijinih, smo že srečali sprevod irskih romarjev — 2.000 otrok, med njimi okrog 200 bolnih na vozičkih. Za nami so prevzeli mesto v votlini. Bilo jih je prav ganljivo gledati.

Mi smo si nato nekoliko ogledovali okolico votline in ostalih svetišč, se skupno fotografirali in pisali karte. S kosilom se nismo dolgo mudili. Popoldne smo šli opravljat pobožnosti k gornji baziliki: križev pot z nagovori duhovnikov, pete liturgije itd. Bilo je zelo veliko petja. Tujci so se mu čudili in nas spraševali, od kod smo. Po zaključeni lastni pobožnosti smo se udeležili slovenske procesije z Najsvetejšim. Ta se začne nekako

sredi popoldneva, zvečer v mraku je pa znana procesija z lučkami. Slovenci smo se je udeležili v lastni skupini in peli lurško pesem, ki so jo oddajali preko zvočnikov tudi v slovenščini.

V začetku sem omenil, da nas je odšlo iz Ljubljane velikonočni ponedeljek pet avtobusov, v procesiji z lučkami nas je bilo 300. Za nami so namreč prišli kar kmalu še romarji iz Maribora pod lastno organizacijo.

Med bivanjem v Lurdu smo mogli videti tudi množico slepih romarjev, ki so se zbrali tam iz vse Francije v številu 2.000. Vsak slepi romar je imel svojega spremljevalca, ki je zanj skrbel. Nekatere so spremljali še njihovi družinski člani. Presunilo me je zlasti, ko sem opazoval njihov pevski zbor, ki je pel na prostem pred vhodom v baziliko. Pevci so imeli v rokah note z Braillovo pisavo, dirigent je pa vodil petje s ploskanjem rok . . .

In še eno prav ganljivo sem doživel v Lurdu. Ko smo se zbirali v skupino za fotografiranje, se mi je približal slepec, ki sta ga vodila žena in otrok. Čakam, kaj bi hoteli. Ko je bil mož že tik pred menoj, me vpraša: Ali ste tudi vi Slovenec? Ko sem mu začuden pritrdil, mi je pravil svojo zgodbo.

V Franciji biva že 40 let. Neka bolezen mu je pustila popolno slepoto. Žena in sin sta Francoza, nobene slovenske besede ne znata. Misli, da ima v domovini in Nemčiji še dosti sorodnikov, pa nobenih zvez a njimi, ko ne more pisati in brati. Zelo je bil vesel, da se je mogel vsaj na kratko spet enkrat po naše s kom pogovoriti . . .

Naslednji dan zjutraj smo se odpeljali iz Lurda proti — Fatimi. Za danes nimam namena pisati tudi o tem romanju, morda drugič, če bi vas zanimalo.

PREDBOŽIČNA

I. Burnik

*Moj glas veselo bo zapel,
me dvignil bo v višine,
samo za večnost bom živel,
pozabil bolečine.*

*Lahak na slami bom sedel,
noči bom čakal svete,
na vencu jagode razplel:
to zibka bo za Dete.*

*O, v grehah tavam jaz bolnik!
Naj pride čas Marije,
da Sina nam povije,
ozdravil me bo — REŠENIK.*

"SOUDELEŽBA" — NOV DRUŽBENI RED

Viktor Češnovar

VIESTI IZ FRANCIJE

PO VELIKIH IN TEŽKIH DIJAŠKIH in delavskih nemirih v Franciji je De Gaulle slovesno oznanil, da se bo v Franciji temeljito izpremenil dosedanji gospodarski in socialni red s pomočjo soudeležbe ("participation"). V koliko se bo 78 let staremu generalu De Gaullu to posrečilo in v koliko bo ta izprememba res temeljita, to bo pokazala prihodnost. Značilno je že to, da je De Gaulle spoznal, da niso nemiri samo sad hujškanja poklinih in plačanih revolucionarjev, ampak imajo tudi globlje korenine. Spoznal je, da npr. delavski zaslužek ni v pravem sorazmerju z vrednostjo delavčeve produkcije, da pobere veliko večino dobička tisti, ki je pri produkciji kaj malo udeležen, da je kapital neprimerno bolje plačan kot človeško delo. Zato je razglasil, da bo vlada izdala nove zakone, po katerih bo delavstvo udeleženo na upravi in dobičku podjetij.

Kako se bo v Franciji ta soudeležba izpeljala, ne vemo. Pojem soudeležbe je filozofski pojem. Vsebinsko mu daje zakonodajalec. Soudeležba gre lahko na široko in globoko, lahko pa je samo površna, malenkostna ali celo samo navidezna. Soudeležba je lahko na lastnini, na upravi in na celotnem dobičku. V samoupravljanju, ki je v veljavi v Jugoslaviji in ki naj bi bilo neke vrste soudeležba, ni soudeležbe na lastnini (ta je državna in je tako vpisana tudi v zemljiški knjigi); tudi soudeležba na upravi je malenkostna: glede dobička pa velja pravilo, da se čisti dobiček razdeli najprej na vse mogoče centralne, republiške, občinske, partijske in druge fondе, kar še ostane, se razdeli med delavstvo. V Angliji, Belgiji in Severni Ameriki je že precej podjetij, kjer obstaja soudeležba na lastnini s pomočjo delavskih delnic. Ves čisti dobiček se razdeli v nekem določenem razmerju med delo in kapital.

SOUDELEŽBA IN CERKEV

Gotovo ni stvar Cerkve, da rešuje konkretne socialne in gospodarske probleme. Cerkev daje in razglša le načela, po katerih naj se uredi zemsko življenje tako, da bo človek lahko dosegel svoj večni cilj. Taka načela so prljubezen, človeško dostojanstvo, varnost itd. Na temelju teh načel je mogoče zgraditi tak družbeni red, v katerem bo socialna blaginja in socialni mir.

Prav na temelju načel svobode, človeškega

dostojanstva, enakosti vseh ljudi in pravičnosti je treba reševati tudi vprašanje odnosov med delavci in podjetniki. Cerkev daje navodila in nasvete v tem pogledu. Pastoralna konstitucija, sprejeta na drugem vatikanskem koncilu, pravi: "Zato naj se na načine, ki jih je treba primerno določiti, pospešuje dejavna soudeležba vseh pri upravljanju podjetij; ozirati pa se je treba pri tem na različne naloge vsakogar bodisi da so lastniki bodisi delodajalci bodisi uradniki bodisi delavci, in nedotaknjena mora ostati potrebna enotnost delovnega vodstva. Ker pa odločitve o gospodarskih in socialnih razmerah, od katerih zavisi usoda delavcev in njihovih otrok, pogosto ne nastajajo v samem podjetju, temveč na višji ravni, v ustanovah višjega reda, zato je potrebno, da delavci sodelujejo tudi pri takšnih odločitvah, in sicer osebno ali pa po svobodno izvoljenih zastopnikih."

Tak je torej nasvet Cerkve v vprašanju soudeležbe, ki naj bi bilo sredstvo za ureditev pravičnega razmerja med svobodnimi ja svojepravnimi ljudmi.

SOUDELEŽBA IN SLOVENC

Slovenci smo že zgodaj in v velikem obsegu uvedli soudeležbo v svojem socialnem in gospodarskem življenju. To smo storili s pomočjo zadrug. Malo je bilo v Evropi narodov, ki bi se tako zelo oprijeli zadrugništva, kot so to storili Slovenci. Po zaslugi dr. J.E. Kreka, ki je hotel rešiti slovenski narod iz rok domačih in tujih oderuhov in izboljšati njegovo življenjsko stanje, so se ob koncu prejšnjega stoletja, posebno pa še v sedanjem stoletju, razvile po Sloveniji številne raznovrstne zadruge, ki so v nekaj desetletjih popolnoma izpremenile lice slovenske zemlje.

Kaj pa je zadruga? Je udeležba vseh zadrugnih članov pri nekem gospodarskem udejstvovanju. Vsi so lastniki, vsi so udeleženi na upravi podjetja na občnem zboru in po izvoljenih organih, vsi so deležni dobička. Je to soudeležba v najboljšem pomenu besede. Tudi nekaj velikih industrijskih podjetij je že imelo zadrugno obliko. Če bi se zadrugništvo razširilo v tej smeri tudi na ostalo industrijo, bi imeli v Sloveniji v polni meri rešeno socialno vprašanje prav s pomočjo soudeležbe. Žal, da sta vojna in komunistična revolucija vse to uničili in namesto tega prinesli kolhoze in tako imenovano samoupravljanje, ki je samo burka prave soudeležbe.

V tej zvezi naj omenimo še dvoje pojavov med Slovenci.

Slovensko delavska zveza, ki je združevala katalitiško usmerjene delavce in nameščence v Sloveniji, je imela v svojem programu soudeležbo delavcev na lastnini, upravi in dobičku podjetij. To se je zgodilo 40 let prej, predno je De Gaulle razglasil svoj program soudeležbe na upravi in dobičku podjetij (soudeležbe na lastnini njegov načrt ne predvideva).

Družabna Pravda, ki širi katoliški socialni nauk med zdomskimi Slovenci, je v svoji načelni izjavi tudi postavila zahtevo po soudeležbi delavstva pri lastnini, upravi in dobičku podjetij. Isto načelo je prevzela v svoj politični program tudi Slovenska ljudska stranka.

Slovenci torej lahko s ponosom ugotavljamo, da je načelo soudeležbe našlo rodovitna tla med Slovenci, in smo lahko prepričani, da bo po zrušenju komunizma v naši domovini soudeležba važen činitelj pri novi ureditvi socialnega in gospodarskega življenja. — VESTNIK, Argentina.

SLOVENSKI KLUB ADELAIDE

vljudno vabi na tradicionalno

SILVESTROVANJE

Torek 31. decembra ob 8. zvečer

THERBARTON TOWN HALL

Vogal Henley Beach & South Road

Odlična godba mladega slovenskega kvinteta

Srečolov in druge zanimivosti

Pozdrav novemu letu

Vstopnina \$ 2.

Na svidenje!

PREZGODNJI GROB ROJAKA

Poroča Slovenski klub v Adelaidi

NA DAN VSEH SVETIH, 1. novembra 1968 je v adelaidski bolnici za rakavo boleznijo umrl rojak **Franc Šteflič**, dolgoleten član in dobrotnik Slovenskega kluba v Adelaidi. Mašo zadušnico in pogrebne obrede je opravil hrvaški duhovnik v Adelaidi, Fr. Ivan Mihalič. Pogreba so se udeležili odborniki in člani Slovenskega kluba, tudi mnogi prijatelji in drugi rojaki ter delavci, ki so s pokojnim skupaj delali. Njegov prezgodnji grob je pokrilo mnogo vencev, kar je lep dokaz, kako priljubljen je bil pri vseh.

Pokojni Franc Šteflič se je rodil 24. septembra 1925 v Zg. Kungoti pri Mariboru. Svojo hišo in več zemljišč je imel v 41 Jane Street, Willaston, Gawler, Južna Avstralija, a zaposlen je bil pri Vodovodu.

Kot velik dobrotnik Slovenskega kluba se je izkazal pokojni tudi s svojo oporoko, s katero je poleg volila svoji sestri v Sloveniji in sosedu, ki mu je bil v pomoč, zapustil vso svojo premično in nepremično imovino Slovenskemu klubu, kate-rega je tudi postavil za izvršitelja svoje oporoke.

Po odbitku volil, taks in stroškov bo imovina, ki jo bo Klub podedoval, po približni cennitvi presegala znesek \$10.000 (deset tisoč dolarjev), kar vse bo šlo za Slovenski dom. Štefličevega imena ne bomo več zasledili v seznamih darovalcev, a

največji spomenik pokojnemu bo naš Slovenski dom, ki mu je bil toliko pri sreči, da je dal zanj vse žulje svojih marljivih rok.

Zvestega člana in velikega dobrotnika bomo ohranili v blagem spominu.

Dragi, Franc, hvala Ti za vse!

Počivaj v miru božjem in naj Ti bo lahka avstralska zemlja!

TUDI "LETO ČLOVEKOVIH PRAVIC"

(Ob dvajsetletnici zgodovinske listine)

Leta 1948 so Združeni Narodi izdali v New Yorku listino "Človekovih pravic". Podpisale so jo vse države, ki so včlanjene v svetovni organizaciji Z. N. Listina velja za višek uspehov tekočega stoletja. Za dvajsetletnico so isti Z. N. določili, da se letošnje leto imenuje "Leto človekovih pravic". Sklicali so spomladi posebno konferenco v Teheran, ki naj bi proslavila važno obletnico, obenem na pregledala, kako se določila listine širom po svetu izvršujejo. Tudi iz Avstralije se je udeležila konference številna delegacija uradnih predstavnikov našega kontinenta.

Mi pa prinašamo tu vsebino listine o "Človekovih pravicah", saj jo mora poznati vsak kulturni človek, ki se količkaj zaveda, da je tudi on član vesoljne človeške skupnosti. — Ur.

LISTINA Z. N. O "ČLOVEKOVIH PRAVICAH".

Člen 1. Vsi ljudje se rode svobodni in enaki. Obdarovani so z razumom in vestjo in naj se bratovsko obnašajo med seboj.

Člen 2. a) Vsakemu človeku pripadajo vse pravice in svoboščine, razglašene v tej Deklaraciji, brez razlike v pokoljenju, barvi kože, jeziku, veri, političnem ali drugačnem prepričanju, narodnem ali socialnem poreklu, gospodarskem položaju, rojstvu ali kakršnem koli drugem pogoju.

b) Poleg tega se ne smejo deliti nobene razlike, osnovane v političnem, pravnem ali mednarodnem položaju dežele ali teritorija, najsi gre za neodvisno državo ali za teritorij, ki je pod zaupano upravo ali pa je podvržen kokršni koli omejitvi samostojnosti.

Člen 3. Vsak človek ima pravico do življenja, svobode in osebne varnosti.

Člen 4. Nihče ne more biti suženj ali tlačan; suženjstvo in trgovanje s sužnji je prepovedano v vseh oblikah.

Člen 5. Nikogar ni dovoljeno mučiti niti kaznovati z okrutnimi, nečloveškimi ali ponižujočimi kaznimi.

Člen 6. Vsak človek ima povsod pravico do priznanja kot pravna osebnost.

Člen 7. Vsi ljudje so pred zakonom enaki in imajo brez razlike pravico na enako zaščito proti vsakemu izjemnemu ravnanju, ki bi kršilo to De-

klaracijo, in proti vsakemu izzivanju k takemu izjemnemu ravnanju.

Člen 8. Vsak človek ima pravico do učinkovitega pravnega varstva, pred pristojnimi državnimi sodišči proti vsakemu dejanju, ki bi kršilo njegove osnovne pravice, priznane v ustavi in zakonu.

Člen 9. Nikogar samovoljno aretrati, zapreti ali iztrgati iz dežele.

Člen 10. Vsak človek ima v popolni enakopravnosti pravico do odgovarjajoče pravičnosti in do javnega postopanja pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem, ki ima odločati o njegovih pravicah ali obveznostih ali o kazenskih obtožbah proti njemu.

Člen 11. a) Vsak človek, ki je obtožen kaznivega dejanja, ima pravico, da se ne smatra za krivega, dokler se ne dokaže njegova krivda po zakonitem javnem postopku, v katerem so mu dana vsa potrebna jamstva za obrambo.

b) Nikogar ni dovoljeno obsoditi zaradi dejanj ali opustitev, ki po državnem ali mednarodnem zakonu niso bila kazniva v času, ko jih je storil. Tudi ne sme biti kaznovan s težjo kaznijo, kakor je bila določena v času, ko je storil kaznivo dejanje.

Člen 12. Nihče ne sme biti izpostavljen samovoljnemu posegom v njegovo zasebno življenje, v družino, stanovanje, dopisovanje, niti ne napadom na čast ali dobro ime. Vsak človek ima pravico do postavne zaščite proti takim posegom ali napakam.

Člen 13. a) Vsak človek ima pravico do svobodnega kretanja in do svobodne izbire bivališča na ozemlju svoje države.

b) Vsak človek ima pravico do izselitve iz svoje, pa tudi iz katere koli države, prav tako tudi do vrnitve v svojo deželo.

Člen 14. a) Vsak človek ima pravico, če je preganjan, da poišče v drugih deželah azil in se ga poslužuje.

b) Na to pravico se ne more sklicevati tisti, katerega zasledujejo zaradi hudodelstev ali zaradi dejanj, ki so v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov.

Člen 15. a) Vsak človek ima pravico do nekega državljanstva.

b) Nikomur se ne sme državljanstvo samovoljno odvzeti, niti se mu ne more kratiti pravica, da menja svoje državljanstvo.

Člen 16. a) Moški in ženske, ko so godni za ženitev, imajo pravico stopiti v zakon in ustanoviti družino brez vsake omejitve iz razlogov pokoljenja, državljanstva ali verske pripadnosti; tudi imajo enake pravice glede sklepanja zakona in razdružitve

b) Zakon se sme sklepati samo s svobodnim in popolnim soglasjem bodočih zakoncev.

c) Družina je naravna in osnovna enota družbe in ima pravico do zaščite s strani družbe in države.

Člen 17. a) Vsak človek ima pravico do lastnine sam zase ali v družbi z drugimi.

b) Nikomur se ne sme lastnina samovoljno odzveti.

Člen 18. Vsak človek ima pravico do svobode mišljenja, vesti in vere. Ta pravica obsega tudi svobodo menjati svojo vero ali prepričanje, pa tudi svobodo, da svojo vero ali prepričanje sam zase ali v družbi z drugimi tako zasebno kot javno izpoveduje s poukom, z udeleževanjem, z bogoslužjem in z izpolnjevanjem verskih obredov.

Člen 19. Vsak človek ima pravico do svobodnega izražanja svojega mnenja; obsega tudi pravico, da ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mnenja in da sme iskati obvestila in jih razširjati z vsemi sredstvi obveščevanja ne glede na državne meje.

Člen 20. a) Vsak človek ima pravico do svobode zborovanja in združevanja v miroljubne namene.

b) Nikdo se ne sme prisiliti, da bi moral pripadati k temu ali onemu združenju.

Člen 21. a) Vsak človek ima pravico, da se bodisi sam neposredno ali po svobodno izvoljenih predstavnikih udeležuje pri vodstvu javnih poslov svoje države.

b) Vsak človek ima pod enakimi pogoji pravico do javnih služb v svoji državi.

c) Ljudska volja je osnova za avtoriteto javne oblasti; ta volja mora nujno priti do izraza v nepotvorjenih volitvah s splošno in enako volilno pravico in tajnim glasovanjem ali v drugačnem enakovrednem postopku, ki jamči svobodo glasovanja.

Člen 22. Vsak človek ima kot član družbe pravico do socialne varnosti; pristojajo mu — z državnimi ukrepi in z mednarodnim sodelovanjem ob

upoštevanju državne organizacije in njenih sredstev — gospodarske, socialne in kulturne pravice, ki so mu neizogibno potrebne za njegovo osebno dostojanstvo in za svoboden razvoj osebnosti.

Člen 23. a) Vsak človek ima pravico do dela do svobodne izbire poklica, do primernih in zadovoljivih delovnih pogojev in do zaščite pred brezposelnostjo.

b) Vsak človek ima pravico brez razlik do enakega plačila za enako delo.

c) Vsak človek, ki dela, ima pravico do primernega iz zadovoljivega plačila, ki zagotavlja njemu in njegovi družini človeka vreden obstoj, ki ga je, če treba, izpopolniti z drugimi sredstvi socialnega skrbstva.

č) Vsak človek ima pravico v obrambo svojih interesov ustanavljati poklicna združenja in pristopati k njim.

Člen 24. Vsak človek ima pravico do odmora in prostega časa, do razumne omejitve delovnega časa in plačanega dopusta.

Člen 25. a) Vsak človek ima pravico do primernih življenjskih pogojev, ki bi jamčili njemu in njegovi družini zdravje in blagostanje, zlasti prehrano, obleko, stanovanje, zdravniško pomoč in potrebno socialno oskrbo; ima pravico do zavarovanja v slučaju brezposelnosti, bolezni, invalidnosti, vdovstva, starosti in ob drugih izgubah svojih eksistenčnih sredstev, neodvisnih od njegove volje.

b) Mati in otrok imata pravico do posebne pomoči in podpore. Vsi otroci, zakonski in nezakonski, imajo pravico do enakega socialnega varstva.

Člen 26. a) Vsak človek ima pravico do šolanja. Pouk mora biti vsaj v osnovnih šolah brezplačen. Osnovni pouk je obvezen. Strokovni in poklicni pouk naj bosta splošno dostopna. Višje šole naj bodo ob upoštevanju sposobnosti in uspehov vsem na enak način dostopne.

b) Izobrazba naj ima za namen popoln razvoj človeške osebnosti ter utrjevanje spoštovanja človeških pravic in osnovnih svoboščin. Goji naj medsebojno razumevanje, strpnost med vsemi narodi, rasami in verskimi skupinami ter naj pospešuje delovanje Združenih narodov za vzdrževanje miru.

c) V prvi vrsti imajo starši pravico določati način vzgoje svojih otrok.

KAJ SE VAM ZDI O KRISTUSU?

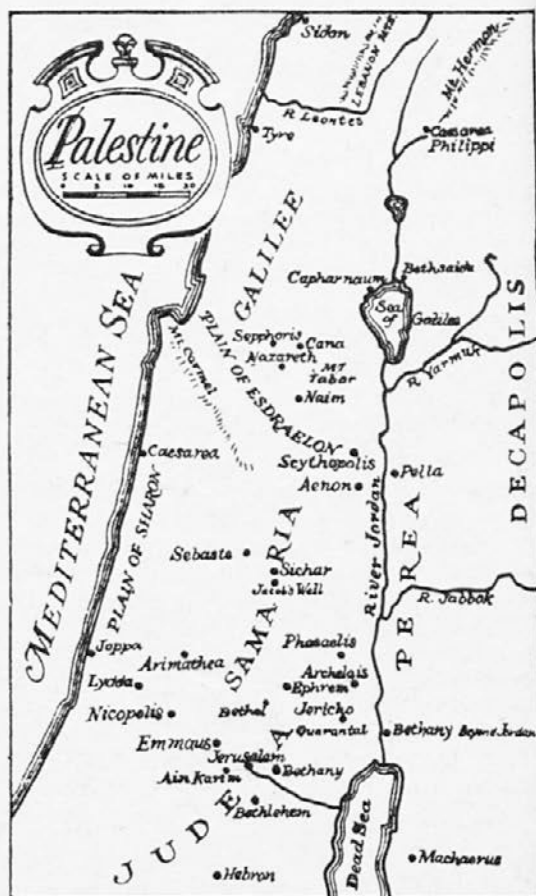
ČIGAV SIN JE?

(Mat. 22,42)

Vernim katoličanom je odgovor lahak. Vendar se je bati, da Kristusa premalo poznamo in malo vemo o njem. Pozabili smo. Prav bo, če ponovimo vsak mesec nekaj, kar so evangelisti o njem napisali. Poznanje Kristusovega življenja in delovanja bo poglobilo našo vero vanj.

Besedilo evangelijev imamo tu spodaj na levi strani, na desni pa pojasnila k besedilu, da nam bo laže razumljivo. Priložena je zemljepisna karta Palestine, da lahko sledimo, kje se dogodki evangelijev vršijo.

Če pravimo, da smo Kristusovi moramo Kristusa kar najboljše poznati!

IZDAJALEC MED GOSTI PRI MIZI

Po teh besedah se je Jezus zgrozil v duši in je zatrdil: "Resnično, resnično, povem vam: Eden izmed vas me bo izdal". — Učenci so se spogledovali, ker niso vedeli, o kom govori. Slonel pa je pri mizi na Jezusovih prsih njegov učenec, ki ga je Jezus ljubil. Njemu torej pomigne Simon Peter in mu reče: Vprašaj, kdo je tisti, o katerem govori. Ta se skloni na prsi Jezusove in mu reče: Gospod, kdo je? — Jezus odgovori: "Tisti je, kateremu bom pomočil grizljaj in mu ga dal." — Pomochi torej grizljaj in ga da Judu, sinu Simona Iškariota. In po grizljaju — tedaj je šel satan vanj.

In spregovoril je izdajalec Juda in rekel: Učeničnik, ali sem jaz? Reče mu: "Ti si! Kar misliš storiti, stori brž!"

SAMO JEZUS POZNA IZDAJALCA

Po glasu Jezusove besede in z njegovega obraza so učenci lahko spoznali, kako je Gospoda misel na izdajalca napolnila z grozo. Janez, ki je to zapisal, je živo sočustvoval z njim, pa je tudi najlaže vse opazoval, ker je bil čisto poleg Njega. Svoje ime je tudi na tem mestu v evangeliju prikril, le po ovinku pove, da je to bil on sam. Toda tudi Juda ni mogel biti daleč proč, drugače bi mu Jezus ne bil mogel ponuditi "grizljaja". Iz zgodovinskih opisov vemo, kako so v starih časih "sedeli" pri mizi za skupinski obed ali večerjo. Zato nam ni težko razumeti, kako je mogel Janez "sloneti na prsih Jezusovih".

Bolj tuje se nam zdi, da je Gospod podal Judu "grizljaj", ki ga je prej "pomočil" v nekaki

Nobeden od teh, ki so bili pri mizi, pa ni spoznal, zakaj mu je Jezus to rekel. Ker je namreč Juda imel denarnico, so nekateri menili, da mu Jezus veli: Nakupi, česar nam je treba za praznik, ali naj da kaj ubogim. Oni je torej grizljaj vzel in takoj odšel. Bila pa je noč.

UPOSTAVITEV EVHARISTIJE

In ko so bili pri večerji, je Jezus vzel kruh, ga blagoslovil in razlomil, jim ga dal in rekel: "Vzemite, jejte, to je moje telo, ki se za vas daje; to delajte v moj spomin!" — Prav tako tudi kelih po večerji, se zahvalil in jim ga dal in so vsi iz njega pili, in rekel jim je: "To je moja kri, kri zaveze, ki se bo kmalu za mnoge prelila v odpuščenje grehov. Storite to, kadar koli pijete, v moj spomin!"

Potem je Jezus rekel: "Zdaj je Sin človekov poveličan in Bog je poveličan v njem. Če je Bog poveličan v njem, ga bo tudi Bog v sebi poveličal: in poveličal ga bo kmalu. Otročiči, še malo časa bom med vami. Iskali me boste in, kakor sem rekel Judom, tudi vam zdaj pravim: Kamor jaz grem, vi ne morete priti. Novo zapoved vam dam: ljubite se med med seboj! Kakor sem jaz vas ljubil, se tudi vi med seboj ljubite. Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj."

NAPOVED PETROVEGA PADCA

Simon Peter mu reče: Gospod, kam greš? — Jezus mu odgovori: "Kamor grem, zdaj ne moreš iti za menoj, pojdeš pa pozneje." — Peter mu reče: Zakaj bi ne mogel zdaj iti za teboj? Življenje dam zate!

Tedaj jim Jezus reče: "Nocoj se boste vsi pohujšali nad menoj, zakaj pisano je: Udaril bom pastirja in ovce se bodo razkropile. Ko bom pa vstal, pojdem pred vami v Galilejo. Simon, Simon, glej, satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico; jaz pa sem prosil zate, da ne opeša tvoja vera. In ko boš ti nekoč šel vase, potrdi svoje brate".

Peter mu reče: Gospod, s teboj sem pripravljen iti tudi v ječo in smrt. Če se bodo vsi pohujšali nad teboj, jaz se nikdar ne bom. — Jezus mu reče: "Življenje daš zame? Resnično, povem to, to noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš ti trikrat zatajil".

On pa je še bolj zatrjeval: In ko bi bilo treba umreti s teboj, te ne bom zatajil. — Prav tako so vsi učenci govorili.

omaki. Isto so delali vsi drugi, tudi Jezus sam, toda le vsak sam zase. Podati namočeni grizljaj sosedu pri mizi, je verjetno pomenilo toliko kot "napiti" mu s kupico vina. Izkazovanje posebne prijaznosti. Opmeni Judu! Žal, prijaznosti ni sprejel, še bolj se je zakrknul.

HRANA BOŽJEGA KRALJESTVA

Poglavitna jed pri velikonočnem obedu je bilo jagnje. Prišlo je na vrsto kot drugi obrok. Za tretji in zadnji obrok je prišel na mizo nekvašen kruh in zadnja kupica vina. Tedaj je Jezus spremljal kruh v svoje telo in vino v svojo kri. Nekoč poprej je rekel: Jaz sem živi kruh, ki je prišel iz nebes (nele kaka mana!) Globoko pomenljivo je, da ni rekel: ta KRUH je moje telo — to VINO je moja kri. Ne, rekel je: To je moje telo — To je moja kri. Kar vidite in boste zavžili, ni več kruh, ni več vino. Bistveno spremenjenje!

Apostoli — in mi s njimi — so dobili hrano Kraljestva božjega. Zapovrstno posvečenje kruha in vina nakazuje bližnjo žrtev na križu, ko bo kri odtekla telesu v zadoščenje za grehe sveta. Nastaja NOVA pogodba med Bogom in človekom — nova zaveza, ki odpravlja staro, dogovorjeno med Bogom in Judi v Mojzesovih časih. Opravila se je prva sveta maša, apostoli so pa zdaj mašniki in jo bodo sami opravljali po Jezusovem naročilu: v njegov spomin.

Kako vesel je Gospod po tem opravi! Čutili se nebeško poveličanega. Iz njega kipi samo še — ljubezen...

PETER PREVEČ SAMOZAVESTEN

Ni dvoma, da so učenci čutili globoko hvaležnost za nepričakovano izkazano ljubezen s postavitvijo evharistije. Morali so se zamisliti. Toda Peter, ki je bil zmerom nekam prenašel, je kmalu obrnil svojo misel drugam. Kam se neki Gospod odpravlja? Kako da ga bomo morali iskati? Zakaj nas ne jemlje s seboj? Sicer Peter sluti, da se Jezus odpravlja v smrt — pa zakaj bi tudi on, tako vdani Peter, ne mogel umreti z njim? Hudo samozavesten je dobri mož...

Jezus gleda v duhu drugačne prizor — in jih ne skriva pred Petrom in drugimi pričujočimi. Dobro ve: Peter bi prenesel vsak očitek, le strahopetec noče biti. Gospod to ve. Priznava Petrovo dobro voljo. Ne plane takoj na dan z besedo: Prav ti me boš grdo zatajil! Rajši ga že vnaprej neka-ko tolaži in mu naroča, naj potrdi druge, ko bo sam dovolj trden. Šele, ko Peter ne odneha in trmasto žene svojo, pride brez ovinkov napoved: ... trikrat zatajil...

PO VINO ZA SILVESTROVO

Vinko Beličič

Ilustriral Evgen Brajdot

TISTI REDKI S KONJSKEGA HRIBA, iz Sredgore in s Toplega vrha, ki so se prvo pobožično nedeljo na smučkah spustili v dolino, bolj da kaj nakupijo pri fari nego da gredo v cerkev, so dolgi, vijugasti kolovoz imenitno zgladili. Saninec je bil ko pesem. Od Gorjancev je vlekel suh veter, drva so bobnela v peceh, vse je iskalo gorkoto na zaprtem. Dnevi med prazniki so bili le napol delavniki; vsakdo je vedel, da se bo odprl nov čas šele po Treh kraljih, po "vlaškem božiču". Šele tedaj bo treba spet pljuniti v roke.

Jaka je videl, da je vino, ki ga je prinesel na badnik, pošlo. Ni se čudil: obilne in dobre jedi je treba zalivati! Obilne in dobre jedi na mizi so bile oddolžitev za kratke poletne noči, za dolge dneve pekočine, znoja in hitenja z delom. Zdaj se je vse zasukalo: nihče ni bil pod bremenom, nihče ni tekmoval s hudo uro, ko je vse drugo nujnejše od počitka in je človek nazadnje prezgaran, da bi se zmisllil na jed... saj je že pred vrati nova zora.

"Na Silvestrovo si pa res ne bom zatezal pasa — bog i bogme, da ne! Zmeraj, če je treba, samo danes ne! Jaz ne, in tudi moja hiša ne — in tudi ne prijatelji. Za krvavice in kar je še takega bodo poskrbele ženske. Vino bo pa moja skrb."

Iz drvarnice je vzel sanke; sam jih je naredil, čvrste, velike: trije so se brez težave usedli nanje. Bile so že pošteno preskušene. Stal je ob njih, se oziral po sivem nebu, po snežni belini, ki jo je mrč pribijal k tlom — in zagledal Cenka, ki se je od fare vračal domov po svoji stezi in mu je srce grelo pismo.

"Cenek, si čul?" mu je zaklical Jaka. "Greš z mano v goro pi vino?"

"Kaj ni malo daleč?" je prvi trenutek pomislil fant.

"Do zidanice že, dol se bova pa peljala. Kot bi ustrelil bova nazaj."

"Presneto!" se je vzradostil Cenek. "Veš, da grem!"

"Samo po barilce skočim," je rekel Jaka. Kmalu se je vrnil s posodjem. "Takole deset ali dvanajst litrov bo menda zadosti za Silvestrovo, kaj misliš?"

Cenek se je zasmel.

"Jaka, če si božji, bo tudi še ostalo kaj!"

"Če ostane, nič hudega. Glavno je, da ne zmanjka!"

Privezal je barilce na sanke, dospela sta na pot in se vzpela v prvi klanec. Hodila sta ob strani, kjer je manj drselo. V omejkju so se iz beline ponujale pticam še zadnje glogove in šipkove jagode. Golota drevja se je razkazovala v vsem hladu — in molk bi bil popoln, da se ni čulo škripanje snega pod njima, drsenje sani in krotko pobobnavanje praznih barilcev.

"Kako je kaj v mestu, Cenek? Bled in suh se mi vidiš. Premalo ješ!"

"O, še kar gre," je odgovoril Cenek. "Zmerom bolje bo. Zdaj sem začel že poučevati druge. Dela se ne manjka."

"Na zdravje moraš gledati, to je prvo. Kaj vse drugo, če ni zdravja! Ne smeš se pretežati. Zdaj rasteš: veliko moraš jesti in biti vesel. Potem ti bodo lica rdeča."

— Lica so mi kdaj še preveč rdeča! — je pomislil Cenek.

Prvi klanec se je unesel, pot je šla po ravnem, a se za ovinkom vnovič vzpela. Svet pod njima se je širil; rdeči zvonik farne cerkve za stelniki se je že pokazal in tudi najvišje strehe... vse majhno, pod komaj vidnimi nadihi dima.

"Presneto se človek ugreje v ta hrib!" je vzkliknil študent.

"To je samo zdravje — taka gorkota iz svoje krvi. Gospoda je zmeraj pribita na stol, zato pa je tudi v obraz kakor kokoš pod repom," je poudaril Jaka.

"Poleti cvete tukaj sam srobot. Kako diši!" se je spomnil Cenek.

"Saj lahko v tistem soncu, ki edino modrasom ni prevroče."

Pot je šla zvesto navkreber, hribi na zahodu so se nižali in bližali, prejšnja enolična sivina gozdov se je drobila v posamezna drevesa — nov svet se je razkrival. Prispela sta do prvih vinogradov: samo kolje je molelo iz snega in gole trte so se stiskale k njemu.

Ob vrh novega klanca, pri Čičipihlu, se je tiščala Pezdirčeva hišica. Jaka je pokazal nanjo in se zasmel.

"To bajto mora držati sam žegen božji pokonci. Veter in strelo izziva, pa misliš, da jo kdaj kaj zadene? Oni teden se je Pezdircu rodil osmi otrok."

"Osmi!" se je začudil Cenek. "Kaj živijo od razgleda?"

"Mislil bi kdo: ščenéta. Pa so ko lešniki. Jaz ne vem, kje se jemlje takšna kri. Delavni so, ješči, krotki. Kamor pogledaš, tam vidiš enega. Ne zdaj! Zdaj so notri — na toplem, pri kokši!" se je zasmel Jaka.

"Micka hodi še zmeraj k prvi maši?"

"Kaj pa drugega! In ko teče domov, sreča sredi pota, na Velikem vrhu, moža, ki hiti k zadnji."

"Presneto — takih ljudi ni več veliko!" je rekel Cenek in utihnil.

Pot je krenila na levo v ravnico, potem pa spet v strmino. Ostro ju je rezalo v nos in v oči, kadilo se jima je iz ust, ko sta govorila. Prazni barilci so ju semtertja zvesto opomnili na cilj njune poti.

Končno sta se znašla pred zidanico. Gaz do nje je močno zabrisal pršič, ki ga je nasula božična noč. Veliki ključ je zaškrtal v železnih vratih — in stopila sta noter, v hladni prostor — v en sam zdravi vonj po vinu.

S tramov so visela prevezja s suhimi listi in z uvelim rumenkastim grozrdjem. Na ležajih so mirovali trije sodi, na mizi je stala orjaška pletenka žganja, s polic pa so gledale steklenice, majolike in kupice.

Dobrovoljno sta se spogledala preko kozarčka tropinovca in izpila. Zatem drugi kozarček — in gorkota jima je šla po životu ko mehko olje.

"Zdaj pa tole!"

Jaka se je sklonil, pipa je zacvilila, močni glas curka v majoliko se je naglo višal... in že sta bili naliti dve kupici. Vzdignila sta vsak svojo. Vino je bilo mrzlo, da ga je Cenek pogrel v ustih, preden ga je spustil po grlu.

"Zadnji dan leta, fant! Ne drži se kislo, letos je dala trta vse od sebe! Ni pijača in pol to naše belo vino? — O jaz neroda! Kaj imam pa tule?"

Vzel je iz žepa v papir zaviti dobršen kos pečenke in ga z nožičem razrezal na mizi. Iz drugega žepa je potegnil kruh.

"Na, deni v usta, Cenek, saj moraš biti lačen! Pot od fare do sem gor — kar Pezdircu vprašaj! Pa še pozimi!"

Študent je segel po mrzli svinjini, in bolj ko je jedel, bolj mu je rasel tek.

"Jaz imam Pezdircu rad," je rekel Jaka, "zato ker je taka reva. S Piškurjevim Jožetom sta krpala streho na našem skednju. Podajal sem jima škopnike visoko gor po lestvi, pa tudi barilec —".

"A, gotovo, brez vina jima bi šlo pokrivanje polževo".

"Sonce je sijalo, na visokem sta bila, veter je pihal — in barilec je romal od enih ust do drugih. Kar ti Jože, omamljen od pijače, zgubi ravnotežje in zašumi nizdol po strehi. Pezdirc je v hipu odstavil barilec od ust in zakričal: 'P-p-počassi, J-j-jože, p-p-počasi!' Še preden pa je izjecljal ta opomin, je bil Piškur že v kupu slame pod kapom. In ko je rdečih oči iskal roke in noge in kapo, kaj ni razburjenemu Pezdircu na šopu smuknil barilec iz rok, se potalikal po strehi — in tresk Piškurju v pleča!"

"Ni mogoče!" se je zasmel Cenek.

"Na lastne oči sem videl! Dobro, da barilec ni bil več poln, drugače bi Jožeta potlačil za dvajset let. Kako smo se smejali!"

"Zadnji čas je, da bi se Piškur oženil," je pripomnil Cenek.

"Samo reci mu to! 'Jaz da bi se osmrnil?' te bo zavrnil. 'Jaz da bi sedel na gnezdu ko Pezdirc? Mene bodo fantje nesli v beli trugi! Nobena baba ne bo jokala za mano, zato ker sem jih vse zamudil!' Tako ti bo rekel. Pij, Cenek, danes je staro leto!"

Majolika se je praznila, oči so se jima vedno bolj svetile, beseda je postajala glasnejša in urnejša.

Cenku je pogled nenadno obstal na škornju, ki je samcat visel z žeblja na steni. Pokazal ga je Jaku.

"Kaj je tisto tam kaka čarovnija?"

"Škorenj? Skorajda. Ne vem, kateri človek ga je zgubil nad našo pšenico pod viaduktom. Ob žetvi smo ga našli. Pomisli: sredi zrele pšenice pod železnico ta škorenj. V zidanici zmeraj pride prav kak jermen ali kako usnje, pa sem ga prinesel sem."

Cenek se je zasmel na ves glas.

"Presneto, saj to je moj škorenj! Jaz sem ga zgubil!"

"Kdaj si pa ti nosil škornje, Cenek?"

"Na pustni torek v maškarah. Boter mi je podaril svoje stare — in sem se našemil. Vračali smo se od Frica siti krofov in pijani. Cela gruča se nas je opotekala po viaduktu — in nekdo se je oglasil, da prihaja vlak. Spustili smo se v dir. Mene je desni škorenj že prej žulil, a zdaj me je kar do kosti rezal. Sunil sem z nogo in se ga rešil. Précej sem laglje dihal — in tekal za drugimi. Prišel sem domov z enim samim škornjem."

"Pa onega nisi šel drugi dan iskat?"

"Nisem: malo zato, ker se mi je zameril, malo pa zato, ker sem se moral že na pepelnico vrniti v mesto. Pripeljali so premog in šola se je spet odprla."

"Glej, škorenj je še cel. Vzemi si ga, da boš imel spet par, Cenek!"

"Ne, Jaka, rajši ti bom še levega prinesel. V zidanici zmeraj prav pride kak jermen ali kako usnje."

Zasmel se je kot bi orehe stresel.

Kratki zimski popoldan se je medtem nagnil. Jaka je natočil svoje tri barilce. Dva sta privezala na sanke, enega pa bo držal v naročju Cenek, zakaj Jaka se bo usedel zadaj: on bo vozil, on bo kretal — proste mora imeti roke in noge.

Vse je bilo v redu. Na zahodu je rahla rdečina oznanjala, da nekje za oblaki in meglami tone sonce. Ravnina globoko doli je počasi zginjala v mraku. Tišina velika, in zrak leden — a ne Jaku in Cenu: njiju je grela pijača, grela ju je napeto veselje spričo vožnje nizdol, ki je bila pred njima.

"To čudno ime 'Čičipihel' šele zdaj prav razumem!" je vzkliknil Cenek. "Reči hoče: čičaj na sani in pihalo!"

Usedla sta se na sanke ter ob pogledu na zadnjo ugašajočo zarjo leta za hip obmolknila in obmirovala. A že je Jaka razposajeno zaklical: "Srečno, Pezdirc — in da se ti hiša še dolgo ne bi dala!" S petami je odrinil sanke... in zdrselo je po sanincu.

Cenek je stisnil barilec k sebi, skrčil noge in jih uprl v krivine, da mu ne bi bile v napoto, Jaka pa je svoje iztegnil ko dvoje tipalk ali drogov ali vesel. Zdaj z levo peto zdaj z desno je dajal pravo smer. Ves je bil napet; ko po struni mu je utripnilo mimo kolena gor, kadar je pritisnil s peto, ko da bi si jo na zmrzli podlagi hotel ostružiti. Sanke so drvele ko podivjane, poskakovale so, a Jaka jih je imel v oblasti. Vse je letelo mimo: omejki, drevesa, grive, kamni, ovinki. Ledeni zrak je žvižgal mimo ušes. Kjer je strmina malo popustila, sta se oddahnila in zadihala, se zasmejala — pa spet dalje, hej, v novo brzino. Za sankami se je ulegal vzdignjeni saninec, one pa so drvele ko splašena žival skozi predvečerno tišino.

Če bi človek ob spustu gori na Čičipihlu začel šteti, ne bi prišel do sto, ko so ne sanke ustavile pred Pakovim domom. Odrevenela od mraza in napetosti sta vstala in se nasmejana spogledala.

"Šlo je ko sama strela!" je vzkliknil Jaka.

"Presneto — kar oddahnil sem se, da sva srečno prišla," je rekel Cenek. "Pot ko po steklu!! Ena sama drsnica."

Del je barilec na sanke in si premrle roke potisnil za pas.

Jaka se je sklonil, da odveže ostala dva barilca, pa ga je v hipu vrglo kvišku.

"Strela nebeška — en barilec sva zgubila! Štirilitrskega!!"

Cenek je pogledal pod sani, potem pa se porazno zazrl v onega.

"Presneto — kaj pa zdaj?"

"Kar nazaj, nič drugega! Poiskati ga morava, prej ko se stemni. Ti strela prejasna — kaj takega se mi pa še ni zgodilo!"

Ni jima bilo do smeha in tudi čakati nista smela, ker se je bližala noč. Pognala sta se v breg in hlastno iskala z očmi vsak po svoji strani pota. Zmeraj dalje, zmeraj više, zmeraj bolj zadihana, zmeraj nemirnejša. Tekmovala sta z mrakom, ki je lezel od vsepovsod in v nevidnost potalpljal ves svet.

"Glej ga!" je nenadoma zaklical Cenek.

"A — tu pri korenini si se ustavil, ti maček štirilitrski! Priiden! Zdaj pojdeš pa kar z nami!" se je olajšano nasmehnil Jaka. "Več ko za vino mi je za posodo, verjemi. Ne bi bilo škoda takega barilca?"

"Srečo je imel," se je zasmel Cenek. "Da ga ni ustavila ta korenina, bi od njega ostane same doge — in zbogom vino!"

Veselo sta se spustila po hribu. Že je zvonilo zdravamarijo za zadnji dan leta, in potem se je daleč od fare začul veliki zvon: vabil je v cerkev k zahvalni pesmi.

"Mama bo že v skrbeh, ker me tako dolgo ni," je rekel Cenek.

Jaka mu je v zelenko odtočil dva litra iz vélikega barilca.

"Na, Cenek, to odnesi domov, da ne prideš prazen. Vi nimate vinograda. Roko si stisneva drugo leto, kaj?"

"Jutri, Jaka, pri cerkvi!" je prisrčno odgovoril. "Da novo leto ne bi bilo slabše od tega, ki mu tečejo zadnje ure!"

Cenek je pohitel proti domu. Grelo ga je pismo — in v mislih je zbiral besede za odgovor, ki ga bo napisal še ta slovesni večer. Srce mu je bilo odprto, plamenelo je v ljubezni do nje, ki jo je srečal v mestu in mu je osemnajsta leta napolnila z velikim upanjem.

SLOVENSKO DRUŠTVO MELBOURNE

želi svojim članom

in vsem rojakom širom po Avstraliji

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

O d b o r

SLOVENSKO DRUŠTVO CANBERRA, ACT

vabi rojake na

SILVESTROVANJE

ALBERT HALL, 31. dec. ob 8. zvečer

Vse bo veselo, vse zadovoljno.

Za vso postrežbo preskrbljeno

Privedite prijatelje in znance

Vstopnice v predprodaji pri odbornikih

I z v r s t n a g o d b a

O d b o r

BO RAZUMEL G. RAPOTEC

Odlomek je vzet iz Truhlarjeve razprave
v reviji Cerkev v današnjem svetu: Teološko
kramlajnje o prostem času. — Ur.

TREBA JE, ZNOTRAJ PROSTEGA ČASA, previdnosti v presojanju vsega novega v utmetnosti: v novi glasbi, v novem slikarstvu, v novi poziciji . . . Marsikaj v vsem tem nam je morda popolnoma tuje. In marsikaj bo res brez vsake vrednosti. Tako lahko je zato v pomilovalnem nasmešku kar vse od kraja odkloniti.

A če nas Cerkev v II. vatikanskem koncilu pošilja na "nova pota kulture", v "nove oblike kulture", pred "nove umetnostne oblike", v "nove načine mišljenja, delovanja in uporabljanja prostega časa", je gotovo njena misel in želja ta, da se novim oblikam približamo in jih, kolikor se dá, doumemo. Šele potem bi imeli pravico do zavračanja vsega, kar je res plevel.

Tako bi se na primer ob modernem slikarstvu morali zavedati, da gre v njem vsepovsod za novo tematiko, ki jo je mogoče izraziti le z novimi sredstvi. Gre na primer za poskus izražanja samega jedra reči, ki ga je treba izluščiti iz kaotične in raztresajoče množine površja; slikarstvo bi danes rado predstavilo tudi predmete v njihovem nastajanju in v njihovi rasti — prehajanje oblik druge v drugo — snov, kakor je v sebi, v svojem skritem bivanju — vibriranje snovi — ostanke spominov na določene predmete — leteče oblike, ki so snovnost skoraj izgubile — plahnjenje teže — ritem same eksistence. . .

Če je komu vse to tuj svet, v tem še ni razlog, da bi se mu ne bilo treba približati. Morda pa ni tako daleč do tega sveta, kot si navadno mislimo.

Z Vseh Vetrov

NA SVICARSKEM V RAZNIH MESTIH najdeš danes Slovence v vseh mogočih dejavnostih: na univerzitetnih stolicah in v znanstvenih inštitutih, strokovnjake in inženirje po tovarnah, zdravnike ter nižje zdravstvene delavce po bolnišnicah in drugih zdravstvenih ustanovah, v gostinstvu in hotelirstvu ter v privatnih podjetjih in zasebnih gospodinjstvih, poleg vsega tega pa škofovega vikarja. Povsod se naš človek uveljavi in dobi priznanje — piše NAŠA LUČ. Zdaj imajo Slovenci tudi lastnega duhovnika, kapucina p. Fidelisa, ki je prišel v Švico iz Gorice.

MEDVEDEK JE BIL ZA ZGLED. Punčka je stara poldrugo leto in je bila vsak večer zelo sitna, ko jo je mama skušala spraviti spat. S punčko je hodil spat tudi medvedek, seveda ne živ, ki ga je imela punčka zelo rada. Mama je nekega večera dobila posebno domisljico. Namesto da bi se bavila s sitno hčerkico, se je bavila samo z medvedkom. Božala ga je, hvalila, kako je pridkan in bo hitro zaspal. Res je zaspal in mama mu je voščila lahko noč. Punčka ni hotela biti manj pridna kot medvedek, kar utihnila je in tudi takoj zaspala. Po nekaj večerih je mama lahko opustila to nedolžno prevaro — punčka in medvedek sta brez nje hitro zaspala.

DA STE SLOVENCİ, povejte najprej, potem šele, da ste iz Jugoslavije, ko hodite po raznih uradih. Tako naroča slovenskim izseljencem v zapadni Evropi NAŠA LUČ. Je zelo prav, da list to naroča, čudno pa je, da ljudje sami od sebe tega ne delajo. V Avstraliji je pa še bolj čudno to: kadar kdo po telefonu ali drugače išče "jugoslavenskega svečenika", takoj lahko veš, da je iskalec — Hrvat ali Hrvatica . . .

KAKO ZRELA JE MLADINA dandanes, bi povedal ta-le dogodek, če bi bil resničen. Po ulici je korakal dolgolas smrkavec in kadil cigareto. Ustavila ga je modra gospa in mu rekla: Kaj, tako majhen fantek, pa že kadiš? — Smrkavec je gospo srepo pogledal in rekel: Kaj, tako velika gospa, pa ustavlja te tujce na cesti in jih nagovarjate? Če bi to vedel vaš mož, kaj bi si mislil?

V ARGENTINSKEM "VESTNIKU" BERE-MO: Avstralske "Misli" so zapisale, da bi bilo treba v list uvesti poglavje o "živih mrličih". To so tisti, ki se ne oglašajo več svojcem v domovino. Po našem mnenju bi še mnogo drugih spadalo v Matico živih mrličev. Na primer vsi tisti, ki pravi-

jo, da se požvižgajo na vse, kar je slovensko, ki "načelno" ne hodijo v slovensko družbo, nimajo naročenega nobenega slovenskega lista, doma ne govorijo več slovensko, ampak naravnost sovražijo vse, kar je slovensko. Da, to so pravi živi mrličii!

"V OBČESTVU ZDRUŽENI" je naslov znanega molitvenika. Že v naslovu je poudarjeno, da je molitvenik namenjen občestveni — skupnostni — udeležbi pri službah božjih v cerkvi. Vendar je treba ljudem neprenehoma dopovedovati, kaj to pomeni. Niti beseda "skupnost" jim še ni zašla v meso in kri, kajšele izraz "občestvo". Neki misijonar v afriški državi Tanzania pa piše, da bi se njegovi verniki zelo čudili, če bi jim priporočal občestvo. Ne vedo, kaj je to, pa v resnici živijo bolj v občestvu kot kjerkoli na svetu. V vseh rečeh in zadevah jim je občestven čut že prirojen. V vseh rečeh eden za drugega in vsi za vse. Beseda "privaten" je med njimi neznana. Okna pri hišah so za to, da vsakdo gleda skozi, kaj se v hiši godi. Tudi misijonar se ne zme ponoči zakleniti. Ko je nekoč zjutraj malo zaspal, da ni prišel pravočasno maševat, so se verniki zbrali okoli njegove postelje in molili. Misijonar zaključuje: Če bi ti ljudje poznali ščetke za snaženje zob in umetne zobe, bi si jih neprestano med seboj zamenjavali.

PROMETNIH SMRTI V N.S.W. bo letos menda kar 1200, po tri na dan poprečno. Vsaj toliko najbrž skupno drugod po Avstraliji. Kaj pa šele po vsem svetu? Za leto 1966 je svetovna zdravniška organizacija izračunala vseh prometnih smrti po svetu — 200,000! Pa to je bilo pred dvema letoma, ko je bilo vendar nekaj manj sveta venomer "na kolesih".

ČESKEMU TURISTU V BENETKAH, ki se je tam mudil v času sovjetske okupacije njegove domovine, je bil ukraden avtomobil. Šel je in tatvino prijavil policiji. Policaj ga je spremljal na prostor parkiranja, da bi pokazal, kje je stal njegov avtomobil, preden je bil ukraden. Ko sta dospela na mesto, je bil avtomobil spet tam, v njem pa šopek rož in listek z napisom: "Oprostite, nisem vedel, da ste Čeh."

SLOVAŠKA PESNICA KRISTA BENDOVA je v Piranu izjavila poročevalcu KLICA TRIGLAVA: Spominjam se dogodka, ko me je obiskala na Slovaškem znanca iz Sovjetske zveze. Imela je tan pokopanega očeta. Ko je prišla k meni, se je raz-

jokala in mi pripovedovala, kako so jo znanci in prijatelji doma v Sovjetiji rotili, naj ne hodi v Bratislavo, češ da je tam na delu protirevolucija in se ne bo živa vrnila. Vendar je odpotovala in ko je prišla, je naletela na dobre in prijazne ljudi, ki so ji vsestransko pomagali, ko so zvedeli, da prihaja iz Sovjetije. Grob svojega očeta je našla okinčan s cvetjem. To je več kot prijateljstvo do mrtvega sovjetkega vojaka. Nato je rekla: Žalostno in tragično je, da človek ne more dopovedati ljudem v Sovjetski zvezi, kako je pri nas na Slovaškem. Tam vedo le to, kar jim povedo uradni viri, ki govorijo o protirevoluciji in tako dalje. Naš glas, ki je edino merodajen, jih ni dosegel. Ni hče med njimi ne ve tega, kar vemo mi, namreč da se je začelo pri nas novo, svobodno, mirno in veselo življenje . . .

DR. MIHA KREK je v poslovnem pismu rojakom v Argentini po obisku pri njih med drugim zapisal: Mesece in mesece ste se trudili, da ste tako izvrstno pripravili slovesnosti 50-letnice narodnega osvobojenja. Izvedli ste doslej največjo in najlepšo narodno manifestacijo v zdomstvu. Vzbudili ste občudovanje in priznanje. Mnogi zatrjujejo, da se še zlepa ni kaka narodnostna skupina tako močno in lepo predstavila javnosti svoje adoptirane domovine, kot ste sedaj napravili Slovenci v Argentini.

PRAV NA SVETI VEČER letos se bo ameriški Apolo 8 približal luni in začel krožiti okoli nje. V višini 100 km bo v 20 urah desetkrat obkrožil luno. Trije astronauti, ki bodo čepeli v Apolonu, bodo pridno fotografirali lunino površje in pošiljali slike na zemljo. Tukaj jih bodo kazali na televiziji. Veliko zanimanje bo seveda za slike z nevidne strani lune, ki bo na ta način postala vidna.

V ZAHODNEM BERLINU je okoli 3000 delavcev iz Jugoslavije, med njimi kakih 800 Slovencev. Največ je žena in deklet. Stanujejo skupno v domovih, ki jih oskrbijo podjetja. Pričakuje se, da se bo število delavstva iz Jugoslavije še zelo dvignilo, verjetno na 5000 ali več. Razna podjetja v Berlinu jih zelo cenijo.

KARDINAL BEA, NEMEC PO RODU, je umrl v starosti 87 let. Bil je velik učenjak, v svetopi-semskih vprašanjih prvak. Večino svojega življenja je preživel v Rimu in bil v tesnih zvezah z zadnjimi tremi papeži. Posebno je tesno sodeloval z Janezom XXIII v pripravah za koncil. Po koncilu je predsedoval tajništvu za ujedinjenje kristjanov in je kot tak zaslovel po svetu mimo domala vseh ostalih kardinalov. Pokopali so ga rojstnem kraju, ki je v nemškem črnem gozdu.

ONGAVA SUZI V SYDNEYU je začela hoditi v prvi razred in kmalu je znala zapisati črke A O I M in še več. Tudi ime S U Z I. Doma je pokazala zvezek mami, pa mama ni bila zadovoljna. Rekla je: Slabo pišeš, moraš bolje pogledati, kako gospodična učiteljica zapiše črke na tablo. Tako lepo jih moraš tudi ti zapisati. — Suzi ni prišla v zadrego. Rekla je mami: Učiteljica lahko lepo piše, ko že toliko let hodi v prvi razred. Jaz sem pa šele letos začela.

ZAKAJ RAVNO NA SVETI VEČER vprizoriti obkroževanje lune, zakaj na ta način motiti krščansko praznovanje Božiča? Marsikdo se tako sprašuje. V opravičilo se navaja dejstvo, da sta pri današnjem stanju vseмирske tehnike le dva dneva vsak mesec, ko je kaj takega mogoče. Dneva sta po 14 dni narazen. V letošnjem decembru je to 8. in 21. dan. Le na tak dan je mogoče poslati Apolona v vsemirje za srečanje z luno. Priprave niso mogle dozoreti za 8. dan, treba je bilo odložiti za dva tedna. Apolo bo odletel torej 21. decembra in bo prav na sveti večer dosegel cilj.

PETINDVAJSET LET JE POTEKLO v noči od 23. na 24. november, odkar je v Grahovem na Notranjskem zgorel mladi pesnik France Balantič. Ob tej priložnosti mu je Sv. Slovenija v Argentini napisala zelo lep uvodnik. Med drugim beremo: Tih sanjač ob ognju, hrepeneč v daljne lepote, pastir ob jesenski žerjavici, daljnovidec svojega konca, prerok svoje zmage in poveljanja. **Naj bom bakla nema, ki potnikom samotnim v noč gori!** Balantič je zagorel v tisto baklo, ki sveti do globe srca, ga ožarja, ogreva, razvema.

AVSTRALSKI MINISTER SNEDDEN, ki ima na skrbi imigracijo, se je prve dni decembra mudil v Belgradu. Šlo je za to, da z jugoslovansko vlado podpiše pogodbo za skoraj brezplačno, vendar legalno vseljevanje od tam v Avstralijo. Jugoslavijo smatra minister za tretjo največjo "zlato jamo" za pridobivanje novih naseljencev. Pred njo sta le Anglija in Italija. Jugoslavija pošilja "ven" na delo stotisoče svojih milih podložnikov, pa le bolj na sezonska dela. Kar za "nič več nazaj" jih ne daje rada. Bomo videli, kako je g. Snedden opravil v Belgradu.

GOZDNI POŽARI ne pridejo sami od sebe kakor veter in dež. — Take ugotovitve je bilo slišati iz marsikaterih ust, ko je divjal ogenj okoli Sydneya in na Blue Mountains. Hotele so povedati, da večino takih požarov zakrivijo ljudje sami po lastni nerodnosti. Takih misli so tudi oblasti, ki so izdale geslo za preprečevanje požarov: Bush fires depend on YOU!

BARAGOVO MATER

(Iz govora Vere Debeljakove v Argentini)

V ŽIVLJENJEPISIH NAŠIH POMEMBNIH naletimo skoraj vedno na poudarek, kako so rasli v družini ob požrtvovalni in verni materi, ki je povsem pozabila nase in živela le svoji družini, svojim otrokom in pomoči potrebni okolici. Če so bile te žene še tako neuke, še tako neizobražene, znale so vcepiti svojim otrokom ona jasna načela, iz katerih je naš narod rasel in se krepil, da je vzdržal vse napade notranjih in zunanjih sovražnikov.

Tudi Baragova mati se je uvrstila med te krepostne slovenske žene, čeprav jo je Baraga zgodaj izgubil — saj je bil star komaj 13 let, ko mu je umrla. Vendar je v kratki dobi njegovega detinstva vzgojila žlahtno mladiko, ki se je pozneje ob svetniškem Klemenu Dvoraku razrasla v mogočno, plodonosno drevo.

Ob vzornem liku Baragove matere vzgojiteljice se vprašajmo predvsem žene in matere slovenske povojne idejne emigracije: Smo znale posredovati svojim otrokom bogato narodovo izročilo prave vzgoje in smisla za žrtve svojim otrokom? V koliko je naša tukajšnja slovenska mladina pripravljena za osebne žrtve v delu za druge? Pešajo duhovni poklici med našimi sinovi: kakšno lepo število bogoslovcev, poznejših duhovnikov je mogla pokloniti naša emigracija novi domovini še pred dvema desetletjema prav iz tega zavoda, kjer danes zborujemo!

In danes? Primanjkuje mladih delavcev po društvenih domovih, v osrednjih organizacijah in v javnem delu sploh. Ali nismo največkrat matere, žene tiste, ki priganjamo svoje može in otroke: "Kaj se boš gnal za društvo, raje opravi eno uro "šihita" več, da boš prinesel več denarja domov, da si bomo lahko nabavili televizijo, novo opravo. Glej, сосед ima avto, ima táko in táko hišo, ima tak living, takole pohištvo: mi moramo imeti še več, še boljše in dražje: avto "ultimo modelo", pohištvo v slogu "Luis quince" itd. Delo za narod in bližnjega ne nese nič, zatorej škoda vsake ure, ki jo zgubiš v "domu".

Kaj bi bilo z našim narodom, če bi matere škofov Barage, Slomšká, Jegliča, Rožmana govorile tako svojim sinovom? Utonil bi v oceanu duhovnega razkroja, v drugoverstvu, narodnostno pa v nemškem morju. (Sv. Sl.)

BOŽIČNI ZVONOVI

Škof Gregorij Rožman je v svojih študentovskih letih tudi pesnikoval in sicer pod pesniškim imenom Emil Fanič. Pričujoča božična je tudi njegova.

Kako se vsakdo veseli
zvonov božičnih petja!
Srce mu hrepeni, drhti
od sladkega zavzetja.
To ni zvonov navadni glas,
to angelski so spevi,
ker dramijo, bude se v nas
otroških let odmevi.

Prašni svet mu je izbrisal
vse vtise mladih dni.
Ne ljubezni, niti vere
žar mu v srcu ne gori,
le zvonov božičnih glasi
stare misli mu zbude:
kakor petje o zgubljeni
sreči pravi se mu zde.

SLOVAR SLOVENSKEGA PISNEGA JEZIKA

(Prispevek iz domovine)

V MESECU MAJU PRIHODNJEGA LETA bo na trgu prvi zvezek novega velikega slovenskega slovarja ali besednjaka. Ta zvezek bo obsegal samo besede od A. — H. Celotno delo bo obsegalo pet zvezkov v približno enaki velikosti in bo verjetno dokončano v desetih letih. Vsak zvezek bo štel kakih 800 strani in okoli 20.000 besed in izpeljank iz njih. Novi slovar prireja Slovenska akademija znanosti in umetnosti, zalaga ga Državna založba Slovenije v Ljubljani.

Slovarje si navadno predstavljamo dvojezične včasih tudi tri-ali četvero jezične. Gre jim za to, da najdeš pomen za kako slovensko besedo v tujem jeziku, ali pa obratno. Ta slovar ne bo take vrste. Obsegal bo samo slovenske besede, kazal, kako jih je treba pisati, kako izgovarjati, kako vezati v stavke in kako jih sploh pravilno rabiti. Takega slovarja doslej Slovenci nismo imeli. Nekak nadomestek zanj je SLOVENSKI PRAVOPIS. Drugi narodi, tudi vsi slovanski, tak slovar že imajo, zdaj jih bo končno došel tudi naš narod.

Zakaj prav zadnji? Slovenska akademija znanosti in umetnosti si je nalogo za izdajanje takega slovarja zastavila takoj ob svojem nastanku, toda izvedba načrta se je nujno zavlekla. Stvar zahteva ogromnega dela in lepo število strokovnjakov-znanstvenikov. Pri majhnem narodu, kot je slovenski, jih ni lahko dobiti. Vendar je delo steklo že pred več leti in pri pripravah je sodelovalo — in sodeluje za pripravo naslednjih zvezkov — nad 100 učenih slovenskih ljudi.

Zakaj je nov slovar potreben?

Doslej je bilo največje slovarsko delo v našem jeziku, ki ga je mogel človek vzeti v roke: Pleteršnikov SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Gotovo imate tudi v Australiji nekaj šolanjih ljudi, ki so kdaj uporabljali Pleteršnikov slovar in jim je torej zajetna knjiga vsaj po spominu še znana. Pleteršnikov Slovar je bil ob času, ko je bil dotiskan, velika vrednota za naš narod. Toda od takrat je preteklo najmanj 70 let. Danes je Pleteršnik komaj še uporaben, ker se je naš jezik medtem močno razvil, izpopolnil in moderniziral. Vrh tega je Pleteršnik že davno do zadnjega izvoda razprodan, ponatis bi pa ne imel pomena.

Novi Slovar bo zajel slovensko pismenost iz domače književnosti nekako od leta 1900 naprej. Do leta 1964 je bilo zbranih za celo goro izpiskov iz kakih 4.000 slovenskih knjig in tedaj so uredniki

začeli iz tega gradiva sestavljati Slovar črko za črko. Nikakor ni bilo lahko delo. Mnogo napornega razmišljanja so zahtevale leksikografske posebnosti našega jezika, pa tudi niso marali zgolj tujih modelov posnemati.

V tem novem Slovarju bo vsa moč slovenskega jezika v vseh podrobnostih pokazana. Upošteevane bodo besede vseh slovenskih pokrajin, tudi mnoge nenavadne, njihov pomen bo kolikor mogoče natančno razložen in zgledi bodo povedali, kdaj in v kakšnih zvezah se smejo rabiti v stavkih. Nakazani bodo prav tako njihovi raznovrstni odenki. Novi Slovar bo poleg našega besednega zaklada pravo ogledalo vsega našega kulturnega, ustvarjalnega in narodnega razvoja v tekočem stoletju. Zato je izid te knjige zares edinstven epohalen dogodek našega časa in je nujno, da vsaj v glavnih potezah izve zanj prav vsak slovenski človek doma in za mejami.

Založnica objavlja, da sprejema naročila do maja 1969. Prvi zvezek bo stal \$ 12 ameriških dolarjev, avstralskih menda le 10. Kdor naroči prvi zvezek, ga bodo smatrali za naročnika tudi vseh ostalih. Ne more pa založnica garantirati, da bodo tudi ostali zvezki mogli iti za to nizko ceno.

MATERI ZA BOŽIČ

I. Burnik

*Na ukaz — na pismo tvoje
naj se v svetlo noč zazrem,
naj srce razkrijem svoje,
naj ti vse, prav vse povem.*

*Skušal bom odgovoriti
veren, nem in vdano tih:
skušal sem do tebe priti,
morda čula si moj dih.*

*Skozi okno sem pogledal,
lune ni nikjer bilo —
Strah mi dušo je razjedal,
tema krila je nebo.*

*Mati, še bom k oknu sedal,
vedno bolj mi je hudo.
To je vse, kar bom povedal:
Ljubim te srčno, srčno!*

KRAVA REŠITELJICA POD MANGARTOM

Ivan Štrucelj, W.A.

BILO JE TAKO: TISTA LETA po "osvoboditvi" v Sloveniji je oblast zahtevala od naroda, da naj bi dal vse za zgraditev socializma. Nisem hotel biti neposlušen. Vključil sem se v delo v rudniku Kanižarica in obenem na svoji kmetiji v Jernejevi vasi. Poleg tega sem še obnavljal svoj prijazni dom. Pri vsem tem sem se toliko izčrpal, da sem moral iskati pomoči pri zdravnikih.

Dvakrat so me poslali na okrevališče. Enkrat v Begunje na Gorenjskem, drugič v Bovec ob Soči. Imel sem dovolj časa razmišljati, kam vodi ta silna gonja za delom, to grajenje socializma. Zaključil sem: ker jaz ne morem zgraditi socializma, vedno bolj čutim, da je socializem zgradil mene. In tako sem se na tistem odločil, da bom ob prvi priliki prestopil mejo v svobodni svet.

V Bovcu sem se lepo okreпил. Kraj ni daleč od italijanske meje, pa sem se pozanimal, kje bi se našli prehodi tam čez. Po vrnitvi domov sem se dogovoril z ženinim bratom Tonetom, da jo mahneva čez mejo pri Bovcu. Počakala sva na letni dopust. Tone je bil avtomehanik v istem rudniku, kjer sem tudi jaz delal. Lepega dne se s primernimi izgovori družinama odpraviva proti Ljubljani. Tam si oskrbiva potrebščine za pot in napolniva nahrbtnike. Tudi daljnogled ni smel manjkati.

Vsa navdušena se na nadaljnjem potovanju pogovarjava o boljši bodočnosti. Tone me je vprašal, v katero deželo mislim, da bi šla. Rekel sem, da mislim na Argentino, on je pa vztrajal, da morava v Avstralijo. Ob prihodu v Bovec sva najprej plačala sobo za prenočišče. Ko nama je tovarišica izročala ključ, nisva mogla prezreti mladega človeka, ki se je smukal okoli in se delal, da govori samo laško. Sobo si je vzel zraven najine — seveda sva ga takoj osumila, da je ogleduh. Vendar sva se delala, kakor da ga ne vidiva. Ostala sva v Bovecu dva dni in si dobro ogledala okolico. Za pobeg sva določila smer preko Mangarta, ki je visok nekaj nad 2.000 metrov.

Drugi večer je začelo deževati. Vedela sva, da naju sledi nezaželeno oko. Šla sva v kino. Potem na pivo. Bila je pozna ura, ko sva prišla v svojo sobo. Tako pozno ponoči in v deževnem vremenu pač ne bo nihče mislil, da jo hočeva ubra-

ti preko meje. Odšla sva tiho, bosa, mimo sobe, kjer je oni človek menda prav sladko spal. Ob jutranji zarji sva bila kar visoko nad Bovcem, vsa premočena in opraskana po rokah in nogah. Prišla sva na staro zapuščeno stezo. Nič več ni bilo trave, le sam gol kamen. Po globelih je ležal strnjen sneg po 5 metrov in več na debelo. Zajel naju je mrzel veter in začelo je snežiti. Zaveetje sva si našla v stari kaverni iz kamna. Okoli je ležalo dosti vojaške opreme, ki še ni strohnela.

Končno sva morala preplezati sam vrh visokega Mangarta. Bilo je zelo težavno in nevarno. Še težje je bilo spuščati se navzdol. Videla sva mejo, ki je bila označena na višjih točkah z zastavami. Z daljnogledom sva dobro pregledala teren do meje in nikjer ni bilo opaziti kaj uniformiranega. Na pogled do meje ni bilo daleč, morda kake pol ure. Na najino presenečenje naju je vzelo pol dneva. Je nekaj neverjetnega, kako skalovje skrajša daljavo — seveda le na videz. Razveselila sva se, ko sva videla pod grebenom močno zaseko. Skozi njo bova lahko dospela na cilj, saj nikjer ni žive duše. O, zmotila sva se!

Na italijanski strani pod zaseko je navpična kamnita stena kakih 50 m, na tleh pa trd sneg. V daljavi se je videla laška vas in pot do nje kakor tenka nitka. Če bi imela dolge in dosti debele vrvi, bi se mogla spustiti čez steno, tako pa je bilo nemogoče. Prenočila sva pod previsom velike skale. Vso noč naju je zeblo, noč je minila brez spanja.

Zjutraj sva použila zadnjo zalogo živeža. Stala sva pred uganko: ali nazaj ali iskati drug prehod. Najdeva drugo zaseko in rineva po njej. Kamenje se nama je prožilo pod nogami in velika nevarnost je bila, da tudi sama zdrkneva v prepad. Ustaviva se in z daljnogledom oprezujeva teren. Na veliko iznenadenje zagledava človeka s puško, verjetno stražarja. Blizu tam je bila videti votlina v skali, ki je bila gotovo njegova stražnica. Nemudoma se za silo umakneva, da bi naju ne zagledal.

Kaj zdaj? Vsa najina nada je šla po vodi. Lotevala se naju je telesna in duševna slabost, ki je mejila na obup. Bila sva podobna dvema

odsekanima bilkami. Da bi kako obšla stražarja, na to ni bilo niti misliti v tistih strmih in globelih. Pa še brez skorjice kruha! S težkim srcem sva sklenila, da morava nazaj. Nazaj v Bovec. Med potjo sva si do kraja izmučena dajala pogum: Vzdržati je treba! Ako se nama posreči, si prihraniva kako leto zapora...

Držala sva se bolj na desno in tako obšla vrh Mangarta, preko njega bi zdaj ne zmogla. Čez čas prideva do nekih peščenih drč. Sedla sva in se podrčala po njih kakih 50 m ali več navzdol. Tam je že rasla trava. Obšla naju je pa taka slabost, da se nisva mogla postaviti na noge. Kar obležala sva kot ubita. Čez čas zališiva pod seboj v dolini kravje zvonce. Ojunačil sem se in rekel Tonetu:

"Saj veš, kadar je sila največja, je božja pomoč najbližja. Tu doli so krave in gotovo tudi mleko. Kar hitro do njih! Eno ujameva in se napijeva njenega mleka. Če ne drugače, pa tako kot delajo telički..." Premagala sva slabost in se bližala kravam. Tone je hotel eno ujeti, pa se mu ni hotela ustaviti. Ni dirjala, dovolj je bilo za oslabelega Toneta, da je mirno korakala svojo pot. Tone žalostno odneha in vzdihne: "Nič ne bo!"

Jaz sem 15 let starejši od Toneta, zdaj je bilo na meni, da izkoristim vse življenske izkušnje in se izkažem. Vzel sem na piko staro kravo, ki je nosila zvonec. Snamem klobuk z glave in se od spredaj bližam kravi. V tistih okoliščinah je bila stara krava za naju velika gospa. Ko me zagleda s klobukom v roki, obstane in se mi da pri-

jeti. Primem jo za zvonec in za roge: "Tone, zdaj pa hitro!"

Ni si dal dvakrat reči. Padel je pod kravo k njemu vimenu in užival njeno mleko, da so nove sile kar lezle vanj. Jaz sem držal kravo z velikim spoštovanjem, saj ga je zaslužila. Obenem sem gledal Tonetovo početje, da vidim, kako to gre. Vlekel je s tako silo, da so se mu ušesa majala kakor zajcu v detelji. Vseeno ga opozorim, naj ostane le pri dveh, ostala dva bosta zame. In tako je tudi bilo. Sijajno sva se oba okrepčala.

Ne vem več, kako sva se gospe kravi zahvalila. Vem pa, da sem imel misel: Nobena "sveta" krava v Indiji ni toliko vredna, kot ta pod Mangartom!

Nenadoma sva s Tonetom postala neznansko zaspana. Poiskala sva si udobno zavetje in se predala spancu.

Zdaj sem glavno povedal, bom povest skrajšal. Srečno sva dospela v Bovec in nazaj v hotel. Naročiva si okrepčilo in ga z velikim tekom uživa. Naenkrat pristopi hotelir in pove, da se morava po obedu zglasiti v stranski sobi. Tam sta naju čakala dva miličnika. Odvedla sta naju z avtobusom v Tolmin in tam so naju za tri dni zaprli. Dejansko nama niso mogli ničesar dokazati — izpuštili so naju. S svojimi izgovori nisva odvrnila suma od sebe, ali dokazov niso imeli. Vrnila sva se s hribov sama — zločinec se ne vrača sam v roke možem postave.

Odpeljala sva se domov in ostala doma — do prihodnjic...

Metlika

V SPOMIN OLIMPIJSKEMU LETU

Janez Primožič

NAJ NE MINE OLIMPIJSKO LETO brez omembe v našem glasilu. Na kratko pravimo: Olimpijada. Letos se je vršila v Mehiki. To je dežela v Severni Ameriki, kjer so še pred malo stoletji gospodovali mogočni Azteki, staro indijansko plemo. Ko je prišel leta 1519 tja s svojo vojsko španec Cortes, je v velikem začudenju strmel nad lepoto njihovega glavnega mesta z imenom Tenochtitlan. Kmalu je prišlo do nasprotij med Španci in Azteki — Cortes si je podjarmil deželo za špansko krono. V teku nadaljnjih stoletij se je iz španske kolonije razvila samostojna država Mehika, ki je bila gostiteljica letošnje Olimpijade, 19. po številu.

Olimpijada se je vršila v mehikanskem glavnem mestu z imenom Mexico City, kot je znan v svetu, domačini mu pa pravijo Ciudad Tlatelolco. Je eno največjih mest vse Amerike z nekako 6 milijoni prebivalcev. Po večini so še vedno Indijanci. Leži zelo visoko nad morjem in se mora tujec privaditi dihanju v taki višini. Podnebje ima pa izredno prijetno, skoraj večna pomlad. Poletje in zima se ločita le po neki majhni razliki temperature.

Ko se je bližal čas Olimpijade, je bilo po svetu mnogo dvomov, da se bo mogla v takem kraju dobro obnesti. Prav zadnji čas so bili v velemestu hudi študentovski nemiri, tudi to je povzročalo skrbi. Toda Mehikanci sami si niso belili glave, vse potrebno so pripravili točno po načrtu in pravočasno. Njihova "Olimpijska vas", ki so jo zgradili blizu glavnega mesta, je bila naravnost vzorna, pa tudi tako premišljeno napravljena, da po končani Olimpiadi dobro služi drugim namenom. Vse njene prostore so za uporabo po igrah že vnaprej razprodali. Mehika je bil zadovoljna, da je lahko pokazala svetu, da ne spada več pod zaglavje "nerazvita dežela", kot bi jo ponekod radi imenovali.

Po tem kratkem orisu kraja, kjer so se vršile letošnje olimpijske igre, pogledimo nekoliko v zgodovino teh danes tako slavnih prireditev.

— ★ —

Začetek olimpijskih iger sega nazaj v staro-davno grško zgodovino, bolje rečeno: v prazgodovino. Prva poročila o njih je najti iz sredine 9. stoletja pred Kristusom, ko kralj Iphitos te igre o b n o v i l. Morale so se torej vršiti že nekoč poprej in potem iz neznanega razloga prenehati. Bolj natanko so igre popisane v poročilu iz leta

776 pred našim štetjem, ko je bil neki Coroibos iz Olise odnesel zmago na stadionu.

Kolikor vemo, so se prvih olimpijskih iger udeleževali le Grki dorske pokrajine (Doride), pozneje so se pridružili še ostali Grki iz matičnih dežel in iz zamejstva. Prizorišče prireditve je bilo mesto Olympia, kjer so zgradil istadion in druge objekte. Igre so bile zgolj zadeva moških, ženske se jih niso smele udeleževati. Vršile so se na vsaka štiri leta in po njih so stari tudi računali čas. Ena olimpijada je pomenila štiriletno obdobje med dvema igrama, pa je počasi izraz začel pomenjati igre same.

Sprva so olimpijske igre trajale samo en dan. Pozneje so spored izpopolnili z različnimi obredi in pritlikinami, da so jih raztegnili na pet dni. Prirejali so jih zelo redno dolga stoletja, le velike vojne so jih mogle prekiniti. Tako je šlo naprej, dokler so bili Grki gospodarji svoje zemlje in gojitelji lastne kulture. Šele leta 393 po Kristusu jih je vzhodno-rimski cesar Theodosius s posebnim ukazom prepovedal.

Poteklo je nič manj kot 1503 leta brez olimpijskih iger, tedaj so pa po čudnem naključju spet oživele. Kako je prišlo do tega?

Francoski baron Pierre de Coubertine se je udeleževal izkopavanja zgodovinskega mesta Olympia na Grškem. Med izkopavinami so se našle mnoge športne priprave, ki so jih Grki uporabljali pri svojih igrah — in te so Francozu, ki je imel živahno domišljijo, budile mnoge domislice. Zakaj ne bi teh nekdanj tako slavnih iger obnovili? Za gojitev fizične kulture po širnem svetu bi bila ta obnovitev silnega pomena.

S to zamisljivo si je baron Coubertine izposloval od francoske vlade pooblastilo, da stopi v stike z različnimi športnimi organizacijami raznih dežel za obnovo olimpijskih iger. Odziv ni bil slab, prišlo je res do tega, da so sklicali prvo "Olimpijado" modernega časa v Atene leta 1896. Najbolj nezadovoljni so bili z njo Grki. Zbrali so

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO
vsem rojakom širom po Avstraliji!

Janez Primožič, Brisbane

se nanjo v prepričanju, da bodo odnesli vse zna-
ge, v resnici so ostali malone praznih rok.

S pripravami za drugo Olimpiado so bile ne-
majhne težave. Grki so hoteli igram vrniti nekdan-
ji značaj — bile naj bi grška narodna posebnost.
Niso mogli razumeti, zakaj naj bi igre imele med-
narodni značaj in se vršile celo izven Grčije. Baron
de Coubertine je moral biti dober diplomat, da
so naposled Grki pristali na Pariz kot prizorišče
naslednjih iger. Na pomoč mu je pač prišla voj-
na, ki je bila Grčija vanjo zapletena.

Pariz! Baronov rojstni kraj! Pa še skupno
s svetovno razstavo, ki bo v mestu obenem. Pač
prijetno zadoščenje pobudniku modernih olimpijskih
iger. Toda na njegovo presenečenje francoske
mestne in državne oblasti niso pokazale pričako-
vanega navdušenja. Večino naporov za igre je mo-
ral baron vzeti na svoja ramena, vendar — uspel
je!

Naslednje olimpijske igre so se vršile v tem
redu: 1904 — St. Louis v Ameriki, 1908 — Lon-
don, 1912 — Stockholm, 1920 — Antwerp, 1924
— Pariz, 1928 Amsterdam, 1932 — Los Angeles,
1936 — Berlin, 1948 — London, 1952 — Helsin-
ki, 1956 — Melbourne, 1960 — Rim, 1964 — Tokio,
1968 — Mexica. Takoj pa moram pripomniti, da
se igre v letih 1916 v Berlinu in leta 1940 v
Helsinki niso mogle vršiti zaradi vojne, leta
1944 pa niti kraj zanje ni bil določen — iz istega
razloga. Tako bi prav za prav Olimpiada v
Mexici imela nositi št. 16. Za leto 1972 so dolo-
čili za kraj iger — München.

Avstralija je lahko ponosna, da se je ude-
ležila vseh modernih olimpijskih iger — poleg
treh drugih: Amerike, Anglije in Grčije. Glede
Slovencev je treba omeniti, da je leta 1912 nasto-
pil v Stokholmu — seveda v avstrijski ekipi, še
danes poznani naš športnik Rudolf Cvetko na
olimpijskem sabljaškem turnirju.

Od leta 1924 se vrše tudi zimske olimpijske
igre pod geslom: Citius, Altius Fortius. (Hitreje,
više, močneje.) Toda tem še vedno ne posveča
svet tolike pozornosti kot pravim, na katerih se
zbirajo najboljši športniki vsega sveta neglede na
raso in vero. Zbirajo se pod splošno znanim pra-
porom: Pet sklenjenih krogov — pet kontinentov
— simbol edinstva, bratstva in miru med vsemi
narodi sveta.

ČLOVEKOVE PRAVICE

(S strani 359)

Člen 27. a) Vsak človek ima pravico do svobod-
ne udeležbe pri kulturnem življenju svoje skup-
nosti, do užitkov umetnosti in soudeležbe pri
znanstvenem napredku in njegovih blagodatih.

b) Vsak človek ima pravico do zaščite moral-
nih in materialnih interesov, ki mu pristajajo iz
njegovih znanstvenih, literarnih ali umetniških
stvaritev.

Člen 28. Vsak človek ima pravico zahtevati,
da se uvede socialni in mednarodni red, v katerem
se bodo mogle popolnoma uveljaviti pravice in svo-
boščine, navedene v tej Deklaraciji.

Člen 29. a) Vsak človek ima dolžnosti do druž-

be, ker samo v njej more svobodno in popolno
razviti svojo osebnost.

b) Vsak človek je v uživanju svojih pravic
in svoboščin podvržen edinole omejitvam, ki jih
postavlja zakon v izključnem namenu, da zajamči
priznanje in spoštovanje pravic in svoboščin vseh
ljudi in da zadosti upravičenim zahtevam nrvno-
sti, javnega reda in splošnega blagostanja v zares
demokratski družbi.

c) Te pravice in svoboščine se ne smejo nikdar
izvrševati v nasprotju z nameni in načeli Zdru-
ženih narodov.

Člen 30. Nobena določba v pričujoči Deklara-
ciji se ne sme razlagati tako, da bi dajala kakršno
koli pravico bodisi državi, bodisi skupini ljudi ali
povdini osebi za podvzemanje ali izvrševanje de-
janj, ki bi imela namen: zatreti katero koli pravico
ali svoboščino, navedeno v tej Deklaraciji.

V HALOZE

HALOZE SO EDEN NAJBOLJ POSEBNIH delov slovenske domovine, po svoje tako čuden, a obenem čudovit svet, da mu daleč ni para. Grič pri griču se v navidezno polnem neredu vrsti od bregov Drave in od ravnin Dravskega polja do hrvatske meje, pa do Zavrča in Majšperga. Med griče se zajeda mreža dolin, ki so nekam neprijazne, senčne in vlažne, zato človeka tembolj mikajo pogledi od tod na vrhove, ki se kopljejo v soncu. Svet, ki hrepeni po odrešenju in se iz moreče vezanosti močvirnih tal zaletava k soncu, v svobodo, v obzorja širokih razgledov, bi lahko imenovali Haloze.

Kdor hoče užiti Haloze, naj čimprej zapusti doline in se povzpne po bregovih na vrhove. Ko bo gori, bo šele spoznal pravi obraz tega sveta, griček pri gričku se mu bo razkril kot skoraj nepretrgan, čudovito zamotan in zmeden sestav položnih hribov, po katerih lahko ure in ure hodiš, ne da bi ti bilo treba nazaj v mrke doline.

Pa tudi tu gori boš videl dvojen svet. Kakor na vrhovi rožnega venca so nanizane po grebenih zidanice in koče, ki čepa na svojih položajih in te opazujejo, podobne pohlevnim živalcam, ki so prilezle na sonce, da se pogrejejo. Ob tem rožnem vencu, položenem kakor slučajno, kakor je pač padel v pokrajino, se deli haloški svet na svet južnih in zapadnih pobočij. Na severu in severovzhodu leže gozdovi, proti jugu in zapadu se smehljajo vinske gorice, ki so jeseni, ko jim listje porumeni, kakor s suhim, fino oblikovanim zlatom okrašene.

Kar se tiče imena HALOZE, so razni poskusili že več tolmačenj. Morda ne bo napačno, če rečemo, da se nam ponuja kot najbolj sprejemljiva razlaga, ki skuša ime Haloze tolmačiti iz latinske besede Colles — vinorodne gorice. V Halozah je bilo veliko cerkvene vinorodne posesti. Njihove pisarne so označevale krajevna imena v latinščini — Colles. Je čisti lahko, da se je to ime močno vtisnilo Slovincem v spomin in so ga prenarodili po svojem okusu v Haloze. Ampak če je tako, bi pričakovali, da se bo ime Haloze raztegnilo tudi na (Slovenske) gorice in na Goričko v Prekmurju. Vse to je nekoč spadalo pod ime Colles — gorice. Vendar so latinsko ime — če je razlaga pravilna — obdržali samo v Halozah, prirojeno slovenski izgovorjavi.

Naseljene so bile Haloze že v davnini, o tem pričajo razne arheološke izkopanine. Vendar se ne da dognati, koliko so bile naseljene ob prihodu Slovencev v te kraje. Eno je razvidno iz izkopanin: Od nekdanj so se ljudje sprva naseljevali v dolinah in grapah in od tam so se dvigali na višje police in na same vrhove, v kolikor je pač napredovalo vinogradništvo. Redki so primeri, da so kje v Halozah zaselki zgoščeni v prave vasi. Celo ob cerkvah starejših župnij ni velikih vasi. Skromno naselbinsko središče je pri Sv. Barbari ali Cirkulanah in to je še danes najbolj pomemben kraj v Halozah. Izkopanine pričajo, da je bil kraj naseljen že v prazgodovinski in potem v rimski dobi.

Pogled od severa in severovzhoda na Haloze je mrk; če bi ne bilo veselega završkega kota, bi krstili ta svet kratko za gozdat svet. Pogled na Haloze od jugozapada pa je vesel, svetel in vabljiv. In del tega vabljivega sveta nam razkazuje Ptujška gora.

Tudi Ptujška gora je po svojem značaju pristno haloška, čeprav je že daleč na okrajini pravih Haloz. Ptujška gora s svojo cerkvijo je vrisk, ki se sprosti iz potnikovega grla, ko se po njenih pobočjih dvigne na višino in ubeži blatnim mokrotnim klancem, po katerih vodijo do nje pota od vseh strani iz dolin in melanholične ravnine Dravskega polja. V vseh dnevni urah je Ptujška gora lepa, najlepša pa v jesenskem večeru, ko se poslavlja od nje zahajajoče sonce, ko je vse klance in doline pod njo zalil mrki mrak in le njena cerkev še kljubuje in dviga luč in lepoto visoko pod nebo. Ni v pravljicah lepših podob kakor je ta, kadar imaš srečo, da jo doživiš.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

in druge namene

§ 20: Slov. društvo Canberra; § 4: M. Ritlop, A. Petek, J. Kovačič, D. Vran; § 2: M. Klemenčič, M. Kocjan; § 1: A. Branspergar, M. Jug, A. Hojnik, A. Konrad, V. Pančur, Lina Grassmayr, L. Grassmayr, M. Zanuttini.

P. PODERZAJ, INDIJA. Po § 10: Franc Šveb, J.M. — § 3: Marija Martin; § 2: Helena Pirc; § 20: P. Bernard (namesto božičnih voščil po pošti)

SLOMŠKOV SKLAD. § 2: Peter Bizjan, Marija Martin; § 1: Ivan Legiša.

Vsem iskrena hvala in Bog povrni! Seveda bomo še in še zbirali, kar pošiljajte!

Ptujska Gora

TIPKA

(s strani 341)

★ G. škof dr. Janez Jenko se mi je oglasil iz Rima, kasneje pa tudi že iz Kopra. Torej se je srečno vrnil. Vse, kar vas je srečal v Viktoriji in Južni Avstraliji, iskreno pozdravlja.

★ Božič je tu in z njim zopet naša polnočnica pri votlini na prostem, če bo le lepo vreme. V slučaju slabega vremena bomo seveda v cerkvi. Lepo prosim, ne odlašajte s spovedjo do zadnjega, ker bomo polnočnico zaželi **točno**. — Vsem dragim rojakom želim obilico božičnega miru, v novem letu pa tudi obilo božjega blagoslova. Bog daj, da bi vse leto pridno uporabljali našo slovensko cerkev! — Sledi naš BOŽIČNI SPORED:

Melbourne: Prilika za božično spoved tretjo nedeljo (15. dec.) pri mašah ob osmih in ob desetih. Enako četrto nedeljo (22. dec.) pri osmi maši. (Desete maše ta dan ni!).

V **torek 24. decembra** (vigilija božiča) spoved čez dan (pokličite patra v Baragovem domu!) in zvečer od 9 — 11:50. Opolnoči procesija k votlini, blagoslov jasic, nato polnočnica. Sledi še ena maša, po njej spovedovanje.

V **nedeljo 29. decembra:** sv. maša ob osmih v cerkvi, ob desetih pri votlini na prostem (v slučaju dežja v cerkvi).

Novo leto, sreda: maša ob osmih v cerkvi, ob ob desetih pa pri votlini na prostem.

Za zaspane bomo imeli v naši cerkvi mašo tudi

ob petih popoldne. Res bi ne bilo lepo, da bi kdorkoli začel novo leto brez maše. Tako je prilike dovolj za vse, samo poslužiti se je treba.

St. Albans: božično spovedovanje v **ponedeljek 23. decembra** od 7:30 zvečer v cerkvi Srca Jezusovega.

North Altona: spovedovanje v petek 20. decembra od 7:30 zvečer v cerkvi sv. Leona Velikega.

Geelong: spoved v soboto 21. decembra od 6:30 v cerkvi sv. Družine, Bell Park.

Ballarat: spovedovanje v četrtek 19. decembra ob sedmih zvečer v stolnici sv. Patrika.

Morwell, Gippsland: spoved pred in po maši v **nedeljo 22. decembra** ob 5:30 popoldne, cerkev Srca Jezusovega.

ADELAIDE, S.A.: Slovenska maša na **božični dan** ob štirih popoldne v cerkvi Srca Jezusovega, Hindmarsh. Prilika za spoved od dveh dalje.

★ "Velike reči mi je storil On, ki je mogoben . . ." (Lk 1,49) Te svetopisemske besede je izbrala **sestra Ema Pivk** za svojo spominsko podobico, na kateri je tudi datum: 1943 — 7. nov. — 1968. Letos je praznovala srebrni jubilej redovnih obljub v vsej tihoti in vsakdanjem delu. Sestra Ema v Baragovem domu skrbi, da največja slovenska družina v Avstraliji ni lačna. Seveda se še na sto drugih načinov žrtvuje za nas vse, da res lahko rečemo: Bog je že vedel, zakaj jo je poslal v Avstralijo. Naj jo ohrani v zdravju in dobri volji še dolgo vrsto let! Sestra Ema, Bog vas živi!

AKCIJA ZA DOM

MINILO JE MESEC DNI, odkar sem zadnjič pisal o nakupu nasega zemljišča. Omenil sem tudi finančno stanje Akcije in vam predložil sliko naše blagajne. Lahko ste opazili, da smo v precejšnji stiski in to nam da misliti, kako se bo še vse izteklo. Dokumenti so skoraj urejeni za nakup, le z denarjem smo kratki, ker pač večina rojakov še stoji ob strani in od daleč gleda, kaj se bo spekle iz te moke.

Po mojem mnenju je tako le: Začetek je tu in to ni malo. Imeli bomo kos zemlje in tam se bomo skoraj začeli zbirati. Že to nam bo pomagalo, da bomo postali bolj zavedni in tudi ponosni. Ko bo tako, bomo tudi dolg kmalu odplačali in nato na tisti kos zemlje nekaj postavili.

Torej, rojak, rojakinja, pridružita se, prispevajte svoj delež, nikar ne dopustita, da bi se samo nekateri žrtvovali za skupno stvar. Saj to je gotovo, da vsi, prav vsi, želimo imeti neko SLO-

VENSKO središče, svojo lastno streho. Prispevajte k temu! Svoj dar lahko pošljete na naslov: Akcija za Dom, P.O. Box 122, Paddington, NSW 2021. Lahko pa tudi ček, ki naj nosi ime: SLOVENE ASSOCIATION, pošljete na naslov blagajnikov: 92 A Northam Ave, Bankstown, NSW 2200. Ali pa se poslužite telefona: 70-6185 in povejte, da naj nekdo pride k vam po dar, ki ga mislite dati.

ZA SILVESTROVANJE si oglejte spodaj oglaš in če še nimate rezervirano, uporabite zgorajšnje naslove. Povejte, za koliko ljudi hočete imeti rezervacijo. Vstopnina je \$ 2 za osebo, otroci do 15. leta so prosti.

Zabava "Koline", ki jo je vodil Fr. Valenčič, je prinesla dobička \$53. Darovi za nakup zemljišča so sledeči: \$100 J. Pitlovič; po \$50: V. Butinar, družina Valenčič; \$25: K. Bezjak; \$20: N. & K. Zrim; po \$15: V. Cucek, A. Laznik; \$12: št. Šernek; po \$10: A. Kuret, S. Hrast, B. Bratovič, A. Podgornik, J. Kariš, F. Valenčič, H. Šarkan, I. Porok, S. Verzelj; po \$7: M. Šircelj, A. Kastelic; \$6: M. Copot; po \$5: J. Bratovič, L. Maksinovič, A. Konda, V. Simčič, M. Velišček, A. Lavrenčič, V. Luksič, F. Danev, E. Hrvatina, F. & M. Verko, F. Znidaršič, F. Kavčič, Neimenovan; po \$4: J. Mauko, J. Bajt, S. Plut, J. Sušnik; po \$3: M. Colja; \$2,25: H. Stankovič; \$2: P. Miladinovič; \$1: S. Stock.

Najlepša hvala in še drugim se priporočamo. Spomnite se naše zadeve za BOŽIČ! — Vinko Ovičaj, blagajnik.

NOVO LETO

Miran Jarc

Vsako leto ob tej uri
se poslavljamo,
vsako leto ob tej uri
se pozdravljamo
v blesku upov, v godbe vinu
ujeti v plesni krog noči . . .
Zdaj ne vdajaj se spominu,
molči v svoji žalosti!

Sprejmi mirno, kar ti daje
zagonetni čas,
ki brezbržno in igraje
kleše nam v obraz
dneve bele, dneve črne . . .
danes zate, jutri zame.
Pa nekoč bogato vrne,
kar ti morda danes vzame.

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

AKCIJA ZA DOM

vljudno vabi na

SILVESTROVANJE

AUBURN TOWN HALL

V torek 31. decembra ob 8. zvečer

Pozdravili bomo NOVO LETO 1969

Vsi dobrodošli!

ODBOR

KRATKO IN MALO NOČEM

Pepe Metulj

Bral sem v neki povesti, da je znanec znancu ponujal v nakup knjigo. Oni je najprej samo odkimal. Ko mu je ta le prigovorjal, naj kupi, je nejevoljno odgovoril: "Kratko in malo nočem".

Preden sem naprej bral, sem začel razmišljati, kaj se to pravi. Ta "kratko in malo" je večkrat kje zapisan. Jaz sem pa začel biti pravi pikolovec pri slovenščini, odkar me je nekaj pikal slavni Čmrli, ki jo je potem menda nekam pobrisal iz Avstralije. Tako sem obstal pri tem "kratko in malo", pa ga potisnil pod drobnogled.

Zakaj ni oni samo rekel: Nočem? Zakaj je treba reči poprej "kratko in malo"? Pa še zvezati obe besedi z veznikom "in"? Poskusil sem, kako bi bilo, če bi rekel samo: Malo nočem?

Vsako zase je gotovo brez smisla. Če rečeš: kratko nočem, bi te jaz vprašal: Ali tudi dolgo nočeš? In če rečeš samo: malo nočem, bi te vprašal: ali tudi veliko nočeš? Če pa deneš vmes "in", te lahko vprašam: Ali tudi dolgo in veliko nočeš? Naj vzamem vsako posebej ali oboje skupaj, brez smisla je. Pa vendar velikokrat beremo ta izraz: kratko in malo, pa tudi sami ga uporabljamo v govorjenju in pisanju. Še bolj čudno pa je, da ga tudi dobro — razumemo. Torej ni tako brez smisla, kot se mi je na prvi pogled zazdelo.

Tuhtal sem naprej in nazadnje prišel do prave rešite. Oni znanec ni mislil reči, da kratko noče ali da malo noče (knjige kupiti), ampak da nikakor noče kupiti. Besedi "kratko" in "malo" ne

spadata k besedi "nočem", to bi bil nesmisel. Spadati pa k neki besedi, ki v tej frazi manjka. Nekoč je najbrž bila, potem je pa odpadla zaradi lenobe ali površnosti našega govorjenja. Pa seveda tudi pisanja.

Takoj bi bilo drugače, če bi pisatelj zapisal: "Kratko in malo: nočem!"

Dvopičje, ki sem ga jaz dodal, kar dobro nadomestuje tisto besedo, ki manjka. Lahko jih je pa tudi več. Po mojem dognanju bi moralo biti takole — in je nekoč tudi gotovo bilo:

"Kratko in malo ti povem, da nočem".

Še bolj natančno:

"S kratko besedo in z malo govorjenja povem: nočem!"

Če je tako povedano, imata pridevnika "kratko" in "malo" svoj pomen in jima dam pravico, da stojita, kamor ju je pisatelj postavil.

Vse to je pa toliko kot: nikakor! Ali: na noben način! Zdi se mi pa, da "kratko in malo nočem" reče človek, ko je že precej nejevoljen in sit drugega človeka, ki sili vanj. To bi pomenilo, da je s tem povedal še kaj več, kot bi povedal s samim: nikakor!

Nazadnje sem pa le dal pisatelju prav. Pomisliti moramo, da se jezik razvija, dokler je živ. Pisatelj je uporabil jezik, ki je že razvit, pa je tako zapisal. In kdor je to mojo razpravo do sem bral, me je gotovo že sit, pa si misli na tihem (ali pa na glas): Pepe, Pepe, kratko in malo nehaj!

PO ŠPORTNEM SVETU

Nekaj o uvrstitvi jugoslovanskih športnikov na olimpiadi v Mehiku. V ženskem peterboju je Marjana Lubejeva med 31 tekmovalkami zasedla 12. mesto s 4.726 točkami. Svetovna rekorderka na 800 m Vera Nikolič je v polfinalu na 800 m pri 300 m brez kakega vzroka odstopila. Njeno ravnanje so močno obsodili ostali jugoslovanski olimpijski tekmovalci. Bila je namreč edina favoritinja za zlato medaljo. Pozneje je priznala, da ni sposobna za velika tekmovanja, češ da ima preslabe živce.

Na 100 m prosto se je Splitcanka Mirjana Šegrtova prav dobro uvrstila — na 7 mesto s časom 1,01,3. V skoku v višino sta Kranjčan Milek

in Todosijevič preskočila na treningu 216 cm, toda v tekmovanju se Milek ni uvrstil v finale, Todosijevič pa je s 206 cm zasedel zadnje, 13. mesto.

V orodni telovadbi se je jugoslovanska vrsta, ki so jo sestavljali Cerar, Brodnik, Kersnič, Vrtič, Šrot in Anič uvrstila na odlično 6. mesto s 550,75 točkami. Prvo mesto je zasedla Japonska s 575 točkami; slede SZ 571,10; Vzh. Nemčija 557,15; ČSSR 557,10; Poljska 553,40. Nastopilo je 14 ekip.

Med posamezniki je Miro Cerar, ki je dobil zlato medaljo za vaje na konju z ročaji, zasedel 9 mesto s 113,30 točkami. Prvi je bil Japonec Sawao Kato s 115,90, drugi pa Varonim (SZ) s 115,85. Ostali slovenski telovadci so se med 117 tekmovalci takole uvrstili: 23. Brodnik 110,75, 30. Kersnič 109,85; 42. Vrtič 108,90; 84. Šrot 104,80.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

Tel. za p. Valerijana: 31-3655

Naslov: 66 Gordon Street, Paddington,

N.S.W. 2021.

Službe božje

Nedelja 22. decembra (četrti v mesecu):

Sydney, St. Patrick, ob 10:30

Villawood (Gurney Rd.) ob 10:15

Spovedovanje za božič pred mašo

Sreda 25. dec. (BOŽIČ, Rojstvo Gospodovo):

POLNOČNICA V AUBURN HALL, Auburn

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

Villawood (Gurney Rd.) ob 10:15

WOLLONGONG (St. Francis H.) ob 4.45

Nedelja 29. dec. (peta v mesecu):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

HAMILTON (NEW C.) ob 6. pop.

Sreda 1. januarja 1969: NOVO LETO

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

Villawood (Gurney Rd.) ob 10:15

Nedelja 5. jan. (prva) IME JEZUSOVO

Blacktown (stara cerkev) ob 10:30

Croydon Park (sv. Janez) ob 10:30

Nedelja 12. jan. (druga) SVETA DRUŽINA:

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

WOLLONGONG (St. Francis H.) ob 4.45 pop.

Nedelja 19. jan. (tretja):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 10:30

CANBERRA (Braddon) ob 6. pop.

MNOGO SVETONOČNEGA

BLAGOSLOVA

in božičnega veselja vsem rojakom!

Dr. I. Mikula, p. Bernard, p. Valerijan

SPOVEDOVANJE POSEBEJ

Božična vigilija: torek 24. dec.:

Paddington (St. Francis) od 9 — 10 dop. in
od 6 — 7 zvečer

Blacktown od 12 — 1 pop.

Cabramatta od 1:30 — 3 pop.

Sydney (St. Patrick) od 4 — 5 pop.

Auburn: pred polnočnico od 10 do 12.

POLNOČNICA NA SVETO NOČ

AUBURN TOWN HALL

Auburn Road, malo čez Queen St.
(Prav blizu postaje)

Polnočnica bo spet samo tu

Spovedovanje od 10. — 12. Ne odlašajte
na zadnje minute!

K MOLITVI ZA DOMOVINO

Krožek Slomšek-Baraga vabi k molitvi za domovino v nedeljo 12. januarja, praznik SVETE DRUŽINE, kot navadno v kapelo sv. Frančiška, Paddington, ob 2. pop.

Slovenska Molitvena Zveza pripominja: če Slovenci hočemo, da bi nas drugi narodi spoštovali, moramo tudi sami do njih biti spoštljivi. Molimo za krepost pravičnosti in ljubezni med vsemi narodi, zlasti med Slovenci!

Zopet ste vljudno vabljeni
na

ŠTEFANOVANJE

PADDINGTON TOWN HALL
(Oatley & Oxford Sts.)

V četrtek 26. decembra ob 8. zvečer

Dobiček bo za sestrsko hišo

Slov. Karitas

ZA SESTRSKO HIŠO

P. Valerijan

Po nekaj mesecih premora znova objavljam darove za sestrsko hišo v Sydney: \$20: Neimenovan; po \$10: Alojz Filipič, G. Matejko, Helena Prosič, Neimenovana, G. Wills; po \$4: Jože Sok, Neimenovan, Jože Železnik; \$3: Rose Russo; \$2.20: Neimenovana; po \$2: Ivo Bavčar, Teja Bavčar, Jože Benčina, Marica Darmanin, Emil Kapelj, Norma Kogovšek, Olga Savlig, Herman & Gizela Šarkan, Rudolf Uljan; po \$1: J. Androjna, Toni Sušnik, Anica Vitežnik.

Iskrena hvala in Bog plačaj vsem skupaj in vsakemu posebej. Nekateri od gornjih so se že ponovno spomnili sklada za sestrsko hišo. Lepo prosim, da se tudi ostali, ki doslej niso mogli darovati, ali niso videli potrebe ali razloga, da bi se pridružili darovalcem — da to sedaj store: **sestre bodo prišle, ko bodo imele pripravljeno hišo.** Nič prej. Zato ne sprašujte. **KDAJ SESTRE PRIDEJO. AMPAK: KDAJ BOMO IMELI HIŠO ZANJE? K TEMU CILJU VSI ENODUŠNO POMAGAJMO!**

Za letošnji božič znova odprimo srce in darujemo za sestrsko hišo. — Sestre v Melbournu bodo zopet opravile uro molitve za dobrotnike njihovega sydneyskega samostana, jaz pa bom opravil sv. mašo zanje. — Dosedanje vsote sklada ne bom objavjal to pot, ker je bilo zadnje mesece bolj malo darov. Vsekakor pa bi rad, da bi do velike noči naslednje leto dosegli vsoto \$12.000. To bo šlo, če bo vsak mesec toliko darov, kot zgornjih od treh mesecev skupaj.

Ko so melbournški rojaki odprli svojo cerkev, se marsikdo v Sydneyu vprašuje: če so oni zmogli, zakaj tu v Sydneyu še nimamo cerkve in smo še daleč od nje? Ali jih je več, ali so bolj zavedni v verskem in narodnem pogledu? Morda. Gotovo pa je, da jim je k cerkvi v veliki meri pripomoglo to, **da jim ni bilo treba kupiti zemlje.** V Sydneyu zaenkrat še nismo tako srečni, da bi nam kak mecen, ali Miklavž, prinesel v dar zemljo, na katero bi postavili svoje versko središče. Menda ne kaže na to čakati, ker so taki primeri redki. Toda to nam ne bo vzelo poguma. Vseeno zmoremo postaviti svoje versko središče in ga tudi bomo. Ne samo peščica nas, ampak VSI. Torej na delo! —

DR. MIKULA: SPORED ZA BOŽIČ

ALBURY: Mercy Hospital kapela, petek 20. dec. ob 7. zvečer.

W A G G A : Mount Erin Convent, nedelja 22. dec. ob 10 dopoldne.

T U M U T : župna cerkev, nedelja 22. dec. ob 7. zvečer.

CANBERRA: St. Mary's ob Civicu, torek 24. dec. ob 8. zjutraj.

Božična polnočnica, Assembly Hall, High School, BRADDON, poleg cerkve sv. Patrika. Od 10. naprej spovedovanje do polnoči.

Novo leto, božična osmina, v St. Mary's ob Civicu ob 6. pop.

BRISBANE: Božična maša 25. dec. St. Mary's So. Brisbane, ob 11. dopoldne.

St. Štefan, 26. dec. istotam ob 9. dopoldne.

HAMILTON: Sacred Heart cerkev, nedelja 29. dec. ob 6. zvečer.

Na svidenje in vesel Božič! — **Dr. I. Mikula.**

No 33

Misli, December, 1968

DOPOLNILO K "MATICI POKOJNIH"

V novembrski številki sta po nesreči izpadli naslednji imeni (pa jih je bilo že tako ali tako za **celo stran** — več ko poprej kdaj za nekaj let skupaj . . .):

BRKOVEC MIHAEL, 62 let, družinnski oče, doma z Jezerskega pri Kranju. Umrl na srčni kapi v Blacktownu 13. aprila 1968. Pokopan v Riverstonu.

KONESTABO MIRKO, 29 let, družinski oče, doma v Pregarjih. Umrl ob nezgodi v tovarni med delom 10. maja 1968. Pokopan v Rookwoodu, NSW. Z drugimi vred obema: **Večni mir!**

DODATNE SLUŽBE BOŽJE

Sv. Štefan, četrtek 26. dec.:

Sydney, St. Patrick, ob 10:30

Sv. Trije Kralji, ponedeljek 6. jan.:

Sydney, St. Patrick, ob 8. zvečer

NEW SOUTH WALES

Wollongong. Čeravno smo zamudili rok za dopis v prejšnjem mesecu, naj ne ostane neomenjen obisk škofa dr. Jenka pri nas. Slovenci v velikem Wollongongu smo mu zelo hvaležni, da je prihitel tudi med nas, čeprav le za kratek obisk. Pred slavlom ob cerkvi ga je pričakalo lepo število rojakov, tudi v narodnih nošah. Pozdravno deklamacijo sta lepo izrekla Suzana Šinko in bratec Harry. Šli smo v cerkev in prisostvovali ginjeni škofovi maši in pridigi. Po končani službi božji ni bilo časa za sestanek kje v dvorani, pa smo kar na prostem pred cerkvijo po domače pokramljali z visokim gostom. Škofova preprostost in domačnost nam bo ostala v neizbrisnem spominu. Prav gotovo se bomo o njem pomenkovali spet na starega leta večer, ko se bomo zbrali za pričakovanje novega leta v St. Mary's dvorani: North Cliff Drive, Berkeley. Le pridite, rojaki in rojakinje, takrat bo med nami "vse po domače", tudi odsotnemu Prezvišenemu bomo voščili srečno novo leto 1969. — **Pavle Arhar-Klančar.**

Paddington. — Moram poročati, da se mi je že od doma oglasil g. škof dr. Jenko po svojem povratku v Koper. Med drugim piše: Ko gledam nazaj na svojo turo po Avstraliji, se mi zdi kakor sanje z drugega sveta. Hvaležen sem posebno Vam, da ste me na vseh potih zvesto spremljali in se trudili, da bi mi bilo povsod čim manj neprijetno. Tudi avstralski škofje in duhovniki so bili galantni z menoj. Nekoliko nerodno mi je bilo, da sem jih slabo razumel. Ko berem, mislim, ga znam angleško, ko poslušam, je pa drugače... Vsem Slovencem od Brisbana do Perthu še enkrat iskrena zahvala za gostoljubnost in darežljivost. Vsem tudi voščilo za blagoslovljen Božič in srečno novo leto. Pozdrav in blagoslov! — Vidim, da sem prezrl povabilo v pismu: Kadar pridete v domovino, obiščite me v Koprju. Kajne, rojaki, radi se bomo odzvali prijaznemu vabilu. Žal nam je le, da so mnogi rojaki tu ostali brezbrizni ob vabilu g. škofa na misijonske pobožnosti. Zelo jih obžalujemo. Saj g. škof z nami vred ni imel drugih namenov, le to je hotel, da bi si vzeli k srcu znane besede: Bliže k tebi, moj Bog, bliže k tebi... — **Dr. I. Mikula.**

Canberra, ACT. — Ob peti obletnici, odkar obstoji Slovensko društvo v prestolnici federalne Avstralije, naj pride glas o nas v javnost, da ne bomo po lastni krivdi tako "za luno". Naše društvo lepo uspeva in pri vseh tukajšnjih rojaki vedno najde prijateljsko sodelovanje. Za tekoče poslovno leto je društveno krmilo zopet sprejel rojak Ivan Urh kot predsednik. Tudi ostali odborniki so dobro izbrani in nam jamčijo za uspešen napredek društva. Tudi v preteklosti je bilo v društvenih zadevah med ljudmi več in več zadovoljstva. Upamo, da ne bo dolgo, ko pridemo tudi do lastne strehe, do Doma, ki bo naše kulturno in družabno središče. Načrti so že izdelani, zemljišče nam je na ponudbo na več mestih, zdaj gre le še za to, za kateri kraj se bomo odločili, da bo večina z njim naj bolj zadovoljna. Mislim, da se bomo odslej kaj večkrat oglašali v listu MISLI. Vsem rojakom po širni Avstraliji voščimo vesel Božič in srečno novo leto. — **Franci Bresnik.**

Newcastle. — Naj pride v naš list dopis vendar enkrat tudi od nas. Imeli smo slovenski krst in napol slovensko poroko. V prelepo obnovljeni cerkvi na Tights Hillu je bila krščena dne 28. nov. Vlasta Marija, prvorojenka Ivana Macedonija in Marije r. Glavič. Botre Stanka in Marijo Glavič v Domžalah je zastopala ga. Ivanka Torbica iz Mayfielda. — Omenjena poroka je pa bila 30. nov. v Hamiltonu, cerkev Srca Jezusovega. Mary Podgorelec, mlajša hčerka Podgorelčeve družine in ženin Lyell McGuinness sta si obljubila zakonsko zvestobo do smrti. Novokrščenci in novoporočenci prav iskrene čestitke! — **Poročevalec.**

Concord. — Že dolgo nisem slišal slovanske himne, le sam zase jo včasih brundam. Oni dan mi je pa prišlo na misel, da bi jo bilo treba za naše čase predelati. Takoj sem se oprijel posla in zdaj je taka:

Hej, Slovani, naša reč
slovanska gnivo klije,
dokler Rus slovanske brate
s stalinizmom bije.
Gini, gini, duh stalinski,
zgini nam na veke,
grom in peklo nad Slovane,
to so tvoje steke.

Naj nad Čehi, nad Slovaki,
burja naj se znese,
Brežnjev sika, Kosigina
rdeča jeza trese.
Čeh, Slovak, oj, stojte trdno
kakor zidi grada,
naj rešuje tudi Ruse
vaša misel mlada!

Prav lep pozdrav vsem, ki boste slovansko himno peli po moji preuredbi. — **Pepe Metulj.**

Marrickville. — Kako je v resnici s to našo Avstralijo? Toliko slišimo, kako bogata je in kako "affluent" smo njeni ljudje. Pa sem odprl list *The Catholic Weekly* in našel dopis iz Viktorije. Dopisnik Peter Stuart piše: En milijon ljudi v Avstraliji živi v pomanjkanju. Mnogi družinski očetje morajo imeti po dvoje zaposlitev, da zmorejo vzdrževati družino. Stanovanjska kriza je resna po vseh krajih in delavci, ki nimajo kvalifikacije, komaj morejo misliti na postavitev lastnega doma. Povišanje plač nima nobenega pomena, ko se tudi cene sproti dvigajo. Večina monopolov je v rokah privatnikov in ti gledajo le na dobiček, dobrobit delavcev jih ne briga. Tudi izjave o socialni enakopravnosti so samo odmevi udarcev po praznih sodih. — **Peter Bizjan.**

Tallarook. — Ko je bil čas izpitov, je bil varen čas in sem se pridno učila vsak večer. Nič ni bilo časa za TV. Upam, da bom dobila ob koncu šolskega leta kakšno nagrado. Nedelja 3. novembra je bila spet naša romarska nedelja na grobove v Keilor. Opravili smo molitve za svoje rajne. Potem smo šli v Sunbury na procesijo. Prav lepo je bilo. Vse naše narodne noše so bile tam. Tudi drugi narodi so prišli v svojih nošah. Slovenci so bili v zelo častnem številu, prav je, da smo ponosni na svoj narod in vero. Lep pozdrav vsem, posebno Kotičkarjem. Vsem prav vesel Božič! — **Elizabeta Martin.**

Misl, December, 1968

QUEENSLAND

Brisbane. — To pa ni majhna novica, mora v široki svet. Pet Klekarjevih fantov v Annerly je dočakalo sestrico. Dali so ji ime Ana Marija in krstil jo je dr. Ivan Mikula, ki je dober teden po njenem rojstvu prišel s severa nazaj skozi Brisbane. Botra sta bila Mirko in Anica Cuderman. Klekarjeva družina se je z zelenega Pohorja pred leti preselila v Melbourne, pozneje pa v toplejši Brisbane. Pridni Klekarjevi dečki veselo ministri-
rajo v lepi ondodni cerkvi. Lojzek in Tonček sta bila tudi pri birmi, ki so jo pri nas 15 mladim podelili škof dr. Jenko. Poleg Klekarjeve družine je pri nas najbolj številna Podobnikova, ki je tudi poslala k birmi dva: Nežiko in Jožka. Čestitke vsem in Bog živi družine, ki se tako resno trudijo za dobro vzgojo otrok! — **Poročevalec.**

WESTERN AUSTRALIA

PERTH, W.A. — Dolgi polet iz Adelaide na zapadno avstralsko obalo je pomenil za škofa dr. Jenka še zadnje tri večere misijonarjenja: pridiganja, spovedovanja, maševanja. Škof je govoril tudi Hrvatom, domači župnik pa v angleščini. Cerkev v Osborn Parku je bila lepo napolnjena.

Kakor drugod, tako je bilo vodilo škofovih misijonskih pridig tudi v Perthu: poživitev vere, upanja in ljubezni. Čeprav sem ga slišal o tem govoriti na več krajih, ni bila nobena pridiga čisto ponovljena, vsaki krat je predmet osvetlil v drugačni luči. Čutili se je dalo, da se je g. škof izsolal v cerkvenem govorništvu pri treh velikih govornikih, ki so: dr. Mihael Opeka, škof Gregorij Rožman in nadškof Josip Ujčič. Bilo je za našega škofa-misijonarja naporno delo, ko skoraj ni bilo oddiha, pa je dobri mož krepko zdržal.

Zadnji dan oktobra smo s škofom v zgodnjem jutru še pohiteli v Novo Nurcijo, slavno benediktinsko opatijo, ki je dosti daleč od Perthu. Bila je za škofa-romarja zadnja postaja v Avstraliji z namenom, da še enkrat poprosi Boga in Marijo Montseraško za blagoslov na opravljeno delo med nami.

Tako. Od 2. oktobra, ko so Brisbančani mimo letečemu škofu voščili prijazno "dobro jutro", pa do slovesa 31. oktobra v Perthu, ko smo mu mi klicali "lahko noč in z bogom", mu je potekal nepretrgan delovni dan — za cel mesec dolg. Zares iz srca smo mu voščili srečen polet in srečen povratek k rednemu delu v skrbi za izročene mu duše v Slovenskem Primorju. — **Dr. Ivan Mikula.**

K R I Ž A N K A

Vodoravno: 1 slovensko mesto — 6 vojni bog starih Grkov — 7 kulturna rastlina, nekdanj zelo domača Slovincem — 8 pregovor — 10 telesni udje — 11 mora biti vsako leto nov — 14 športna obleka — 15 gleda — 16 sedmina tedna — 18 država v Afriki — 19 vsakdanji zapisnik.

Navpično: 1 komaj kdo — 2 oltar (lat.) — 3 nemška reka, po slovensko zapisana — 4 je (angl.) — 5 pride za plimo — 9 slovenski pisatelj, ki je dokončal Jurčičeve Rokovnjače — 10 nasprotno od laži ali zmote — 12 silovit vihar — 13 moško ime — 16 kakor vodor. 16 — 17 začenja vprašanje — 18 Marija Verko.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1969
želi svojim odjemalcem

A D R I A

CONTINENTAL RECORD & BOOK HOUSE

736 George St., Sydney, TEL. 211-5462

in

"ADRIA" TOURIST & INFORMATION CENTRE

isti naslov, TEL. 211-5462 Ext. 2

TURISTIČNI CENTER oskrbuje rezervacije na ladjah in letalih — urejuje dokumente za potovanja ali prihode ljudi v Avstralijo — oskrbuje prevode distin, izpolnjuje formularje, pomaga pri zaposlitvah, daje informacije vseh vrst.

PRODAJALNA PLOŠČ, SPOMINKOV IN KNJIG: vse vrste domačih izdelkov iz Jugoslavije — listi in časopisi — povestne knjige in slovarji — razglednice in fotografije krajev in mest v Jugoslaviji, seveda tudi v SLOVENIJI.

IZ VELIKE ZBIRKE SLOVENSkih KNJIG le nekaj primerov:

Zgodovina slovenskega naroda 1 — 2 \$7.50 — V zanosu in obupu 1 — 2 \$10 — Roman o Prešernu \$3.20 — Zločin in kazen \$ 3.20 — Lepa gospa z bogatega dvora, \$ Pang \$5.50 — Vojna in mir 1 — 4 \$19.50 — Peter Veliki 1 — 2 \$10 — Ana Karenina 1 — 2 \$10 — Za družino in dom, Grim \$ 8.50 — Slovenske narodne pravljice \$3.20 — Sodobni domači zdravnik \$5.80 — Rak, bolezen naših dni \$4.50 — Znanost, sodobna ilustr. enciklopedija \$16.20 — Gorenjska, fotografije \$4.50 — Ljubljana, fotografije \$4.50 — Primorska in Notranjska, fotografije \$3.50 — Dolenjska in Bela krajina, fotografije \$4.50 — Slovenska zgodovina 1792 — 1918 \$4.50 — Zadnji dnevi B. Mussolinija \$2 — Temni angeli, Maldovala \$2 — Slovenska kuharska enciklopedija, 3200 receptov \$16.00

SLOVARJI: Angleško-slovenski, Škerlj \$4.50 — Angleško-slovenski, Grad \$2.30 — Slovenko-angleški, Kotnik \$4.50 — Slovensko-angleški, Grad \$2.30 — Vesela angleščina, Grad \$1.20.

OBIŠČITE NAS — TELEFONIRAJTE NAM — PIŠITE NAM — VEDNO VAM BOMO Z
VESELJEM POSTREGLI.

TURISTIČNA AGENCIJA

“PUTNIK”

245 Gertrude St., Fitzroy, Vic. 3065 — Lastnik: PAUL NIKOLICH

Priporočamo se za potovanja v Slovenijo po najnižjih cenah. Urejujemo vse potniške zadeve: potne liste, vize in druge dokumente.

Pripravljamo za prihodnje leto skupinska potovanja v Slovenijo in druge kraje v Jugoslaviji

Pišite, telefonirajte ali pridite osebno.

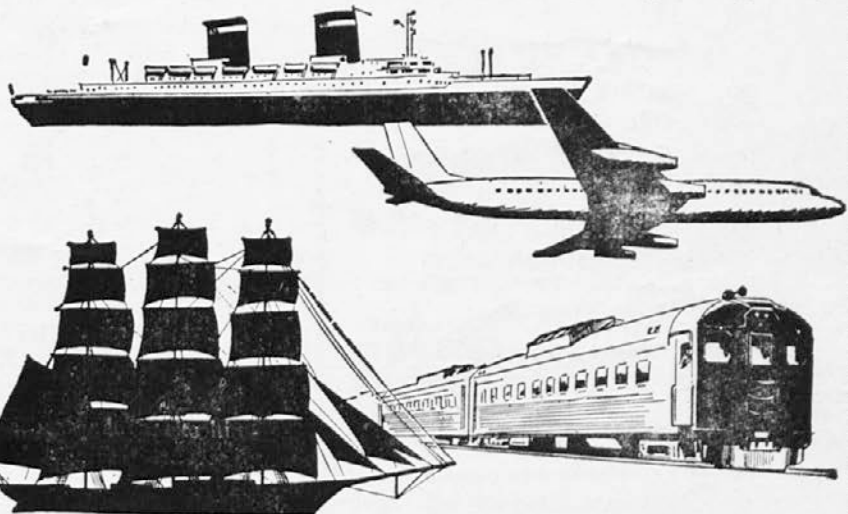
Priporočite nas svojim prijateljem.

Ako živite daleč od nas, vam vse uredimo po pošti.

PUTNIK ima zvezo z vsemi kraji v Jugoslaviji.

PUTNIK je edina samostojna agencija v Avstraliji.

Odprto imamo vsak dan od 9. dop. do 6. pop. Ob sobotah od 9. do 12, ob nedeljah od 10. dop. do 2. pop.

URADNIKI: Mr. P. Nikolich, Mrs. K. Erman,
Miss L. Koren, Mr. R. Manevski.

Informacije po telefonu 419-1584.
Po urah 415-978 ali 44-6733.

PHOTO STUDIO

VARDAR

108 Gertrude Street

Fitzroy, Melbourne, Vic.
(Blizu je Exhibition Building)

Se priporoča rojakom za naročanje
fotografij vseh vrst.

Nevestam posojamo brezplačno
nove poročne obleke.

Odprto vsak dan od 9. do 1.
in od 3. do 6. ure pop.

Ob sobotah in nedeljah od 9.-7.

Dogovorite se za čas preko telefona:
41-5978. Izven ur: 44-6733

Lastnik: P. NIKOLICH

GLAVNI AGENT ZA FIRMO "PUTNIK"

OLYMPIC EXPRESS

110 A Bathurst St., Sydney, 2000

Tel: 61-7121 ali 26-2191

PODRUŽNICA:

253 Elizabeth St., Sydney

Tel: 26-1134

★ Urejuje rezervacije za potovanje po morju in zraku

★ Nudi možnost dolgoročnega odplačevanja na nizek depozit

★ Izpolnjuje obrazce za sklepanje zakona, razne prošnje in tako dalje.

★ Ima na ponudbo zastopnika, ki vas lahko obiše in vam pomaga v raznih problemih.

OBRAČAJTE SE NA NAS!

HAIRDRESSING SALON

"MIRA"

25 Dale Street, Fairfield, N.S.W.

se priporoča rojakinjam v Fairfieldu in okolici za pričeske, ondulacije, kodranje, barvanje in nego las.

Poleg rednih delovnih ur, je salon odprt tudi v četrtek zvečer in soboto ves dan.

Cene zmerne: "Special permanent" samo
\$ 3.50

Telefon 72-6392. Mira Radič.

SLOVENSKI KROJAČ

MARTIN JANŽEKVIČ

IZDELUJEM OBLEKE
VSEH VRST: poročne,
športne itd. Natančno po
vaši želji. Velika izbira
angleškega blaga. Proda-
ja raznih tekstilnih po-
trebščin.

125 KING ST.,
NEWTOWN, SYDNEY

Kličite čez dan ali
zvečer: 51-6513

NAMESTO OGLASA NA TEM MESTU

Poslal J. Primožič

"Slišim, da misliš vzeti baronico z deset tisoč dolarji." — "Ne bo držalo. Mislim vzeti deset tisoč dolarjev in za nameček dobim baronico".

Oče poučuje sina: Rečem ti, boj se dolgovi! Posebno tistih, ki po okoliščinah veš, da jih je treba plačati.

"Tudi jaz bi bil rad tak genij, kot si ti."
"Ni vsakemu dano. Genij mora biti rojen."
"No, če ni drugih zahtev, rojen pa sem".

"Gospod kandidat, povejte mi, katero sočivje ima največ beljakovine v sebi".

"Dobra solata s trdo kuhanimi jajci."

"Prosim pojasnila: Kaj pomeni izraz: reguliranje valute?"

"Prav rad. Koliko premoženja imate?"

"Nič".

"No, vidite. Ko bo valuta regulirana, boste imeli prav toliko, ampak v zlatu".

"Ali ti mož kaj pomaga v gospodinjstvu?"

"O, pa še kako! Po cele dneve je z doma, da mi ni pri delu v napoto".

ZELI SPOZNANJA

Slovenec, 50 let star, išče Slovenko,
ki bi se z njim poročila.

Za informacije: Stane Kovač,
23 Salstone St.

Kangaroo Point, Qld. 4169

Misli, December, 1968

SLOVENSKE PLOŠČE
KNJIGE — SLOVARJI — MUZIKALNI
INSTRUMENTI

UNIVERSAL RECORD CO.

205 Gertrude St., Fitzroy, VIC. 3065

Tram 88, 89, 90 iz Bourke St. do postaje 13.

Kataloge in naročbe pošiljamo s pošto
POSLUŠAJTE NAŠO RADIJSKO EMISIJO
ob ponedeljkih 9.07 zvečer na 3 XY — Mel-
bourne, val 1420.

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, Ottoway, S.A. 5013

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč
in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo
posreduje.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam
razne dokumente pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obra-
čajte na nas v teh zadevah!

Tel. 42777

Tel. 42777

AVTOKLEPARSKO PODJETJE

IVAN ŽIZEK

"GRANVILLE SMASH REPAIR"

10 Rawson Rd.

Guildford, N.S.W.

Tel. 632-4433

Delo opravi v sporazumu z zavarovalnico
ali po osebnem dogovoru s stranko.

Ponoči in podnevi "Towing Service"
Izučeni avtokleparji lahko dobijo delo
Tel.: 632-4433 — 632-0349

SLOVENSKA MESNICA ZA

WOLLONGONG ITD.

TONE IN

REINHILD OBERMAN

20 Lagoon St., Barrack Point, NSW.

Priporočava rojakom vsakovrstne mesne
izdelke: kranjske klobase, ogrske salame,
slanino, sveže in prekajeno meso, šunke itd.
Vse po najboljšem okusu in najnižjih cenah.

Razumemo vse jezike okoliških ljudi.
Obiščite nas in opozorite na nas vse svoje
prijatelje!

PODJETJE ZA POHIŠTVO, CANBERRA

JANEZ TADINA

9 Collins Street, Quenbeyan, N.S.W. 2620

Priporoča se rojakom za naročila za vsa-
kovrstno pohištvo v dnevni sobah, spalnicah,
kuhinjah in podobno.

Phones: Qbn. 1102.

After Hours: Canb. 49 8162

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO

BOŽIČNI PAKETI

Dr. J. KOCE

G.P.O. BOX 670, PERTH, W.A. 6001.

TELEFON 87-3854

1. Obrnite se na nas, če hočete imeti res pravilne prevode spričeval, delavskih knjižic in sploh vseh dokumentov.
2. Ravnajte se po načelu "svoji k svojim", kot to delajo drugi narodi. Zato naročajte vozne karte vseh vrst (za letala, ladje itd.) pri nas, saj pri nas ne stane vozna karta niti cent več kot drugje. Kdor naroči karto pri nas ali na čigar priporočilo dobimo naročilo, mu damo brezplačno informacije in nasvete v pravnih in poslovnih zadevah.
3. Darilne pošiljke (pakete) izvršujemo hitro in solidno. Če želite, vam posljemo cenik.

ZASTOPNIK za N.S.W. Mr. R. OLIP, 65 Moncur St., Woollahra, N.S.W. Tel. 32-4806

ZASTOPNIK za VIC.: Mrs. M. PERSIC, 704 Inkerman Rd. Caulfield, VIC. Tel. 50-5391.

NAJCENEJŠE POTOVANJE

SREDI APRILA 1969

- Z ladjo: MELBOURNE — GENOVA
(izven sezone) \$ 350.00
- Z letalom: skupine AVSTRALIJA — RIM
— AVSTRALIJA \$ 781.00
- Z letalom: skupine AVSTRALIJA —
LJUBLJANA — AVSTRALIJA \$ 798.90

polet okoli sveta preko Amerike od \$ 783
naprej

Videli bomo: Wellington — Tahiti —
Balboa-Cristobal (Panama) — NEW YORK
— Southampton — Rotterdam — Bremenha-
ven — London — Belgijo — Luxemburg —
Italijo — Švico — Avstrijo — Nemčijo —
Francijo.

Za podrobne informacije in tiskovine:

A L M A POTNIŠKO PODJETJE

330 Little Collins Street (vagal Elizabeth St.,
Melbourne 3000. Telefon: 63-4001 & 63-4002